

Macht en onmacht in het Vlaams Parlement

🕒 22 september 2014

Bij de opening van het zittingsjaar 2014-2015 gaf Opera Vlaanderen een concert in het halfrond van het Vlaams Parlement om haar jaarprogramma voor te stellen onder de noemer 'Macht en onmacht'. Voorzitter Peumans ging in zijn openingspeech dieper op dat thema in.

Beste collega's,
Meneer de minister-president, geachte ministers,
Dames en heren,

Ik heet u allen van harte welkom. Ik hoop dat u een ontspannende en verkwikkende vakantie achter de rug hebt en klaar bent voor een ongetwijfeld boeiend werkjaar. Mede namens de andere leden, dank ik de Vlaamse volksvertegenwoordigers voor het vertrouwen dat u in het Bureau van het Vlaams Parlement en uw voorzitter stelt. Ik wil hier nog eens benadrukken dat ik de voorzitter ben en zal zijn van alle 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers, zonder een onderscheid te maken tussen de meerderheid en de oppositie.

Behalve de aanstelling van het Bureau hoort u in deze openingszitting straks de Septemberverklaring van de Vlaamse regering. De minister-president zal daarin de algemeen maatschappelijke situatie bespreken, de beleidsvoornemens van de Vlaamse ministers bekendmaken en de krachtlijnen van de begroting 2015 aangeven.

Deze middag mochten we hier in het halfrond genieten van het erg gesmaakte concert om het seizoen 2014-2015 van Opera Vlaanderen voor te stellen. Dat seizoen loopt onder het thema „Macht en onmacht“. Sta me toe dat ik bij dit gegeven even stilsta, omdat dit ook ons, politici, aanbelangt. Meer zelfs: omdat dit *in de eerste plaats* ons, politici, aanbelangt.

Macht kan men definiëren als het vermogen om iets te doen of te bewerkstelligen. Macht is het uitoefenen van gezag, verkregen uit het mandaat of de functie die men bekleedt. Macht is tenslotte ook het uitoefenen van invloed, de kracht van verandering, gebaseerd op overtuigingskracht en charisma, zoals het geval is bij dat tot de verbeelding sprekende personage van **Don Giovanni** uit de gelijknamige opera der opera's van Mozart.

Onmacht kan men dan eenvoudig duiden als het ontbreken van macht, als on-vermogen. Men wil iets bereiken of verwezenlijken, maar men slaagt er niet in. Deze onmacht tot verandering komt treffend tot uiting in de monumentale volksopera **Khovantsjina** van Moesorgski, waaruit we een aangrijpende koorzang hebben gehoord. In deze opera komen de machtsbeluste behoudsgezinden tegenover de hervormingsgezinden te staan.

In onze westerse, democratische traditie gaan we ervan uit dat de machtsuitoefening stoelt op verkiezingsresultaten, gebeurt op een wettelijke basis en verloopt in goed overleg met degenen over wie het gezag wordt uitgeoefend. We moeten evenwel vaststellen dat dit ook in de moderne wereld niet de algemene norm is. Meer zelfs, de meerderheid van de wereldbevolking leeft in onze 21ste eeuw nog altijd onder een politiek stelsel waarbij de parlementaire instellingen elke werkelijke macht ontberen, onder het stelsel van een al dan niet militaire dictatuur of zelfs onder regelrechte terreurregimes.

Wie de krant openslaat, het journaal op televisie bekijkt of de elektronische media volgt, kan er niet omheen. Op zeer vele plaatsen ter wereld wordt de legitimiteit van de heersende klasse in vraag gesteld. Voornamelijk omdat de geloofwaardigheid van de machthebbers ernstig is aangetast, veelal door machtsmisbruik in al zijn facetten, of het nu gaat om machtshonger, nepotisme, vriendjespolitiek, corruptie, intriges, bedrog, repressie of het uitschakelen van elke oppositie. Vaak is de houding van de machthebbers die zich daaraan schuldig maken, ingegeven door hun fundamentele onvermogen en onmacht om op democratische manier tot een maatschappelijke verbetering te komen. De confrontatie tussen de machthebbers en hun critici, die deze situatie niet langer pikken, leidt tot dramatische toestanden en een ontwrichte samenleving, zoals ons niet alleen geschetst werd in **La Juive** van Fromental Halévy, maar zoals we die ook vandaag nog meemaken in Oekraïne, Syrië of Irak.

In **Le Nozze di Figaro**, waarvan we de ouverture gehoord hebben, schildert Wolfgang Amadeus Mozart de chaotische toestanden die heersten in een turbulente wereld aan de vooravond van de Franse Revolutie. Mozart voert een wereld vol onrust op, volop in beweging en in de ban van het onbestemde. Het oude vertrouwde is niet meer. De toekomst is onzeker. Het is niet meer duidelijk wie de macht in handen heeft of wie de volgende, beslissende stappen zal zetten. Alles trilt en tolt, niet in het minst de gevoelens van de protagonisten, die overhoop liggen met hun eigen angsten en verlangens, maar ook maatschappelijk het noorden kwijt zijn.

Collega's,

Af en toe bekruipt mij het gevoel dat wij tijdens onze parlementaire werkzaamheden eveneens het noorden kwijt raken. Maar alle gekheid op een stokje, in Vlaanderen gebeurt de machtsuitoefening een stuk beschaafder. Toch wil ik even kort reflecteren over 'macht en onmacht' in het Vlaams Parlement.

Op het eerste gezicht lijkt de macht van ons parlement groot. Het Vlaams Parlement benoemt de regering, stemt de decreten, keurt de begroting goed en controleert de regering. In de praktijk evenwel zijn er een aantal elementen die de macht van de parlementsleden nuanceren, ja zelfs inperken.

Laat ik een aantal dingen bij naam noemen.

De regeringspartijen sluiten een regeerakkoord waarin de afspraken vastgelegd worden voor de komende regeerperiode. Dat kan leiden tot 'afpraak is afspraak' of voor de latinisten onder u

het bekende adagium *'pacta sunt servanda'*, waardoor voor parlementsleden die tot de meerderheidspartijen behoren, de discussie en mogelijke wijzigingen in beleid beperkt worden of zelfs niet aan de orde zijn.

De regeringspartijen steunen vaak de voorstellen van de regering omdat zij nu eenmaal een regeringspartij zijn en zeker als het gaat om een minister uit de eigen geledingen. De *partijdiscipline* maakt dat het parlementslicd met het beleid instemt, omdat de prijs van niet-instemmen voor hem te hoog is.

- ☺ Los van deze politieke beperkingen van het parlementaire werk, is er ook het feit dat wij ons wijden aan wetgevend werk dat bijna letterlijk alle terreinen van de samenleving bestrijkt. De problemen die we in de maatschappij tegenkomen en de oplossingen die daaraan tegemoet kunnen komen, zijn vaak ingewikkeld en erg *complex*. De minister heeft dankzij haar of zijn kabinet en het ambtenarenapparaat een flinke informatieve voorsprong. Het takenpakket van het parlementslicd en zijn medewerker is daardoor erg groot en het parlementslicd kan moeilijk alle finesses van de problematiek en wetgeving kennen, zeker als het gaat over materies waarmee hij niet zo vertrouwd is. Het beoordelen hiervan is dus niet altijd goed mogelijk. Dat geldt zeker voor de kleine fracties.

Voeg daarbij dat de invloed van de politicus in het algemeen tanende is. Vroeger kon 'meneer de burgemeester' alles: de militaire dienstplicht draaglijker maken, een verkeersboete laten verdwijnen, een bouwovertreding regulariseren. Dienstbetoon was puur cliëntelisme. De burger dacht dat het alle dagen 6 december was.

Dat kan nu niet meer.

Dat is trouwens geen exclusief gegeven voor de politiek. Ook andere geledingen van de maatschappij boeten macht in. Ik geef slechts één voorbeeld: de macht van de kerk in Vlaanderen is vandaag niet meer wat ze 50 jaar geleden was.

Moet het parlement er zich bij neerleggen dat haar macht getaand is? Net als in de ouverture van de opera **I verspri Siciliani** van Verdi zeg ik, neen, we moeten ons niet bij de situatie neerleggen. Tijdens de voorbije legislatuur heb ik een aantal maatregelen genomen, om onze rol te versterken. Ik som er enkele van op.

Ik ben gestart met een periodiek overleg met de minister-president.

Op de agenda van dit overleg staan onder meer:

- afspraken over het tijdig indienen van de jaarlijkse begroting;
- afspraken over de indiening van ontwerpen van decreet;
- afspraken over de rapportages die ministers op regelmatige basis moeten geven over de voortgang van grote, belangrijke dossiers.
- de toezeggingen of beloftes die ministers doen in commissies of in de plenaire vergadering, waarvan wordt nagegaan of ze ook worden uitgevoerd.

Ik weet dat minister-president Bourgeois deze traditie verder zal zetten. Wij hebben trouwens binnenkort een eerste formeel overleg gepland.

Voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers heb ik de toegang geopend tot de databank van beslissingen van de regering. Ik nodig alle parlementsleden uit daarvan gebruik te maken. Idem voor de procedure die is ingevoerd waarbij parlementsleden vertrouwelijke dossiers kunnen inkijken. En met het Rekenhof is een protocol afgesloten met onder meer afspraken over onderzoeken op parlementair verzoek. Het is aan u, beste parlementsleden, om de mogelijkheden die u aangereikt zijn, te benutten.

De aangekondigde hernieuwing van de website van ons Vlaams Parlement zal afgerond worden.

De nieuwe website wil toegankelijk zijn, dit betekent begrijpelijk en vooral gebruiksvriendelijk voor iedereen die op zoek is naar informatie over het reilen en zeilen van het Vlaams Parlement.

Al deze punten stonden in mijn beleidsplan *Plenum*. Ook de komende legislatuur wil ik een aantal zaken realiseren om het aanzien en de invloed van het Vlaams Parlement te verstevigen, in het belang van alle Vlamingen.

Ik wil daarbij niet over één nacht ijs gaan. Ik neem me daarom voor de zes fracties die in dit parlement vertegenwoordigd zijn de eerstkomende weken uit te nodigen voor een gesprek. Bedoeling van dit gesprek is te luisteren naar de bezorgdheden en wensen van de fracties. Ik heb ook aan onze administratie via de secretaris-generaal gevraagd dat onze mensen die ons dagdagelijks ondersteunen bij onze parlementaire werking een insteek leveren voor een actualisering van mijn beleidsplan.

Nadien wil ik – rekening houdend met alle suggesties en voorstellen – onderzoeken op welke punten we het beleidsplan kunnen aanpassen en actualiseren, zodat het parlement sterker uit de verf komt en meer 'macht' kan verwerven.

Beste collega's,

Gelet op al het werk dat op ons te wachten ligt, ga ik ervan uit dat u, Vlaamse Volksvertegenwoordigers, ook dit komende zittingsjaar levendig en gedreven zult functioneren. Daarbij is zowel voor de leden van de meerderheid als voor de leden van de oppositie een belangrijke rol weggelegd. Wij mogen ons er op verheugen dat wij daarbij op de dagelijkse inzet van de secretaris-generaal en de medewerkers van het Algemeen Secretariaat kunnen bouwen om ons professioneel te ondersteunen.

Dames en heren ministers, collega's, ik reken op uw constructieve bijdrage om deze legislatuur degelijk werk te verrichten, in een sterk Vlaams Parlement, ten voordele van de Vlaamse burger, voor een nog krachtadiger Vlaanderen.

Ik dank u voor uw aandacht en verleen nu graag het woord aan de minister-president.

11-juli toespraak: „Een ambitieus Vlaanderen, dat zich ook om de zwaksten bekommert"

📅 11 juli 2014

Op 11 juli viert het Vlaams Parlement de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap. Traditioneel gebeurt dat in het stadhuis van Brussel met een toespraak door de Voorzitter van het Vlaams Parlement.

Geachte genodigden,

Dames en heren,

Namens het Bureau van het Vlaams Parlement heet ik u op deze Vlaamse feestdag van harte welkom in het stadhuis van Brussel.

Chers invités,

Mesdames et Messieurs,

C'est avec grand plaisir que je vous souhaite la bienvenue à la Fête de la Communauté flamande.

Meine Damen und Herren,

Ich heisse auch unsere deutschsprachigen Freunde herzlich willkommen.

Wir freuen uns dass Sie unseren Nationalfeiertag mit uns feiern.

Dear ladies and gentlemen of the diplomatic corps,

It is an honour for us to welcome you as the representatives of your country or your community to celebrate with us the National Day of the Flemish Community.

Dames en heren,

Ieder jaar wordt het thema van de 11 julitoespraak met de grootste zorgvuldigheid gekozen. Soms wordt dat thema gekozen naar aanleiding van een pas verschenen boek over iets dat voor Vlaanderen van belang is; vaak bepaalt één speciaal actueel feit de inhoud van de toespraak. Maar soms zijn er ook verscheidene zaken die tegelijkertijd een rol spelen in ons land. Zoals nu.

Zo kan het haast niet anders dan dat ik uitweid over de uitvoering van de zesde staatshervorming, een belangrijke mijlpaal voor België en dus voor Vlaanderen.

Maar daarnaast leek het me een uitstekend idee om in het herdenkingsjaar “100 jaar Grote Oorlog” stil blijven te staan bij de vredesgedachte.

Exact 100 jaar geleden was Vlaanderen het slagveld van Europa – en bij uitbreiding van de wereld. Talrijke andere staten stonden mee op het slagveld en uit die staten zijn hier vandaag vele ambassadeurs aanwezig op deze 11 juliviering. De voorbije legislatuur heb ik tientallen ambassadeurs ontvangen. We nodigen hen steevast uit op onze feestdag. Door in hun aanwezigheid over de Grote Oorlog te spreken leg ik een link naar het Vlaanderen en de wereld van toen en naar het Vlaanderen en de wereld van nu.

Vlaanderen op de internationale kaart zetten is een uitdaging.

En ten slotte – en daarmee kom ik toe aan een derde thema – wil ik graag als voorzitter van het parlement een boodschap geven aan de talrijke nieuwkomers in onze pas verkozen assemblée.

■ ■ ■ ■

Dames en heren,

Ik begin met het communautaire gedeelte.

Vlaanderen heeft sinds 1 juli 2014 ter uitvoering van de zesde staatshervorming een aantal nieuwe bevoegdheden gekregen. Ik som er enkele op: de kinderbijslag, de controle op werklozen, de woonbonus en de huurwetgeving.

Hoe zullen we omgaan met die nieuwe bevoegdheden?

Het zal een uitdaging zijn voor de in de steigers staande Vlaamse Regering om die nieuwe bevoegdheden in te vullen op maat van Vlaanderen en de Vlamingen.

De uitdaging is des te groter omdat de financiële middelen die nodig zijn om deze bevoegdheden naar behoren uit te oefenen, niet voor honderd procent mee overkomen.

We bevinden ons in een moeilijk spanningsveld. Enerzijds worden er belangrijke bevoegdheden overgeheveld, maar anderzijds is er een budgettaire probleem, omdat de middelen niet volledig overkomen.

Dat budgettaire aspect is onmiskenbaar – los van enige partijpolitieke benadering – naast de versnippering aan bevoegdheden, dé achillespees van deze zesde staatshervorming.

Vlaanderen heeft een aantal hefboomen in handen gekregen om een eigen, op maat gesneden beleid te voeren. De kinderbijslag, het arbeidsmarktbeleid, dienstencheques en de woonbonus zijn

de belangrijke nieuwe instrumenten die de Vlaamse overheid verplichten om keuzes te maken: keuzes die een serieuze impact hebben op ons dagelijkse leven. Die keuzes moeten doordacht en overwogen zijn, want er staat veel op het spel.

Hoe wil Vlaanderen bijvoorbeeld die nieuwe bevoegdheden invullen zonder dat er bepaalde categorieën van burgers uit de boot vallen, zonder dat de armoede in Vlaanderen toeneemt?

Ik spreek over armoedebelief omdat ik van oordeel ben dat een maatschappij die zichzelf respecteert, de armoede moet bestrijden. Want armoede is meer dan een tekort aan inkomen, veel en veel meer!

De naakte cijfers van de recent gepubliceerde armoedemonitor die de studiedienst van de Vlaamse Regering jaarlijks opstelt, geven aan dat er werk aan de winkel is voor de nieuwe regering die straks aantreedt.

Met de nieuwe bevoegdheden kinderbijslag, woonbonus maar vooral arbeidsmarktbeleid en werk kan de overheid (en ik bedoel daarmee: regering én parlement) in de toekomst rechtstreeks invloed uitoefenen. Werk is de belangrijkste hefboom die we kunnen hanteren tegen armoede.

Welke rol kan het Vlaams Parlement spelen bij de keuzes die de Vlaamse overheid moet maken?

Welke repercussies heeft de zesde staatshervorming voor onze parlementaire werking ?

Het zijn vragen waarop de komende maanden een afdoend antwoord moet volgen. Vlaanderen moet voor de invulling van deze nieuwe bevoegdheden ambitie tonen. En dat betekent: méér doen dan louter het gevoerde beleid voortzetten. Wij moeten tonen dat het anders, maar vooral beter kan!

■ ■ ■ ■

Dames en heren,

Ik kom tot mijn tweede thema: Vlaanderen internationaal – de vredesgedachte.

We herdenken dit jaar 100 jaar Eerste Wereldoorlog. Hier te lande beter bekend als 'de Grote Oorlog' omdat we inderdaad spreken over de eerste oorlog in onze wereldgeschiedenis die op zo'n grote schaal zoveel slachtoffers eiste.

Het is belangrijk dat we de gruwel en dwaasheid van die 'Grote Oorlog' niet vergeten. Niet vergeten in de hoop dat daaruit lessen kunnen worden getrokken. Al klinkt deze hoop ijdellijk, als we de gebeurtenissen van de voorbije eeuw overschouwen. In Europa vonden ook ná de ondertekening van het vredesverdrag van Versailles nog steeds gewapende conflicten plaats. Met de vernietigende Tweede Wereldoorlog als triest hoogtepunt, of liever: dieptepunt.

Ook elders in de wereld werd de roep om *Nooit Meer Oorlog* niet gehoord of weggelachen. Erger nog, de wreedste praktijken uit de Eerste Wereldoorlog worden tot vandaag herhaald. Op ons netvlies staan de vreselijke beelden van de recente gasaanvallen in Syrië. Gasaanvallen, waarbij het beruchte woord "Yperiet" viel. Dat is de naam van het gifgas dat tijdens de Grote Oorlog voor het eerst in Ieper werd gebruikt en enorm veel leed veroorzaakte bij de wanhopige soldaten.

Dames en heren,

Ook in verband met de vredesgedachte moet Vlaanderen ambitie tonen. En voordat ik daar verder op inga, grijp ik nu even terug naar mijn vorige thema, omdat die twee thema's met elkaar te maken hebben.

In België was de Eerste Wereldoorlog ook een katalysator in de Vlaamse emancipatiestrijd. De Vlaamse Beweging werd een politieke beweging die streefde naar zelfbestuur.

Vlaanderen werd een natie, met eigen bevoegdheden en eigen middelen, met een eigen parlement en een eigen regering.

Dat proces is nog niet ten einde. Er zullen nog stappen in de richting van meer Vlaams zelfbestuur moeten worden gezet. Maar met de zesde staats hervorming hebben we weer een keerpunt genomen. Ik zei het daarstraks al: Vlaanderen krijgt steeds meer verantwoordelijkheden.

We moeten die zelfbewust opnemen voor de toekomst van onze regio.

Maar... – en hier komt de link – we moeten ons ook bewust zijn van de bredere wereld om ons heen.

De Vlaamse Gemeenschap die we vandaag vieren, leeft niet op een eiland.

Zeker 100 jaar na de Eerste Wereldoorlog is het belangrijk om ook onze verantwoordelijkheid te nemen ten aanzien van de wereld.

De herdenking van 100 jaar Grote Oorlog moet ons aanzetten om na te denken over vrede en veiligheid. Vroeger en nu. Bij ons en elders in de wereld.

U hebt er misschien nooit bij stilgestaan, maar overal in Europa zijn het de regio's die vaak een veel sterkere vredessymboliek uitdragen dan de natiestaten. Ik geef u wat voorbeelden.

Regionalistische krachten in Schotland willen onomwonden de Britse nucleaire onderzeeërs weg uit de Schotse havens.

De Basken brengen in hun historische hoofdstad Guernica – die door de stukas van de nazi's in 1937 platgebombardeerd werd –, een krachtige vredesboodschap.

En het regionale bestuur in Noord-Ierland is een vredesproject op zich.

Ook voor Vlaanderen is *Nooit Meer Oorlog* het credo op weg naar meer zelfbestuur geweest.

Misschien dragen regio's de vredesgedachte meer in zich omdat ze minder meegesleurd worden in de geopolitieke draaikolken. Of misschien komt het doordat zelfbeschikking en vrijheid zo vers in hun geheugen liggen.

Wat er ook van zij, enkel bivakkeren achter die regionale vredessymboliek is te gemakkelijk. Dat wij in Vlaanderen de vredesgedachte enkel zouden koesteren in onze rol als Flanders Fields, is niet genoeg.

Hoe belangrijk de geschiedenis ook is, we moeten met onze ambities voor vrede en veiligheid tijdens de symbolische jaren 2014-2018 verder gaan dan enkel terugkijken naar onze geschiedenis.

We moeten vooral ook naar vandaag en morgen durven kijken. In en buiten Vlaanderen.

Ik denk daarbij in het bijzonder aan conflictgebieden en post-conflictgebieden.

Vlaanderen heeft een aantal belangrijke bevoegdheden die daar een verschil kunnen maken. Het zou bijvoorbeeld goed zijn om bij economische contacten met post-conflictgebieden ook initiatieven, gericht op vrede en veiligheid, op tafel te leggen. We kunnen daarnaast ook meer structureel werken en gezondheidszorg helpen uitbouwen, leefomgevingen herstellen, en mee nadenken over economische ontwikkeling en sociale rechtvaardigheid.

Of Vlaanderen kan expertise rond mensenrechten delen en representatieve politieke structuren mee opbouwen. Naast de bestaande Vlaamse expertise daarover, kunnen we nieuwe capaciteit ontwikkelen in verzoening, traumabehandeling of bemiddeling.

Ik ben ervan overtuigd dat de maatschappelijke krachten in het middenveld, de ondernemersorganisaties, de ngo's en de universiteiten klaarstaan om dergelijke interventies te ondersteunen.

Het Vlaams Parlement, de regering en de administraties kunnen ook op beleidsniveau verdere initiatieven nemen.

Zowat alle aspecten van ons groeiende pakket bevoegdheden kunnen een bijdrage leveren om Vlaanderen meer op de kaart te zetten als een regio die de vredesgedachte in de praktijk brengt.

Vlaanderen kan zich daarbij heruitvinden als topregio. Het kan uitblinken in Europa én in de wereld – op een manier zoals bijvoorbeeld ook Noorwegen dat doet. Als vredesentrepreneurs.

Dat is mijn wens aan u allen op deze Vlaamse feestdag. Dat Vlaanderen blijft groeien. Niet alleen in de breedte met de nieuwe bevoegdheden van de zesde staatshervorming. Maar ook in de diepte: als een relevante actor in de wereld die niet alleen als slagveld, maar ook door zijn fundamentele inzet voor vrede en veiligheid de aandacht trekt.

■ ■ ■ ■

Dames en heren,

Ik kom tot mijn derde en laatste punt.

Ik doe een oproep, bij de start van een nieuw verkozen Vlaams Parlement, met een massa nieuwe gezichten, om na te denken over de wezenlijke opdrachten van een parlement.

We moeten over de partijgrenzen heen en over de grenzen van meerderheid en oppositie heen onszelf in vraag durven te stellen en buiten de platgetreden paden durven na te denken over de vraag waarmee een parlement zich nu echt moet bezighouden.

Op een ander niveau uiteraard, maar in dezelfde denktrant, vraag ik diegenen die nu aan het roer staan van de Vlaamse formatievorming, een soortgelijke oefening te maken, wat de wezenlijke opdrachten van de regering betreft.

Ik wens hun veel moed en overtuigingskracht toe om een regeerakkoord te maken dat aan de werkelijke behoeften van de Vlamingen tegemoetkomt.

Een regeerakkoord van een *goede huisvader* die met ambitie Vlaanderen bestuurt, en er voor zorgt dat we een topregio blijven die ook de zwaksten van onze samenleving niet in de steek laat.

Ik dank u.

Jan Peumans

Voorzitter Vlaams Parlement

U was een fantastisch parlement. Ik dank u en tot ziens

🕒 24 april 2014

"U was een fantastisch parlement. Ik dank u en tot ziens". Met die woorden heeft Vlaams Parlementsvoorzitter Jan Peumans zijn afscheidsspeech in het Vlaams Parlement afgesloten.

In zijn speech verwees Peumans ook naar het recordaantal vragen dat de afgelopen vijf jaar is behandeld en wierp hij ook een symbolische bloem naar zeven afscheidnemende vrouwelijke parlementsleden.

Het was deze voormiddag niet de allerlaatste bijeenkomst van het Vlaams Parlement. Morgen moet er nog gestemd worden over het decreet natuur en bos, maar het was vandaag wel de laatste keer dat het parlement quasi voltallig aanwezig was. Daarom sprak Peumans nu al zijn dank- en afscheidswoord uit.

In zijn speech blikte Peumans kort terug op de zittingsperiode 2009-2014. "We hebben niet stilgezeten", zei hij. Zo werden er de afgelopen vijf jaar 103 voorstellen van decreet goedgekeurd, werden er 407 ontwerpen van decreet gestemd en 122 voorstellen van resolutie aangenomen.

Dat het aantal vragen de afgelopen jaren recordhoogtes bereikte, was al langer bekend. Zo waren er bijvoorbeeld 6.190 vragen om uitleg. Dat is liefst een verzesvoudiging tegenover de eerste periode onder voorzitter Norbert De Batselier (1995-1999). Ook het aantal schriftelijke vragen piekte naar 30.648, bijna drie keer meer dan in de periode 2004-2009 (12.633).

Peumans gooide ook een bloemetje naar de regering. Die kreeg wat hem betreft een "9,5 op 10" voor het tijdig beantwoorden van vragen en voor haar beschikbaarheid voor parlementaire vergaderingen. Vlaams minister-president Kris Peeters gooide in zijn afscheidswoord een bloempje terug. Hij dankte Peumans en nam het op voor het parlement. "Zij die zich laatdunkend uitspreken over dit parlement weten niet wat hier allemaal gebeurt."

Museum aan de IJzer biedt nieuwe kansen voor herdenkingstraditie

🕒 28 februari 2014

DIKSMUIDE - Naar aanleiding van de heropening van het Museum aan de IJzer reflecteert de voorzitter van het Vlaams Parlement over de herdenkingstradities rond de wereldoorlogen.

Dames en heren,

Ik dank u voor de gelegenheid die u mij biedt hier het woord te voeren.

Dit jaar is het honderd jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog begon. Verschillende overheden en instanties zijn bezig met de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Herdenkingen van het oorlogsverleden hebben in alle samenlevingen die bij de wereldoorlogen betrokken waren, een vaste plaats gekregen. Herdenkingen zijn in eerste instantie een manier om de herinnering aan slachtoffers van oorlogen en conflicten in ere te houden. Ook vandaag nog houden herdenkingsplechtigheden hun waarde als rituele praktijken waarop respect en dankbaarheid betuigd worden aan al wie tijdens de oorlogen geleden heeft.

Maar naast dit motief zijn herdenkingen altijd fora geweest om ook andere boodschappen over te brengen. Die boodschappen kunnen heel divers zijn. Ik verklaar me nader aan de hand van de manier waarop Vlaanderen de Eerste Wereldoorlog herdenkt.

De Westhoek, bekend als Flanders Fields, vormde tijdens de Eerste Wereldoorlog het belangrijkste slagveld aan het westelijk front. Tot op vandaag blijven namen van plaatsen als Ieper en Passendale symbolen voor de menselijke kost van de oorlog.

De herdenking van deze gebeurtenissen vertoont drie stromingen, die uiteraard raakpunten hebben, maar toch ook opvallende verschillen. Er is de herdenkingstraditie van de Britse Commonwealth, die haar kernactiviteit in Ieper ontplooit. Er is de Vlaamse herdenkingstraditie, die in de Westhoek en vooral in Ieper en hier in Diksmuide haar wortels heeft. En er is de Belgische nationale herdenkingstraditie, die over het hele grondgebied van België in stand wordt gehouden.

■ De herdenkingen van het **Britse Commonwealth**, het Britse Gemenebest, zijn na de oorlog in het leven geroepen om de gesneuvelden te herdenken die in buitenlandse grond begraven liggen. Na vier jaar loopgravenoorlog hadden grote aantallen soldaten in de Westhoek hun laatste rustplaats gekregen. Voor veel oudstrijders en hun familie werd het na de oorlog een traditie om regelmatig naar Flanders Fields te reizen en er de gesneuvelden eerbied te betuigen en de oorlog te herdenken.

De Commonwealth houdt grote herdenkingen op Wapenstilstand en op de verjaardagen van de slag om Passendale en de slag om Mesen. Maar het meest bekend is de dagelijkse

herdenkingsplechtigheid onder de Menenpoort in Ieper, waar 's avonds om acht uur de hoornblazers de Last Post blazen om eerbied te betuigen aan de troepen die in de Westhoek gevochten hebben.

Naast de Last Post Association is het Gemeenebest ook continu aanwezig via de Commonwealth War Graves Commission, die zich tot doel stelt elke gesneuvelde gelijkwaardig te eren. Dat vertaalt zich in de bekende begraafplaatsen, waar alle grafstenen uniform zijn en die in het herdenkingstoerisme een prominente plaats innemen. Het is mede aan dit soort toerisme te danken dat de herdenkingen blijven plaatsvinden.

Voortdurend is het zoeken naar een delicaat evenwicht tussen beide. De Last Post bijvoorbeeld is de jongste twintig jaar uitgegroeid tot een toeristische topattractie, waarbij het publiek al lang niet meer beperkt is tot nabestaanden van gesneuvelden, maar van heel divers pluimage is, gaande van schoolgroepen, gezinnen, dagjestoeristen en kusttoeristen die even naar het binnenland trekken. Dat maakt van deze vorm van toerisme zowaar een belangrijke economische motor in deze regio.

■ Van heel andere aard is **de Belgische nationale herdenkingstraditie**. 11 november is de officiële datum voor de herdenking van alle Belgen die tijdens en sinds de Eerste Wereldoorlog in een gewapend conflict zijn gesneuveld. De nationale plechtigheid vindt altijd plaats in Brussel, in aanwezigheid van de koning.. Naast de herdenking van de gesneuvelden heeft de nationale herdenking de bedoeling om de nationale eenheid te bevorderen, het project van nationale identiteitsvorming te ondersteunen en noties als patriottisme te promoten.

■ **De Vlaamse herdenkingstraditie** is hier, in Diksmuide, ontstaan. Na de oorlog nam de Vlaamse Beweging een reeks initiatieven om de Vlaamse soldaten die in het Belgisch leger gevochten hadden, te eren. De Vlaamse Beweging promootte daarin de vredesboodschap, in antwoord op de oorlogsgruwelen, maar tevens de politieke aanspraken op Vlaamse autonomie, in antwoord op de manier waarop de Vlaamse soldaten waren behandeld door hun Franstalige oversten.

Daarom verliep de eerste IJzerbedevaart in 1920 onder een driedelig motto „Nooit meer oorlog“, „zelfbestuur“ en „godsvrede“. Deze meervoudige boodschap groeide snel uit tot de centrale slagzin van de Vlaamse herdenkingstraditie, hoewel door de jaren heen de klemtonen en de interpretaties wijzigden. Ook de IJzertoren zelf balanceerde tussen de vredesboodschap en de politieke agenda's, in zoverre dat het tot een treurig schisma leidde dat aanleiding gaf tot de IJzerwake.

Sinds enkele jaren heeft het IJzerbedevaartcomité een beweging ingezet om opnieuw te focussen op de wortels van de IJzergetuigenis, door zijn missie te hertalen in het driedelige Vrede, Vrijheid en Verdraagzaamheid. Ondanks de vele verschillen binnen de Vlaamse Beweging blijft de wens om de vredesboodschap te verspreiden dus prominent aanwezig.

Dames en heren,

We mogen de ogen niet sluiten voor het feit dat **de herdenking van het oorlogsverleden vandaag op een keerpunt** staat. De tijd is gekomen om ervoor te zorgen dat herdenkingen blijven inspelen op de noden van de hedendaagse samenleving. **Nieuwe vormen en methodes** zijn nodig. De herdenking van 100 jaar Eerste Wereldoorlog biedt daarvoor een uitgelezen kans.

Daarbij moeten we niet alleen oog hebben voor het verleden, maar evenzeer voor het heden en de toekomst. Vandaag zijn conflictpreventie en vredesopvoeding meer dan ooit nodig. De Grote Oorlog mag dan straks een eeuw achter ons liggen, gewapende conflicten zijn van alle tijden. Ik hoef alleen maar de namen Syrië of zelfs op ons eigen continent Oekraïne te laten vallen, of de oorlogsgruwel komt ons scherp voor de geest. Ook de mensen die daar omkomen, zijn in de woorden van Willem Vermandere: „altijd iemands vader, altijd iemands kind”.

Hoe meer beleidsverantwoordelijkheid Vlaanderen krijgt door de verschillende staatsvormingen, hoe meer wij ook geconfronteerd worden met vraagstukken waarop een eenduidig antwoord niet eenvoudig is. We worden steeds meer uitgedaagd om als Vlamingen standpunten in te nemen die raken aan de wereld, en die raken aan oorlog en vrede vandaag. Vlaanderen is immers geen eiland.

Het Vlaams Parlement keurt bijvoorbeeld internationale verdragen goed. Datzelfde parlement heeft in 2012 een eigen wapendecreet gestemd. Als voorzitter van het parlement ontvang ik ambassadeurs en allerhande buitenlandse delegaties. De Vlaamse minister-president neemt op buitenlandse missies de Vlaamse economische, academische en politieke voorhoede op sleeptouw. Het is belangrijk dat Vlaanderen een volwaardig buitenlandse beleid ontwikkelt bij het uitoefenen van zijn bevoegdheden in de wereld. Dat is tot nog toe niet altijd even vanzelfsprekend, en bovendien is samenwerking en afstemming met het Belgische en Europese niveau daarbij een noodzaak.

Hoe dan ook, met meer ontvoogding komt immers meer verantwoordelijkheid. Wat als Vlaanderen op een dag zou moeten beslissen over al dan niet ingrijpen in Syrië? Wat als wij over de toekomst van de NAVO moeten beslissen? Wat als wij een eigen strategie voor Afghanistan zouden moeten uit dokteren? Het antwoord is complex, en zou wellicht leiden tot hevig debat. Ook vandaag zouden dergelijke vraagstukken centraler mogen staan in het maatschappelijke debat. Wij zijn als burgers in de Belgische context immers mee verantwoordelijk voor de beleidskeuzes van Buitenlandse Zaken en Defensie. Ook die verantwoordelijkheid moeten we ter harte nemen.

In elk geval moet het Vlaamse buitenlands beleid de vredestoets doorstaan. Het kan niet de bedoeling zijn dat we in economische, academische, culturele of andere relaties de ogen sluiten voor geweld, mensenrechtenschendingen en onderdrukking. Vrede, vrijheid en verdraagzaamheid zijn geen loze woorden. Het is goed dat wat vredesvraagstukken betreft, de Vlaamse volksvertegenwoordigers hier ondersteund worden door het Vlaams Vredesinstituut: een onafhankelijk instituut voor vredesonderzoek bij het Vlaams Parlement.

Het gaat bovendien niet alleen om conflictpreventie op mondiale schaal. Ook in onze eigen samenleving vraagt werk maken van vrede onze volgehouden aandacht. Door zijn bevoegdheid over Onderwijs, heeft Vlaanderen met de toekomst van onze jongeren, goud in handen. Doelstellingen rond vrede en conflicthantering moeten structureel ingebed worden in ons onderwijs. Scholen en organisaties met een educatief aanbod kunnen daarin nog meer ondersteund worden. Want het zijn dergelijke organisaties die in de praktijk van alledag het verschil maken. Het initiatief van vandaag – de heropening van het Museum aan de IJzer – neemt daarbij een prominente plaats in. Ik feliciteer u daarmee en wens u alle succes voor de toekomst.

Ik dank u voor uw aandacht

Het Festival van de Politiek, uw afspraak met de Vlaamse Volksvertegenwoordigers

📅 9 oktober 2013

Op zaterdag 19 en zondag 20 oktober 2013 organiseert het Vlaams Parlement voor de tweede maal het Festival van de Politiek. Het eerste Festival werd vijf jaar geleden georganiseerd en lokte toen meer dan 4.000 bezoekers.

Het wordt een rijk gevuld weekend met tal van activiteiten in aanwezigheid van en mét de Vlaamse volksvertegenwoordigers. We hebben voor u een gevarieerd programma samengesteld. Er is voor elk wat wils: debatten met academici over actuele onderwerpen, lezingen, 'speed dates' met politici, demonstraties, rondleidingen, tentoonstellingen, enzovoort. Blikvanger zijn de 'vragenuurtjes' in de Koepelzaal, de zaal waar het Vlaams Parlement wekelijks op woensdag plenair vergadert. Daarbij bezetten dit keer de burgers zelf de parlementaire zitjes en stellen zij de vragen aan de politici.

Je hoort wel eens dat politiek te ver van de burger staat. Het Vlaams Parlement voert een politiek van open communicatie met de burger. Ook met dit festival willen we het politieke gebeuren dichterbij de burger brengen.

Waarom is dat nodig? Wel, in een democratie geeft het volk via verkiezingen macht in handen van een parlement. In de schoot van dat parlement vormt zich een meerderheid, waarmee een regering wordt gevormd die een regeerprogramma opstelt. Het is aan het parlement om de controle uit te oefenen op die uitvoerende macht.

Dat model is bijna tweehonderd jaar oud. Maar het is geen statisch gegeven. Democratie is een evolutief gegeven. Vandaag evolueren we naar een democratie als een samenspel van parlementsleden, politieke partijen, ministers, kabinetsleden, instanties als de Raad van State, het Grondwettelijk hof, het Rekenhof, experts allerhande en via de media ook de publieke opinie.

Het is daarom belangrijk dat de burger inzicht krijgt in het democratisch gebeuren. Het Festival van de Politiek wil op een ontspannende manier bijdragen tot dat inzicht.

Want de democratie, dat bent u.

Homohaat is maatschappelijk onaanvaardbaar

🕒 9 mei 2012

Holebi's worden bang. De toenemende agressie tegen hen neemt buitensporige proporties aan. Daar moet dringend een einde aan komen. Daarom neem ik zaterdag deel aan de Gay Pride. Ik roep mijn collega's op, holebi en hetero, om ook mee op te stappen.

Het is een merkwaardige paradox. In België genieten holebi's een juridische bescherming en wettelijke rechten die hen in de rest van de wereld benijd worden. Maar toch voelen holebi's zich steeds minder op hun gemak. Holebi's hebben de afgelopen jaren stilaan de gelijk-berechtiging gekregen waar ze recht op hebben.

In de grondwet is een discriminatieverbod wegens seksuele geaardheid opgenomen. Het homohuwelijk is een feit. Door de grotere maatschappelijke aanvaarding zijn steeds meer holebi's uit de kast durven te komen, niet alleen tegenover familie of vrienden, maar ook tegenover de collega's en de hele maatschappij. Vandaag kijkt niemand ervan op dat in de Vlaamse, de Brusselse en de federale regering ministers zich geout hebben als homo. Ook de Gay Pride was een teken van de holebi-emancipatie. Aanvankelijk een rariteitenkabinet voor het publiek evolueerde de stoet naar een kleurrijk, plezant 'gay'-gebeuren, met steeds meer deelnemers en toeschouwers.

Wat is er toch aan de hand dat deze editie grimmiger dreigt te worden? Al een hele tijd klagen holebi's over verbale agressie. Dan gaat het niet over lacherig uitgemaakt worden voor *janet*, maar over steeds bedreigender verbale intimidatie. En de voorbije maanden komt er almaar meer fysieke agressie bij te pas, zoals de moord op Ihsane Jarfi, die het Luikse gerecht kwalificeert als moord uit homohaat.

Het is welletjes geweest. Politie en politiek moeten die agressie elk op hun manier een halt toeroepen. Homohaat is maatschappelijk onaanvaardbaar en het zal veel jongeren verhinderen uit de kast te komen, met alle psychische gevolgen en groeiend sociaal isolement vandien. Omdat ik niet wil dat in dit land nog slachtoffers vallen als Ihsane Jarfi, ga ik naar de Gay Pride. Hopelijk schijnt de zon en zien we aan de hemel weer de regenboog.

Kieskoorts in gemeenten is geen excuus voor een leeg Vlaams Parlement

🕒 12 januari 2012

De Tijd verzamelde 50 opiniemakers die zich zorgen maken. In deze G50 komt Jan Peumans aan het woord.

Bij wijze van late nieuwjaarswens een waarschuwing aan het adres van mijn collega-politici.

2012 wordt het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen. Die zullen wellicht vanaf dit voorjaar een schaduw werpen op de werking van het Vlaams Parlement. Een lokale verankering is belangrijk en noodzakelijk, maar mag voor de Vlaamse parlementsleden/lokale mandatarissen geen excuus of alibi zijn om enkel woensdagnamiddag bij de stemmingen in plenaire vergadering aanwezig te zijn.

541 dagen moest België het zonder federale regering stellen. Toch zijn die 18 maanden geen scholen gesloten, bleven de bibliotheken boeken aankopen en uitlenen, konden onze kinderen terecht in de kinderopvang en onze bejaarden in rustoorden, werd ons water gezuiverd en reden tram en bus. De werkloosheid in Vlaanderen daalde in de periode juli-december 2011 van 229.000 naar 191.000 werkzoekenden. Dat was mogelijk omdat de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement bleven focussen op de echte problemen van de mensen, terwijl op het federale niveau de politieke vaudeville steeds pijnlijker werd.

Tijdens de federale formatie heeft onze jonge instelling bewezen wat moest worden bewezen: Vlaanderen is volwassen genoeg om zelf de krijtlijnen van een beleid uit te zetten en dat ook nog eens tot een goed einde te brengen. De Vlaming begint dat te onderkennen. Volgens een recente vertrouwensbarometer heeft hij meer vertrouwen in het Vlaams Parlement dan in de federale volksvertegenwoordiging. Het is niet langer aan Vlaanderen om te bewijzen dat het een meerwaarde biedt aan het politieke bedrijf in dit land, maar aan de federale regering om haar meerwaarde of zelfs haar bestaansreden tout court aan te tonen.

Als parlementsvoorzitter is het mijn zorg het vertrouwen dat de burgers tonen ten aanzien van het Vlaams Parlement te behouden en te vergroten. We mogen niet de fout begaan in zelfgenoegzaamheid te vallen. De uitdagingen zijn immers enorm.

Zesde staatshervorming zal zeker niet de laatste zijn

🕒 14 december 2011

Vlaams Parlementsvoorzitter Jan Peumans gaf in zijn toespraak ter ere van de viering van veertig jaar Vlaams Parlement een antwoord op twee vragen: Wat heeft Vlaanderen met z'n parlement bereikt en wat is er de meerwaarde van?

Veertig jaar geleden opende toenmalig VU-senator Leo Elaut de eerste vergadering van de *Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap*, die – in de schaduw van de Belgische Kamer en Senaat – toen slechts een zeer beperkte bevoegdheid had over taal en cultuur. Elaut opende zijn toespraak met de profetische woorden: "De geschiedenis zet nooit een stap achteruit."

Taal en cultuur waren 40 jaar geleden de hoofdbekommernissen. Vandaag werkt het Vlaams Parlement met een begroting van meer dan 26 miljard en is het bevoegd voor Cultuur, Economie, Gezin en Armoedebeleid, Onderwijs, Landbouw, Visserij, Infrastructuur, Mobiliteit en Buitenlandse Handel. "Het parlement is het product van een droom over autonomie... Vandaag liggen de aspiraties hoger en waar die droom naartoe zal leiden, blijft een openstaande vraag... De zesde staatshervorming zal zeker niet de laatste stap zijn. Wij Vlamingen prediken immers niet zozeer de revolutie, maar staan voor evolutie... Steeds verdergaande autonomie was en blijft het streven", aldus Peumans.

In 1988 werden de bevoegdheden substantieel uitgebreid (Onderwijs, Openbare Werken, Mobiliteit) en vanaf 1995 (eerste rechtstreekse verkiezing en autonoom parlement) vergrootte de slagkracht van de Vlaamse deelstaat. In 1999 keurde het Vlaams Parlement vijf resoluties goed, die het referentiekader werden in het debat over de verdere staatshervorming. Jan Peumans riep op om de resoluties te evalueren en bij te sturen om zo een nieuw actueel referentiekader te ontwikkelen met het oog op een verdere verdieping van de staatshervorming. Tijdens de recente politieke impasse op federaal niveau is de meerwaarde van een eigen parlement voor Vlaanderen andermaal aangetoond. Streven naar autonomie heeft niets te maken met egoïsme, stelt de parlementsvoorzitter. "Alleen wie zich bewust is van zijn eigen cultuur kan andere culturen open tegemoet treden en leren appreciëren".

Peumans wees er ook op dat er wereldwijd 24 federale staten zijn. De veertigste verjaardag was daarom de gelegenheid om een colloquium te organiseren met de titel "Federalisme en regionalisme, iedere keer een ander verhaal?" (7 dec.). Daar lag de focus op het Duitse en Belgische (semi-)federalisme en het proces van 'devolution' in het Verenigd Koninkrijk. Peumans verwees ook naar Italië en Spanje, "waar Basken en Catalanen over een benijdenswaardige fiscale autonomie beschikken". Hij riep de Waalse landgenoten op om ook hun autonomie verder uit te diepen en via een diepgaande hervorming te komen tot een confederale staat, waar de deelstaten meer beleidsruimte krijgen. "Een moeilijk, maar noodzakelijk proces... "

Ondertussen zal het Vlaams Parlement "geen recuperatie van regionale bevoegdheden dulden" en wordt het tijd om werk te maken van de uitvoering van artikel 35 van de Grondwet (slechts uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheden voor de federale overheid. Alle andere door het regionale niveau te behartigen), besloot Peumans.

Sfeerbeelden van de plechtige zitting, info over de publicatie *Van een unitair naar een federaal België: 40 jaar beleidsvorming in gemeenschappen en gewesten (1971-2011)*, bijdragen van sprekers op het colloquium en toespraak Jan Peumans bij de ontvangst van ambassadeurs: <http://www.vlaamsparlement.be/vp/index.html>

Is het Vlaams Parlement monddood?

🕒 11 december 2009

Het debat over het ontslag van de ceo van de VRT, Dirk Wauters, werd in het Vlaams Parlement niet plenair gevoerd. De oppositie hield een minuut stilte uit protest, omdat de parlamentsvoorzitter zich met zijn beslissing ontpopt zou hebben tot 'minister van Censuur'. JAN PEUMANS heeft zijn repliek klaar in De Standaard: "Er vonden maar liefst zeven actualiteitsdebatten plaats, over de meest uiteenlopende onderwerpen, in plenaire vergadering".

Het Vlaams Parlement is hét huis van de democratie in Vlaanderen. In dat huis waakt de voorzitter over de rechten en de plichten van alle fracties en volksvertegenwoordigers, zonder onderscheid tussen meerderheid en oppositie. Elke volksvertegenwoordiger, en bij uitbreiding elke fractie, heeft het recht om te spreken, het recht om een standpunt te brengen, het recht om te debatteren. Diezelfde gekozenen des volks hebben naast rechten echter ook plichten, zoals de plicht om de nodige intellectuele eerlijkheid aan de dag te leggen. Ook wanneer het over de werking van het parlement zelf gaat.

Afgelopen maandag besliste het Uitgebreid Bureau van het parlement om drie ingediende interpellaties over het ontslag van de gedelegeerd bestuurder van de VRT te behandelen in de commissie Media en niet in te gaan op het verzoek van de oppositie om hierover in plenaire vergadering een actualiteitsdebat te organiseren. Dat Uitgebreid Bureau coördineert de politieke werking van het parlement en is samengesteld uit de voorzitter, zes ondervoorzitters, drie secretarissen, en alle fractievoorzitters. Het Uitgebreid Bureau besliste. Niet bij consensus, maar bij stemming: meerderheid tegen oppositie. Ook dat is democratie. Persoonlijk was ik er op dat moment ook van overtuigd dat een behandeling van dit actuele dossier in de commissie de grondigheid, de diepgang en de kwaliteit van het debat ten goede zou komen.

Comical Ali

Dat de oppositie niet onverdeeld gelukkig was met die beslissing, lag in de lijn der verwachtingen. Het was een keuze, met voor- en tegenstanders. Maar ook een keuze die het recht voor de volksvertegenwoordigers op een grondig debat op korte termijn vrijwaarde. De morele plicht om in dat debat de nodige intellectuele eerlijkheid aan de dag te leggen, werd helaas al snel met de voeten getreden. Wat begon met een persbericht van de LDD-fractie, in de gekende stijl, eindigde in een beschamend schouwspel vol onterechte verwijten aan mijn adres bij aanvang van de plenaire vergadering. De voorzitter maakt het parlement monddood. Hij is de minister van Censuur geworden, de Comical Ali, kortom de marionet van de regering. Een fraai stukje drama met een geënceneerde minuut stilte als apotheose. Het maakte indruk. En dan heb ik het niet over het schouwspel op zich, maar over de manier waarop bepaalde fractieleiders uit de oppositie een loopje namen met de werkelijkheid en zich lieten verleiden tot platte politieke (woord)spelletjes.

Kaltstellen

De achtbare leden leken in al hun enthousiasme te vergeten hoe ons parlement werkt en vooral werkte tijdens de voorbije maanden. Als voorzitter nam ik tijdens het zomerreces, nog voor de aanvang van het parlementaire werkjaar, vooral op vraag van de oppositie, het initiatief om een Commissie ad hoc meermaals (vijf keer om precies te zijn) samen te roepen om over actuele dossiers (de BAM, het Vlaams Huis in New York, Opel, enzovoort) te debatteren. Niet echt gebruikelijk, want knap lastig voor de regering. Het was naar mijn aanvoelen wenselijk en nodig. Democratie op zijn best, over de partijgrenzen heen. Bij de start van het parlementaire werkjaar gingen we door op dat elan. Er vonden maar liefst zeven actualiteitsdebatten plaats, over de meest uiteenlopende onderwerpen, in plenaire vergadering. Meestal op vraag van de oppositie. Merkwaaardig dat nu plots het kot te klein is als het Uitgebreid Bureau na een lange gedachtewisseling beslist om voor één keer niet in te gaan op een verzoek van de oppositie en het debat te voeren in de bevoegde commissie. Die vergadering werd overigens zeer druk bijgewoond door de Vlaamse volksvertegenwoordigers én de media. Men kan dan ook niet zomaar stellen dat een verwijzing van dit debat naar commissie gelijkstaat met het 'kaltstellen' van de discussie of wegmoffelen van het dossier, zoals door sommige leden werd geïnsinueerd. Als voorzitter zal ik het steeds blijven opnemen voor het parlement, vanuit een onafhankelijke positie ten aanzien van de regering. Dat is mijn taak, mijn belofte, en vooral mijn natuurlijke reflex. Ik kan enkel vaststellen dat de heisa van de voorbije dagen vanuit bepaalde oppositiepartijen geïnspireerd is op lust naar sensatie, meer dan op de zin voor een inhoudelijk eerlijk debat. Het zal mijn initiatieven om van het Vlaams Parlement een sterk en levendig halffrond te maken echter niet beïnvloeden.

11-juli toespraak in het stadhuis van Brussel 2013

🕒 15 juli 2013

Geachte genodigden, Dames en heren,

namens het Bureau van het Vlaams Parlement heet ik u op deze Vlaamse feestdag van harte welkom in het stadhuis van Brussel.

Chers invités, Mesdames et Messieurs,

C'est avec grand plaisir que je vous souhaite la bienvenue à la Fête de la Communauté flamande.

Meine Damen und Herren,

Ich heisse auch unsere deutschsprachigen Freunde herzlich willkommen.

Wir freuen uns dass Sie unseren Nationalfeiertag mit uns feiern.

Dear ladies and gentlemen of the diplomatic corps,

It is an honour for us to welcome you as the representatives of your country or your community to celebrate with us the National Day of the Flemish Community.

Het is de laatste keer tijdens deze legislatuur dat ik als voorzitter van het Vlaams Parlement tot u het woord mag richten op een 11-juliviering. Ik wil het daarom met u hebben over onze instelling, het Vlaams Parlement.

Ik had gisteren de kans hierover ook met koning Albert II van gedachten te wisselen tijdens de jaarlijkse audiëntie naar aanleiding van 11 juli. Bij die gelegenheid heb ik de koning de blijken van respect en de gelukwensen van het Vlaams Parlement naar aanleiding van de troonwissel overgemaakt.

Albert II heeft zijn functie met betrokkenheid op de samenleving uitgeoefend, op feestelijke momenten, maar ook onder moeilijke omstandigheden, zoals ten tijde van de zaak-Dutroux of toen het noodlot toesloeg in het Zwitserse Sierre. Hij heeft België verder zien evolueren in de richting van een grotere autonomie voor de deelstaten en ging over tot de aanvaarding van de institutionele realiteit van dit land.

Zijn opvolger wacht de veeleisende taak het koningschap op een moderne manier in te vullen, aangepast aan de rol van een staatshoofd in de 21ste eeuw.

Dames en Heren,

Het Vlaams Parlement vierde in december 2011 zijn 40ste verjaardag. Ontstaan als de Nederlandse Cultuurraad in 1971, groeide het in 1980 uit tot een parlementaire vergadering en kreeg het na de staatshervorming van 1988, met de overheveling van onderwijs, steeds meer bevoegdheden. Maar pas na de afschaffing van het fameuze dubbelmandaat is het sinds 1995 ook een zelfstandig parlement geworden.

Het Vlaams Parlement, zoals het sindsdien ook officieel heet, behoort dus tot die jonge regionale assemblees, die de afgelopen decennia hun bestaansrecht hebben opgeëist in veel Europese staten. Deze jonge assemblees hebben een onmiskenbaar voordeel. Ze kaderen binnen de parlementaire traditie van het land waarvan ze deel uitmaken, maar tegelijk kunnen ze schijnbaar anachronistische ballast van die tradities van zich afschudden en nieuwe werkmethodes van bij hun start in hun werking opnemen.

Een van die moderne procedures is de afkondiging van decreten. Een decreet wordt na goedkeuring door het Parlement ondertekend door de Parlementsvoorzitter en de griffier, waarna de ministerraad het bekrachtigt en afkondigt. De Vlaamse ministers leggen trouwens de eed af in de handen van de voorzitter van het Vlaams Parlement, die optreedt als vertegenwoordiger van de door het volk democratisch verkozen volksvertegenwoordigers.

Toen het Vlaams Parlement in 1995 voor de eerste keer rechtstreeks was samengesteld, stelde de toenmalige Parlementsvoorzitter, Norbert De Batselier, een beleidsplan voor dat de nieuwe assemblee vorm moest geven. Dat beleidsplan steunde op twee basisprincipes.

- Het parlement is de plaats waar de grote maatschappelijke debatten hun beslag moeten krijgen en waar men het regeringsbeleid moet bewaken.
- Het tweede principe is dat een hedendaags parlement dicht bij de burger moet staan en dat dit in zijn werking moet weerspiegeld zijn.

Zijn die twee principes sindsdien toegepast? In grote lijnen wel.

- In een parlementair bestel is de organisatie van de uitvoerende macht een zaak van de regering. In Vlaanderen is dat niet anders. Het komt dus aan de Vlaamse Regering toe haar diensten zo in te richten dat de doelstellingen van het Vlaamse regeerakkoord, zoals die door de parlementaire meerderheid worden gedragen, worden bereikt.

Het Vlaams Parlement kijkt uiteraard toe of de doelstellingen, vervat in het regeerakkoord, worden gehaald en of de middelen die het aan de Vlaamse Regering toekent, wel verstandig en volgens de regels van de kunst worden ingezet.

Meer dan in andere moderne parlementen streeft het Vlaams Parlement daarbij naar een nieuw evenwicht tussen de wetgevende en de uitvoerende macht. Dat laat zich onder andere gevoelen in het feit dat in het Vlaams Parlement meer wetgevende initiatieven worden goedgekeurd die uitgaan van het parlement zelf dan in enige andere assemblee in Europa.

Ook oefent het Vlaams Parlement nauwgezet controle uit op de Vlaamse regering. Bij mijn aantreden als voorzitter van het Vlaams Parlement in 2009 is dat ook geformaliseerd en zijn we gestart met een periodiek overleg met de regering. Op de agenda van dit overleg staan onder meer:

- afspraken over het tijdig indienen van de jaarlijkse begroting;
- afspraken over de indiening van ontwerpen van decreet;
- afspraken over de rapportage die ministers op regelmatige basis moeten geven over de voortgang van grote, belangrijke dossiers.
- de toezeggingen of beloftes die ministers doen in commissies of in de plenaire vergadering, waarvan wordt nagegaan of ze ook worden uitgevoerd.

Om de controlefunctie terdege te kunnen uitvoeren, staan de volksvertegenwoordigers een aantal instrumenten ter beschikking, waarvan ik het gebruik door parlementsleden heb proberen te intensifiëren.

Zo zijn we er deze legislatuur in geslaagd om de regering te overhalen het Vlaams Parlement toegang te geven tot de databank van beslissingen van de regering. Ook heb ik de procedure ingevoerd waarbij parlementsleden vertrouwelijke dossiers kunnen inkijken. Dat is deze legislatuur elf keer gebeurd, onder meer bij het dossier over de Gemeentelijke Holding, het dossier van de scholenbouw of recent nog omtrent de briefwisseling tussen de Europese Unie en de Vlaamse regering over de aanbesteding van de Oosterweelverbinding.

Een ander controlemiddel is het inschakelen van het Rekenhof. Het Rekenhof is een instelling die de volksvertegenwoordiging bijstaat in haar toezicht op de uitvoerende macht. Het oefent die taak uit ten aanzien van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, de openbare instellingen en de provincies. Het Rekenhof onderwerpt de verrichtingen van deze overheden aan een financiële controle, een wettigheidscontrole en een controle op de goede besteding van de openbare gelden en rapporteert de resultaten van die controles aan de onderscheiden parlementen.

Tussen het Vlaams Parlement en het Rekenhof bestaat een jonge, maar reeds stevige traditie van samenwerking, met respect voor elkaars eigenheid. Om die nog te versterken is op 20 maart 2012 een protocol tussen onze beide instellingen ondertekend, waarin een aantal afspraken zijn opgenomen, met name over informatie-uitwisseling, publicaties, onderzoeken op parlementair verzoek, het inzage- en informatierecht van de individuele parlementsleden en de opvolging van de aanbevelingen van het Rekenhof. Het Vlaams Parlement heeft overigens enige tijd geleden zijn reglement gewijzigd, zodat de Vlaamse Regering in haar beleidsbrieven voortaan moeten aangeven wat zij heeft gedaan met de aanbevelingen van het Rekenhof.

- Het tweede basisprincipe, een parlement dat dicht bij de burger staat, vertalen we onder motto: „Het Vlaams Parlement is een glazen huis.“

Dat doen we door het parlement letterlijk open te stellen voor bezoekers (meer dan 20.000 per jaar) of voor verenigingen met een maatschappelijke relevantie om er bijvoorbeeld een colloquium

te organiseren . De Loketten, het bezoekerscentrum van het Parlement, zal eerlang worden heringericht om de band met de burger nog hechter te maken.

Om het democratisch draagvlak van de samenleving te versterken biedt de educatieve dienst De Kracht van je Stem van educatief materiaal aan voor het onderwijs en het vormingswerk.

Het onderbrengen van de Vlaamse Ombudsdienst bij het parlement, de goedkeuring van het klachtendecreet en het activeren van de verzoekschriftenprocedure tonen eveneens aan dat we dicht bij de burger staan.

En de politiek van het glazen huis proberen we ook te realiseren door een professioneler informatiebeleid, met onder meer de rechtstreekse uitzending via internet van de plenaire vergadering en sinds dit zittingsjaar ook van een aantal commissies en met de vernieuwde website, die we u volgend jaar hopen voor te stellen.

■■■■

Aan deze twee principes heb ik een derde toegevoegd: namelijk het heel uitdrukkelijk positioneren van het Vlaams parlement als een volwaardig, autonoom en nationaal parlement, dat op het internationale toneel de officiële vertegenwoordiger is van Vlaanderen en op het binnenlandse toneel niet in een ondergeschikte hiërarchische positie staat tegenover het federaal parlement.

Dat laatste staat met zoveel woorden in de Belgische grondwet , maar nog altijd zijn er politici die op het federale vlak actief zijn, die dit niet weten. Nog vorig jaar zei de federale minister van Binnenlandse Zaken dat de federale taalwetten voorrang hebben op de Vlaamse rondzendbrief-Peeters als het gaat over de interpretatie van de taalwetgeving in de faciliteitengemeente rond Brussel.

Die woorden zijn des te merkwaardiger, omdat ze werden uitgesproken kort na de vorming van de federale regering, waarvan de formatie 541 dagen heeft geduurd. Tijdens die periode konden het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering met volheid van bevoegdheden verder functioneren. Die Vlaamse autonomie heeft er dus voor gezorgd dat de burger op de domeinen die hem rechtstreeks aanbelangen, de dienstverlening bleef krijgen waarop hij recht heeft.

Het is dan ook verheugend vast te stellen dat de Europese Unie en andere internationale instellingen die Vlaamse autonomie alvast wel voluit erkennen. Zoals bekend bepaalt het Verdrag van Lissabon dat de Europese Unie de "nationale identiteit (van de lidstaten) die besloten ligt in hun politieke en constitutionele basisstructuren" eerbiedigt, "waaronder die voor regionaal en lokaal zelfbestuur" . Dit verdrag geeft ook een vernieuwde invulling aan het subsidiariteitsbeginsel, die "rekening houdt met de federale staatsstructuur die verschillende lidstaten kennen". Een verklaring bij dit Verdrag van Lissabon verduidelijkt verder dat, wat België betreft, de parlementen van de gemeenschappen en gewesten in hun optreden ten aanzien van de Unie op gelijke voet staan met het federale parlement.

De Unie honoreert dit via het juridische principe van „in foro interno, in foro externo”: wie binnen België bevoegd is voor een bepaalde aangelegenheid, is hiervoor op het Europese niveau of op het internationale forum bevoegd.

Wij zorgen er namelijk voor dat naar vergaderingen op Europees niveau waarop parlementsleden uit de lidstaten worden uitgenodigd, geen leden van het federale parlement, maar van het Vlaams Parlement gaan, wanneer ze handelen over Vlaamse bevoegdheden. Tijdens het hele Belgische voorzitterschap van de EU is de milieuraad voorgezeten door de Vlaamse minister van Leefmilieu, die namens ons land ook deelnam aan de Klimaattop in Durban, Zuid-Afrika. Minister van Sport Muylers zetelt als expertminister antidopingbeleid namens de Europese ministerraad van Sport in het World Anti-Doping Agency (WADA).

Ook de recente rechtspraak van het Europees Hof van Justitie eerbiedigt de constitutionele autonomie van de regio's als zou het om lidstaten gaan, zoals professor Koen Lenaerts, vicevoorzitter van het Hof van Justitie, duidelijk maakte toen hij begin dit jaar de Erepennen van het Vlaams Parlement in ontvangst nam. Hij zei onder meer: „De erkenning door de Europese Unie van de constitutionele autonomie van de regio's binnen een lidstaat geldt voor alle beleidsdomeinen waarin de betrokken regio's bevoegd zijn. Wanneer bijvoorbeeld aan de regio's binnen een lidstaat fiscale autonomie wordt toegekend, zullen binnen die lidstaat verschillende fiscale regimes – territoriaal – naast elkaar bestaan, zonder dat dit Europeesrechtelijk tot de vaststelling van een verboden discriminatie leidt.” Hij voegde er aan toe dat het Hof „een autonome regio beschouwt als was zij een lidstaat.”

Niet alleen de EU, maar ook afzonderlijke staten erkennen het Vlaams Parlement als autonome assemblee en Vlaanderen als autonome regio. De tijd is voorbij dat buitenlandse ambassadeurs in Brussel alleen contact hadden met het federale niveau. Ik heb de voorbije vier jaar tientallen buitenlandse parlementaire delegaties, ministers en ambassadeurs ontvangen. En minister-president Peeters is aan het hoofd van talrijke economische missies onze belangen gaan bepleiten in het buitenland.

Zelf heb ik ook de kans gehad een bezoek te brengen aan de parlementen van diverse autonome regio's binnen Europa, zoals Wales, Baden-Württemberg, Catalonië en recent nog de Bosnische deelrepubliek Sprska.

Ik heb bij die bezoeken geleerd dat Vlaanderen een autonomie heeft die velen ons benijden, maar ook dat sommige andere regio's bevoegdheden heeft die wij hen moeten benijden. Zo heeft Sprska de autonome bevoegdheid over de binnenlandse zaken op haar grondgebied, inclusief politie en brandweer. De Duitse Länder dan weer hebben eigen ministers van Justitie. En binnen Spanje is de regeling dat Baskenland zelf de belastingen int en zelf bepaalt wat het bijdraagt aan de federale staat. U merkt dat nog veel bevoegdheden, waarvan andere regio's in de praktijk bewezen hebben dat ze op dat niveau perfect kunnen functioneren, voor regionalisering in aanmerking komen.

Vlaanderen zal op 1 juli 2014 in uitvoering van de zesde staatshervorming een aantal nieuwe bevoegdheden krijgen. Het zal een uitdaging zijn voor de volgende Vlaamse regering om deze nieuwe bevoegdheden – met o.m. de geboortepremie, de kinderbijslag, de controle op werklozen of de huurwetgeving – in te vullen op maat van Vlaanderen en de Vlamingen. De uitdaging is des te groter omdat de financiële middelen die nodig zijn om deze bevoegdheden naar behoren uit te oefenen, niet voor de volle honderd procent mee overkomen.

Om de overdracht goed voor te bereiden en op te volgen lijkt het mij wenselijk dat het Vlaams Parlement van nabij bij de uitwerking betrokken wordt, en zelf op een gecoördineerde en consistente wijze de zaken aanpakt door bijvoorbeeld een opvolgingscommissie Staatshervorming in het leven te roepen.

■■■■

Dames en heren,

Het mag duidelijk zijn: de toekomst is aan de regionale parlementen.

Maar laten we eerlijk zijn. In de geschiedenis van dit land – en bij uitbreiding van alle parlementaire democratieën in de wereld – is er nooit een periode geweest waarin het parlement werkelijk de eerste macht was. De bedenkingen over de tanende macht van het parlement zijn van alle tijden. De rol van het parlement is niet om het beleid in detail uit te tekenen. Dat zal altijd een taak van de regering blijven. Ministers hebben nu eenmaal meer middelen en mensen ter beschikking dan parlementsleden. In een ministerieel kabinet hebt u al gauw 30 of meer kabinetsleden. Een parlements lid heeft één persoonlijke medewerker ter beschikking. Het kabinet van de voorzitter van het Vlaams parlement telt vijf kabinetsleden. En ook de ambtelijke ondersteuning door de administratie van het parlement is erg bescheiden in vergelijking met de administraties waarop de regering beroep kan doen.

Ik ben dus zelf geneigd de machtspositie van het Vlaams Parlement te nuanceren. Maar ik verzet mij wel tegen het beeld van het parlement als louter applausmachine of praatbarak. Het parlement vertegenwoordigt wel degelijk het volk op het politieke niveau. De volksvertegenwoordiger heeft een luisterende en opvoedende taak. De politicus moet zijn oor te luisteren leggen bij de bevolking, hij moet weten wat er onder het volk leeft, wat de problemen en de verzuchtingen zijn en die aankaarten. Of hij dat doet door een voorstel van decreet in te dienen of de Vlaamse regering er toe te bewegen een initiatief te nemen, is in wezen secundair. Waar het om gaat is dat er resultaat en vooruitgang geboekt worden.

De volksvertegenwoordiger heeft tevens een opvoedende taak. Die opvoedende taak is geen gemakkelijke: het is niet eenvoudig om een onpopulaire maatregel te verdedigen tegenover een kritische, ontevreden kiezer.

Het parlement belichaamt dus wat de Britse grondwetspecialist Walter Bagehot reeds in 1867 „the dignified function” van het politieke systeem noemde. In de politiek kent men „the efficiënt

function”, dat slaat op de besluitvorming: wie neemt welke besluiten? Met „the dignified function” bedoelt Bagehot: wie kan de besluiten legitimeren? Wie geeft er in de ogen van de kiezers autoriteit aan?

Wel, in ons huidige politieke bestel neemt het Vlaams Parlement deze „dignified function” op. Het parlement legitimeert beslissingen, of die nu tot stand gekomen zijn op initiatief van parlementsleden of op initiatief van de Vlaamse regering. Daarom zijn debatten in de plenaire vergadering zo belangrijk. De argumenten pro en contra komen aan bod. Bij de stemming wordt duidelijk door wie en in welke mate een beslissing gedragen wordt. Het parlement maakt met andere woorden aan de kiezer duidelijk dat het in sommige gevallen weliswaar de regering is die het beleid maakt, maar dat die regering ook gevormd is op basis van een verkiezingsresultaat.

Daarom heb ik het altijd positief gevonden dat het Vlaams Parlement in het kader van deze „dignified function” in 1995 een eigen parlamentsgebouw heeft betrokken. De zware investering in een eigen infrastructuur belichaamt als het ware het belang van wat er gebeurt in het Vlaams Parlement. Het parlamentsgebouw verhoogt de autoriteit van het Vlaams Parlement. Voorheen vergaderde het Vlaams Parlement in de gebouwen van de federale Kamer, alsof het een afgeleide instelling was.

■■■■

De autoriteit en de invloed van een parlement hangt echter nog het meest af van de kwaliteit van zijn leden. Wanneer één van de vijftig leden van de Amerikaanse Senaat het woord neemt, wordt er geluisterd. Zij stralen autoriteit uit.

Is dat bij ons ook het geval? Laat ik het er op houden dat dit een retorische vraag is. Ik wil wel benadrukken dat het aartsmoelijk is een goed parlements lid te zijn. Men moet immers diverse kwaliteiten combineren. Het parlements lid moet beschikken over een ruime blik op de wereld en een meer dan gemiddelde intelligentie. Hij of zij moet een grote dossierkennis opbouwen. Hij of zij moet taalvaardig zijn en enige retorische aanleg bezitten. Hij of zij moet visie uitstralen en durven de freedom of speech te behouden, ook binnen de meerderheid. Ten slotte moet hij of zij over sociale vaardigheden beschikken om een goed contact met de basis te houden. Kortom, een goed parlements lid zijn vergt veel inzet, veel tijd, veel verplichtingen en enig talent.

Persoonlijk heb ik meer voeling met het parlements lid dat met een welgemikte interventie en een goed uitgebouwde argumentatie weegt op het debat, dan met het parlements lid dat aan de lopende band routineuze schriftelijke vragen stelt of in commissie- of plenaire vergadering de minister ondervraagt over iets wat hij in de krant heeft gelezen. Ik heb gepoogd te sleutelen aan de manier waarop de vergaderingen verlopen en zeker in de plenaire vergadering toegezien dat we tot diepgaande, inhoudelijke parlementaire debatten zouden komen. Een en ander stond met zoveel woorden geformuleerd in mijn beleidsplan ‘Plenum’ dat ik als parlements voorzitter bij de aanvang van deze legislatuur heb opgemaakt.

Dat pleidooi voor een wijziging in de debatcultuur van dit Vlaams Parlement, meer aandacht hebben voor diepgaande debatten en op lange termijn, betekent heel concreet dat de parlementaire commissies zich veel minder zouden moeten bezighouden met detailkwesties en massa's vragen, zoals dat al te veel het geval is. De tsunami van het aantal parlementaire vragen – zoals een Vlaamse topambtenaar het omschreef – over onderdelen van het beleid en geïnspireerd door de waan van de dag levert immers zelden meerwaarde op. We hebben ook hier geprobeerd met ons beleidsplan om deze trend om te buigen maar, toegegeven, zonder veel resultaat.

Die zogenaamde tsunami – en dat is het in feite ook, aangezien het aantal schriftelijke en mondelinge vragen op 10 jaar tijd gewoonweg verdubbeld is – vindt zijn oorsprong in de lijstjes die kranten en websites publiceren over de parlementaire werkzaamheden en waaraan zij een evaluatie van de parlementsleden koppelen. Zo ben ik zelf op het einde van de vorige legislatuur door verschillende media uitgeroepen als „het beste Vlaams parlements lid”. Ik ben daar heel bescheiden over. Want eerlijk gezegd, ik erger me aan die lijstjes en rapporten. Vooral dan aan de manier waarop de zogenaamde evaluatie tot stand komt. Ze zijn nauwelijks meer dan een puur kwantitatief gerichte evaluatie van het werk van parlementsleden. Hoeveel voorstellen van decreet heeft hij ingediend? Hoeveel keer is hij in een debat tussengekomen? Hoeveel keer heeft hij een schriftelijke vraag gesteld?

Mocht ik hoofdredacteur van een krant zijn, ik zou mijn politieke journalisten geen lijstjes laten produceren waaraan ze dan een of andere denigrerende opmerking koppelen, maar ik zou hen opdragen een doorwrocht stuk te schrijven over de activiteiten in de commissies en de plenaire vergadering en het daarin te hebben over de mensen die er echt toe doen en het verschil maken.

■■■■

Daarmee ben ik aanbeland bij de rol van de media in het moderne politieke gebeuren. De media zijn vandaag invloedrijk. Omdat ze toonaangevend zijn – althans in de zin dat ze de toon bepalen waarin over politici wordt gesproken. Ze zijn dus niet het neutrale doorgeefluik van informatie, zoals we dat misschien wel zouden willen. Ze zijn dat ook nooit geweest. In de vroegere verzuilde pers, waren journalisten en zeker politieke commentatoren vaak letterlijk de spreekbuis van hun zuil. Vandaag zijn de journalisten marktgericht. Nieuws moet „verkopen”. En vandaag verkoopt sensatie en een smeug verhaal helaas beter dan een intellectuele beschouwing of een technische analyse van een ingewikkelde materie. Een faux pas van een politicus kan door de uitvergroting in de media belangrijke gevolgen hebben. Als parlements lid moet u dat goed beseffen.

Wie goed wil overkomen in de media, is als politicus dus tot op zekere hoogte gedwongen aan de verzuchtingen van de media tegemoet te komen. De vraag is hoever u zich daardoor laat manipuleren. De plenaire vergadering van het Vlaams Parlement op woensdag begint met de actuele vragen, het vragenuurtje zeg maar. De meeste daarvan zijn geïnspireerd door berichtgeving in de geschreven pers. Maar dat betekent ook dat het journalisten zijn die de politieke agenda bepalen.

De audiovisuele media zijn al even invloedrijk, zo niet invloedrijker. De jacht op de korte quote speelt ook al niet in de kaart van politici die ernstig werk leveren, maar communicatief minder vaardig zijn. Zoals gezegd, een goed parlementslid moet communicatief vaardig zijn. Sommigen zijn daarin zeer beslagen. Op zich is dat dus geen probleem. Het wordt wel een probleem wanneer dit het enige criterium wordt waarop politici geselecteerd worden.

Maar ik zeg ook steeds tegen jonge collega-politici dat de pers maar zoveel macht of invloed geeft, als u hen zelf toedicht. Want het kan ook omgekeerd: parlementsleden die weten wat er leeft, plaatsen thema's op de maatschappelijke agenda, ook al heeft nog niet één journalist erover geschreven. De media mogen dan inderdaad wegen op de politiek agenda, evengoed zijn de media geneigd om veel aandacht te besteden aan thema's die hoog op de politieke agenda staan. De media zijn dus niet alleen een hulpmiddel om in te schatten wat bij de bevolking leeft. Ze zijn ook een hulpmiddel voor de politicus om de bevolking te bereiken. Daar gaat het over in de politieke communicatie.

■ ■ ■ ■

Dames en heren,

In een democratie geeft het volk via verkiezingen macht in handen van een parlement. In de schoot van dat parlement vormt zich een meerderheid, waarmee een regering gevormd wordt dat een regeerprogramma opstelt. Het is aan het parlement om de controle uit te oefenen op die uitvoerende macht.

Dat model is bijna tweehonderd jaar oud. Maar het is geen statisch gegeven. Democratie is een evolutief gegeven. Vandaag evolueren we naar een democratie als een samenspel van parlementsleden, politieke partijen, ministers, kabinetsleden, instanties als de Raad van State, het Grondwettelijk hof, het Rekenhof, experts allerhande en ook de media.

De politicus staat nog steeds in het centrum van de democratie, maar hij is al lang niet meer de enige speler op het veld. Men kan deze evolutie betreuren, maar evengoed kan men het als een verrijking zien. De absolute macht bestaat niet meer en dus mogen we gerust stellen dat het er nu democratischer aan toegaat dan vroeger. Ik ben blij en dankbaar dat het Vlaams Parlement hieraan heeft bijgedragen.

Ik dank u voor uw aandacht.

Rouwhulde voor André Denys

🕒 15 mei 2013

Dames en heren, beste collega's,

Op 13 mei jongstleden is op 65-jarige leeftijd gewezen Vlaams volksvertegenwoordiger en ere-ondervoorzitter André Denys overleden. André Denys was 23 jaar lid van dit Parlement waarvan 14 jaar als fractieleider van de PVV en later de VLD. In 2004 verliet hij dit Parlement om gouverneur van Oost-Vlaanderen te worden. Dit bleef hij tot januari 2013 waarna hij met pensioen ging.

Bij zijn afscheid van zowel de politiek als het gouverneurschap ontving hij een staande ovatie. Het was een oprecht eerbetoon aan wie hij was als mens, politicus en opdrachtgever. Zijn leven lang liet hij niemand onberoerd.

André Denys werd op 6 januari 1948 in Gistel geboren. Hij groeide op in een gezin van vellen- en huidenhandelaars. Het ondernemerschap kreeg hij van thuis uit mee. Zijn passie voor het debat ontwikkelde hij op het Sint-Niklaasinstituut in Anderlecht. In Engeland leerde hij de stiel van het leerlooien en als prille twintiger stond hij in Zulte aan het hoofd van een leerlooierij die hij had overgenomen.

Zijn jongensdroom was wielrenner worden. Hij ruilde hem in voor een carrière als Flandrien van de politiek.

Het was in het katholieke Zulte van de jaren 70 dat hij concreet vorm gaf aan zijn politieke ambities. Hij introduceerde er de liberale stem en richtte er - samen met anderen - de lokale PVV-afdeling op. Als jong gemeenteraadslid volgde hij de gemeentelijke financiën en bepleitte hij wat hij ook in zijn verdere loopbaan zou blijven verdedigen: een gezonde samenhang tussen leefmilieu, industrie en tewerkstelling. Hij zette zich in voor het verbeteren van de informatie naar en de inspraak van de burger. Het typeerde de politicus die hij later zou worden: volksvoelend en met de vinger aan de pols van wat leefde onder de mensen.

Met het nodige doorzettingsvermogen en getuigend van een een legendarische werklust, baande hij zijn weg naar de nationale politiek. In 1981 werd hij verkozen als PVV-Volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Gent-Eeklo. Als lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers, was hij ook lid van de Vlaamse Raad, waar hij vanaf 1985 de liberale fractie leidde.

De eerste jaren van zijn parlementair mandaat omschreef hijzelf als zijn 'blok jaren'. Alle dossiers werden nauwgezet ingestudeerd en voorbereid, hij miste geen enkele vergadering en toen hij fractieleider werd, deed hij dat met kennis van zaken. Ondernemer van nature richtte hij zich bij aanvang op financiën en economie. Maar later, en in de hem typerende 'ongebonden' en 'kritische' stijl, wierp hij zich ook op als Vlaamsgezinde sociaal-liberaal en vurig behartiger van de Vlaamse belangen.

In de Vlaams Raad was hij lid van diverse commissies en mede door zijn toedoen werden voorstellen van decreet ingediend die verband hielden met onder meer de decentralisering van de financiering van het jeugdwerk, de democratisering van de sociaal-economische besluitvorming en de organisatie en erkenning van niet-openbare radio's.

Van historisch belang was zijn resolutie om een einde te maken aan de compensatiepolitiek. De resolutie die ook wel als anti-wafelresolutie bekend werd, bracht voor het eerst een Vlaams front tot stand. Onomwonden werd gesteld dat het gedaan moest zijn met het geven van middelen omdat men aan Franstalige zijde weigerde te saneren.

In 1995 koos hij geheel binnen de verwachtingen voor de rechtstreeks verkozen Vlaamse assemblee. Hij bleef fractieleider van de liberalen tot 1999, was lid van het Uitgebreid Bureau en speelde als tweede ondervoorzitter van het Vlaams Parlement, een actieve rol in het moderniseringsproces van het Vlaams Parlement. Hij ijverde voor administratieve vereenvoudiging en deregulering en werkte overtuigd mee aan de deontologische code voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Na 1999 lag hij mee aan de basis van een voorstel van decreet dat volksraadplegingen mogelijk wilde maken, bepleitte hij de vrije nieuwsgaring en de verdere kwaliteitsverhoging van het Vlaams sportlandschap. Hij kwam op voor de paardenwedrennen en verdedigde de vinkeniers in een legendarisch geworden debat.

André Denys was een generalist en buitengewoon origineel in zijn bijdragen aan een open en dynamisch debat. Als geen ander kon hij het debat aantrekken. Zijn woordenvloed was niet te stuiten en beginselvast als hij was, meende hij wat hij zei, in de oppositie zowel als in de meerderheid.

Met zijn werkkraft en doorzettingsvermogen groeide hij uit tot één van de meest gewaardeerde parlementsleden. Als mens en politicus genoot hij respect over de partijgrenzen heen.

Zijn benoeming in 2004 als gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen vond hijzelf de ultieme bekroning van zijn jarenlange inzet voor de federale en Vlaamse politiek.

Dames en heren,

Met André Denys nemen we afscheid van een parlementaire boegbeeld dat zijn taak met kracht en brio heeft vervuld.

Moge ons respect voor zijn persoon en werk, en zijn inzet voor onze samenleving en parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment van stilte in acht te nemen.

Toespraak bij voorstelling Jaarverslag Vlaamse Ombudsman

🕒 27 maart 2013

**Meneer de minister-president,
Meneer de viceminister-president,
Mevrouw de minister,
Meneer de voorzitter van het Rekenhof,
Collega's Volksvertegenwoordigers,
Dames en heren,**

Hartelijk welkom in het Vlaams Parlement. Als voorzitter van het parlement ben ik erg tevreden dat de Vlaamse ombudsman er telkenmale in slaagt zoveel mensen samen te brengen voor de voorstelling van zijn jaarverslag. Het toont uw belangstelling en uw waardering voor het geleverde werk van de ombudsman.

We kennen allemaal het gezelschapsspel "Mens-Erger-Je-Niet". Het spel is in 1917 uitgevonden door de Duitser Josef Friedrich Schmid. De afbeelding op de doos van het oorspronkelijke "Mens-Erger-Je-Niet" toont een man die getergd kijkend met zijn ene hand naar de haren grijpt, terwijl hij met de andere kennelijk net op het speelbord heeft geslagen, want daarvan vallen drie pionnen af. De persoon die dit spel symboliseert, ergert zich duidelijk wel. En niet zo'n beetje ook. En iedereen die het spel wel eens heeft gespeeld, weet waarom.

Ergernis en frustratie. Dat is doorgaans de overheersende emotie bij klachtenbehandeling. Niet alleen bij de burger, maar ook bij de instantie die de klacht ontvangt. De burger ergert zich omdat hij geen gehoor krijgt of wanneer niemand echt geïnteresseerd lijkt om zijn probleem op te lossen. De ontvanger van de klacht ergert zich, omdat een klacht lastig is en vervelend, en vooral omdat hij het ervaart als een vorm van kritiek op zijn functioneren.

De kern van ideale klachtenbehandeling zit in het wegnemen van deze ergernis aan beide kanten. Het "mens-erger-je-niet" geldt in dit geval voor burger en overheid. De burger verwacht dat de overheid de gemaakte fout, hoe vervelend ook, herstelt. De overheid moet op deze verwachting inspelen, de burger serieus nemen en de klacht los zien van de negatieve lading. Meer zelfs, de overheid moet proberen de klacht in haar voordeel te gebruiken om zo haar dienstverlening te verbeteren. Dat heet „open staan voor de klacht“.

Dat gebeurt helaas niet altijd. Waar gaat het zo al fout in de interne klachtenbehandeling?

Vaak al in het informele traject. De klachtenbehandeling wordt afgesloten zonder dat uitdrukkelijk is gecheckt of de klager werkelijk tevreden is met de uitkomst van de gesprekken. Het jaarverslag van de Vlaamse ombudsman stelt in 6 procent van de beoordeelde dossiers een onzorgvuldige eerstelijnsklachtenbehandeling vast, in 12 procent van de gevallen mangelt het aan een doeltreffende algemene informatieverstrekking.

De termijnen voor klachtafhandeling zijn ook een kritische factor. Er bestaat de neiging te verdagen en nog te vaak vindt de klachtafhandeling uiteindelijk met ruime overschrijding van de redelijke termijnen plaats. Volgens de ombudsnormen was dat in 17 procent van de beoordeelde dossiers het geval. Eén van de stilaan klassiekers in dat geval is de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Van het bedrijfsleven kunnen we nochtans leren dat het van wezenlijk belang is juist snel op de klacht te reageren. Dan herstel je vertrouwen in je product en in je onderneming

Ook gaat het soms helemaal fout omdat de ambtenaar gewoonweg een administratieve onnauwkeurigheid heeft begaan. Dat zou in 28 procent van de gevallen aan de basis liggen van de klacht. Als zo'n fout niet wordt toegegeven, moet men zich in allerlei bochten wringen om maar geen expliciet gegrondheidsoordeel te moeten geven. Het kost kennelijk veel moeite om te zeggen: "Uw klacht is gegrond". Er zou al veel gewonnen zijn, als ook bestuursinstanties eens gewoon in het Vlaams "met onze excuses" zouden zeggen.

Gelukkig heeft de Vlaamse overheid de voorbije jaren fors ingezet op klachtenmanagement bij de Vlaamse bestuursinstanties. Alle Vlaamse overheidsdiensten hebben nu een klachtenbehandelaar. Zij hebben in 2012 allen samen 50.098 klachten geregistreerd. Ook zijn vele klachten voorkomen, door de servicelijn 1700. Die noteerden meer dan een miljoen vragen. Deze „nulde" lijn gaat dus de eerste lijn van de klachtenbehandelaars vooraf en levert blijkbaar prima werk.

In principe zou de Vlaamse ombudsdienst pas in tweede lijn in actie moeten komen. Toch komen veel mensen, 7.500 in 2012, rechtstreeks, telefonisch of per mail, met hun vraag bij de Vlaamse ombudsdienst, terwijl zij eigenlijk voor de eerste lijn bedoeld zijn. Die mensen krijgen een onmiddellijk dienstverlening, vaak een doorverwijzing, zonder dat de ombudsdienst een dossier in behandeling neemt. Ook doet de algemene benaming „Vlaamse ombudsman" nogal wat mensen bij onze ombudsdienst belanden, terwijl hun verhaal buiten de Vlaamse bevoegdheden valt. De belangrijkste zijn: consumentklachten, klachten over communicatie en over energieleveranciers.

Met betrekking tot de dossiers die wel in behandeling zijn genomen, brengt de ombudsman in zijn jaarverslag een heuse catalogus van klachten over Vlaamse bestuursinstanties waarbij hij geprobeerd heeft een verzoening tot stand te brengen tussen klager en overheid. In totaal gaat het om 371 dossiers.

Het aantal behandelde dossiers daalt jaar na jaar. Waar in 2009 de Vlaamse ombudsman nog 1.771 klachten behandelde, daalde dit cijfer een jaar later naar 1.253 en waren het er in 2011 nog 777. Vorig jaar is dat cijfer dus meer dan gehalveerd tot 371.

De klachten handelden over alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Wonen, met 12% van de klachten, en Verkeer, Infrastructuur en Mobiliteit, met 16% van de klachten, vormen de koplopers. De rest is min of meer gelijk verdeeld over Water en Energie, Onderwijs, Ruimtelijke

ordering en Leefmilieu, Welzijn en Gezondheid, Economie en Werkgelegenheid en Vlaamse fiscaliteit.

De klachten behandelen uiteenlopende zaken als premies, attesten allerhande, heffingen en belastingen, maar ook huurprijsherzelingen, geurhinder, fietspaden of het dreigement van een schooldirectie in het basisonderwijs om de namen van ouders die de schoolfactuur niet betalen, door te geven aan de secundaire school waar hun kind naartoe zal gaan. Ik beperk me tot deze korte, heel onvolledige opsomming. Ik wil u enkel een idee geven van hoe uiteenlopend de klachten zijn.

Als u wil weten waarover u mag klagen bij de Vlaamse Ombudsman, kan ik u naar de website doorverwijzen. Daar vindt u zowaar een alfabetische klachtenlijst. Ik telde 240 mogelijke rubrieken waarover de klachten kunnen handelen.

Als de Vlaamse ombudsman vandaag minder klachten noteert, komt dat door het inzetten van de eerstelijns-klachtenbehandelaars in de verschillende Vlaamse overheidsdiensten, maar stoelt dat ook op het feit dat hoe meer de overheid of de politiek met aandacht luisteren naar de klachten van de burgers en hun problemen binnen de mogelijkheden proberen op te lossen, hoe minder klachten er gegenereerd worden en hoe groter de tevredenheid. Zowel bij de burger als bij de betrokken ambtenaren, de professionals. Dat, dames en heren, noem ik het ware dienstbetoon: tussen overheid en burger een zinvolle relatie opbouwen, die tot redelijke oplossingen voor niet-onredelijke vragen leidt. De ambtenaar die in goede Angelsaksische traditie een 'civil servant' is, een 'dienaar van de burger'.

In deze context waardeer ik het ambt van ombudsman – een instelling die onafhankelijk opereert van de politiek en dus van dit Vlaams Parlement – en de persoon die dit ambt vandaag bekleedt – de heer Bart Weekers – ten zeerste. De Vlaamse ombudsman is voor het Vlaams Parlement geen lastpost. Hij behoort integendeel tot de belangrijkste bondgenoten van het Vlaams Parlement. Want de Vlaamse ombudsman bekleedt een unieke positie. Door zijn werk aanhoort hij niet enkel de burger, maar biedt hij ook een luisterend oor voor signalen van bestuursorganen en ambtenaren. Deze signalen breng hij samen en dat leidt tot meer algemene suggesties. Het doel daarbij is de signalen ertoe te laten bijdragen dat klachten voorkomen kunnen worden door een betere dienstverlening.

Door punctuele fouten bloot te leggen, helpt hij ons systemisch disfunctioneren te ontdekken. In de mate waarin wij daarvoor openstaan, zullen wij onze organisatie vooruithelpen, en bij uitbreiding Vlaanderen verbeteren. In zijn jaarverslag geeft de ombudsman zelf aan dat hij zich niet wil beperken tot de algemene presentatie die hij vandaag geeft, maar dat hij vraagt om gehoord te mogen worden in niet minder dan zeven parlementaire commissies. De Vlaamse ombudsman moet – en wil – niet alleen goed zijn werk doen, maar moet – en wil – zich ook publiekelijk verantwoorden en open staan voor een kritische blik op zijn werk.

Als voorzitter van de commissie Mobiliteit en Openbare Werken zal ik zijn vraag alvast positief beantwoorden. Maar ik nodig tevens de voorzitters van de andere commissies eveneens uit om de heer Weekers te horen, met hem in discussie te treden en waar mogelijk tot decretale initiatieven te komen die de dienstverlening van de overheid kunnen verbeteren en zo de relatie tussen burger en overheid vlotter en aangenamer kunnen maken.

Dit vereist dat we met mekaar eerlijke gesprekken kunnen voeren, over wat werkt en wat niet werkt. Het vereist ook een sterk engagement tot samenwerking tussen ombudsdienst en parlement, waarbij man en paard kunnen genoemd worden, discreet waar nodig of in alle openheid waar nodig. Want een ombudsdienst heeft maar zin, wanneer naast het oplossen van punctuele en het blootleggen van systemische problemen, deze laatste ook daadwerkelijk kunnen worden opgelost.

Dames en heren,

ik wil Bart Weekers, de Vlaamse ombudsman, feliciteren voor zijn verslag en hem en zijn medewerkers bedanken voor hun bijdrage aan het politieke en publieke debat over de dienstverlening van de Vlaamse overheid.

Ik dank u.

Rouwhulde voor Roger Raveel

🕒 31 januari 2013

Op woensdag 30 januari 2013 overleed kunstschilder Roger Raveel op 91-jarige leeftijd. In de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement bracht voorzitter Peumans hulde aan een van de grootste moderne kunstenaars van het land.

Collega's, dames en heren,

Ik wil op deze plaats namens het Vlaams Parlement hulde brengen aan kunstenaar Roger Raveel, die vanmorgen overleden is. Roger Raveel zal herinnerd worden als een van de belangrijkste naoorlogse kunstenaars van dit land. Ook in het buitenland staat zijn werk hoog aangeschreven.

Raveel is vooral bekend als schilder. Zijn stijl wordt omschreven als „de nieuwe visie“. Aanvankelijk werkte hij abstract, maar later introduceerde hij steeds meer figuratieve elementen, met heldere kleuren en gestileerde vormen. Raveel verheft daarbij zijn directe leefwereld tot kunst. Dit levert beelden op van huiskatten, bakfietsen en wandtafeltjes. Een vaak voorkomend personage is de gewone man met de pet.

Raveel besloot echter al snel dat een nageschilderde werkelijkheid nooit helemaal écht is en ging een stap verder door 'echte' voorwerpen in zijn schilderijen te integreren. Befaamd is zijn installatie met een levende duif in een kooi. Dikwijls ook plaatst hij in zijn schilderijen spiegels om de omgeving in het kunstwerk binnen te halen. Even vaak duiken witte vierkanten op als symbool voor leegte en eenzaamheid.

Raveel is een van de zeldzame kunstenaars die al bij leven een museum kregen dat volledig aan hen gewijd is. Roland Jooris, de vroegere conservator van het Raveelmuseum, zegt over hem: (en ik citeer) „Raveel was in zijn werk nooit eenzijdig, hij wou nooit bij een bepaalde strekking behoren. Hij wilde de totaliteit aan alle stijlen in zijn werk verenigen. Daarbij ontzag hij noch de schoonheid, noch de harmonie. Er heerste vaak een ondraaglijke spanning in zijn werk.“ (einde citaat)

Roger Raveel was als kunstenaar fel gewaardeerd. Dat blijkt ook uit de vele prijzen en onderscheidingen die hij in ontvangst mocht nemen.

Ook ons eigen Vlaams Parlement heeft die waardering uitgedrukt. In 1992 ontving Roger Raveel de Gouden Erepenning (toen nog van de Vlaamse Raad) en in 2009 liep in De Loketten de tentoonstelling „*De Wereld van Roger Raveel*“.

En er is natuurlijk zijn monumentale kunstwerk „*Bezinning over de illusie van de macht*“ dat op een indrukwekkende manier – pal voor het kantoor van de parlementsvoorzitter – de vraag stelt naar de verhouding tussen macht, parlement, politiek en democratie.

Collega's, dames en heren,

Met deze charmante éminence grise, die Roger Raveel was, verliest de kunstwereld een van zijn grootste hedendaagse vertegenwoordigers.

Mag ik u vragen te zijner eer een minuut stilte in acht te nemen.

Laudatio voor de laureaten van de Gouden Erepennenning 2012

🕒 23 januari 2013

Op 23 januari 2013 vond in het halfroond van het Vlaams Parlement de uitreiking plaats van de Gouden Erepennenningen 2012 aan prof. dr. Sophie De Schaepdrijver, zuster Jeanne Devos, prof. dr. Koen Lenaerts en prof. dr. Christine Van den Wyngaert, verdienstelijke Vlamingen in het buitenland.

De voorzitter:

Geachte minister-president en ministers, beste collega's, namens allen heet ik de vier laureaten van de Gouden Erepennenning 2012 en hun genodigden hartelijk welkom in het Vlaams Parlement. Mevrouw Devos, mevrouw Van den Wyngaert, mevrouw De Schaepdrijver, mijnheer Lenaerts, het doet me ontzettend veel plezier dat onze assemblee vandaag heel even het trefpunt is van de top van de verdienstelijke Vlamingen in het buitenland.

Met de erepenningen huldigt het Vlaams Parlement tweejaarlijks mensen die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de Vlaamse Gemeenschap. In het verleden hebben we al erepenningen uitgereikt voor economie, beeldende kunst, wetenschap, welzijnswerk, literatuur, sport, muziek en film: stuk voor stuk thema's die in de lijn van de Vlaamse bevoegdheden liggen. Vandaag is het de beurt aan de verdienstelijke Vlaming in het buitenland.

Waarom wij dit jaar hiervoor hebben gekozen, kan ik niet beter verwoorden dan met de woorden van Inge Roggeman van de Stichting Vlamingen in de Wereld: "Een verdienstelijk Vlaming is een Vlaming verblijvend in het buitenland en waarvan de activiteiten bijdragen tot het prestige van onze regio in het buitenland. Dit met culturele, artistieke, wetenschappelijke en maatschappelijke activiteiten die de aandacht van de Vlamingen in Vlaanderen verdienen."

De vier laureaten van vandaag werden door het Uitgebreid Bureau van ons parlement geselecteerd uit een lijst van kandidaten die de Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben voorgedragen.

Laudatio voor prof. dr. Sophie De Schaepdrijver

Mevrouw De Schaepdrijver, in een interview hebt u gezegd dat geschiedenis een les in bescheidenheid is. Ik citeer u: "Als historicus moet je je werk naar beste vermogen doen en het jezelf niet gemakkelijk maken. Anderzijds mag je jezelf niet te ernstig nemen. Op basis van documenten probeer je een verzonken wereld tot leven te brengen."

Deze omschrijving getuigt van de manier waarop u als toponderzoekster en boekschrijvend historica opereert. In een sprankelende schrijfstijl en met een talent voor samenhang en rigoureuus onderzoek, maakt u het verleden op een beeldende wijze tastbaar en concreet.

Het is één van de vele redenen waarom u in 1999 de Arkprijs van het Vrije Woord ontving voor uw boek 'De Grote Oorlog'. Dit moedig boek brengt een reconstructie van ons land tijdens de bezetting van 1914-1918. Het is een boek dat op een adembenemende manier het verhaal vertelt achter de duizenden en duizenden kruisen op kerkhoven rond Ieper en Verdun of langs de Somme. Het is "de geschiedenis van een oorlogsgeneratie en van de voorstellingen waarmee ze ten oorlog trok, van hoe het die voorstellingen tijdens de oorlog is vergaan en van hun naoorlogs lot, dat de twintigste eeuw zo heeft getekend." Het is een boek over een nog steeds onverwerkt verleden.

Vanuit verschillende hoeken botste dit project op onbegrip en afwijzing. Het werd zelfs afgeraden door sommige collega-historici. Maar, voor "wie over een belegen onderwerp, " aldus het juryrapport van de Arkprijs, "een studie kan distilleren die ons vandaag, onder meer gezien de actuele situatie in binnen- en buitenland, op een bijzondere wijze kan aanspreken, die verdient deze hulde. Wie een tegengewicht aanbrengt tegen de waan van onze eeuw, tot op de dag van vandaag, die schrijft zich in in het rijtje van vrijgeesten die het vrije woord verkondigen."

Vandaag wordt uw boek gezien als een basiswerk op grond waarvan u verder onderzoek deed in de archieven over Wereldoorlog I. In het verlengde van uw specialisatie publiceerde u meerdere werken. Zo gaf u het dagboek uit van Constance Ellis-Graeffe, een Brits-Belgische vrouw die tijdens de bezetting het Duitse kamp koos. U schreef onder meer ook het nawoord van het uit het Duits vertaalde werk van Sebastian Haffner 'De zeven doodzonden van Duitsland tijdens de Eerste Wereldoorlog'. En naast uw boeken zijn er ook uw artikels in verschillende tijdschriften, zoals het Flanders Fields Magazine.

Dames en heren, in de media stellen we regelmatig vast dat de meeste aandacht inzake historische oorlogsverslaggeving naar de Tweede Wereldoorlog gaat. Maar dat is inmiddels veranderd. Vandaag schenken programmamakers van historische documentaires meer aandacht aan de Eerste Wereldoorlog en stelt men vast dat het aantal mensen dat de Westhoek bezoekt, stijgt. Er zijn inmiddels ook succesvolle films geweest over 1914-1918.

In 2011 is in de Westhoek de prestigieuze Wereldoorlog I-serie Parade's End opgenomen, een coproductie van VRT, BBC en Home Box Office (HBO). Deze miniserie is binnenkort op de VRT te zien. De serie is gebaseerd op de boeken van Ford Madox Ford. Het Mediafonds van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) heeft 150.000 euro productiesteun toegekend aan deze serie.

Met de jaartallen 2014-2018 in aantocht zal de aandacht voor de Eerste Wereldoorlog nog massaler worden. Men is al druk bezig met de voorbereiding van tal van evenementen. Veel gemeentebesturen en middenveldorganisaties zullen de bezettingsgeschiedenis van dorpen en steden belichten.

En ook u, mevrouw De Schaepdrijver, bent als gerenommeerd historica en 'grandeguerriste' betrokken bij de organisatie van deze herdenking. U bent aangesteld als de curator van een historische tentoonstelling die zal gaan over de stad Brugge tijdens de bezetting, een geschiedenis waarvan u het verhaal zowel nationaal als internationaal zult inpassen.

De eeuwherdenking van de Grote Oorlog zal ook in dit parlement niet onopgemerkt voorbijgaan. Samen met het Vlaams Vredesinstituut plant het Vlaams Parlement een tentoonstelling die zal plaatsvinden in De Loketten van ons Huis van de Vlaamse Volksvertegenwoordigers. Deze namiddag bespreekt de plenaire vergadering een voorstel van resolutie over het aanmoedigen van klasreizen naar sites die verbonden zijn met de Eerste Wereldoorlog.

Mevrouw De Schaepdrijver, uw onderzoekswerk richt zich niet alleen op Wereldoorlog I, maar ook op 19de-eeuwse stedelijke geschiedenis, met publicaties over prostitutie, steden en migratie.

Meerdere essays, recensies en toespraken daaromtrent bracht u samen in 'Taferelen uit een Burgerleven'. Een publicatie die door de pers werd onthaald als een heerlijke bundel erg leesbare essays met knappe stukken over collaboratie en idealisme en met hartverwarmende verhalen over uw leven in Amerika.

In Amerika bent u als professor in de moderne Europese geschiedenis verbonden aan de Pennsylvania State University. Het is niet uw eerste job in het buitenland. Op uw tweeëntwintigste vertrok u naar het Europees Universitair Instituut in Italië. U bent daarna niet meer teruggekomen naar België. Van Italië ging u naar Nederland, waar u doceerde aan verschillende universiteiten. In 1995 vertrok u naar Amerika.

Maar de banden met uw geboorteland zijn nooit losgemaakt. U pendelt ook vandaag nog regelmatig tussen Amerika en België. Dat bewijst u vandaag. U doet dat niet alleen om lezingen te geven over de Eerste Wereldoorlog, maar ook omdat uw mening over de grote levensvragen erg gewaardeerd wordt.

Zoals ik reeds vermeldde, wordt vanaf volgend jaar de honderdste verjaardag van de Eerste Wereldoorlog herdacht en mogen we ongetwijfeld nieuwe publicaties over de 'Groote Oorlog' verwachten. We zijn uiteraard benieuwd naar de resultaten van uw voortgezet onderzoek en kijken uit naar uw publicaties waarmee u ons verleden plaatst in het perspectief van deze tijd.

Beste mevrouw De Schaepdrijver, als blijk van erkenning overhandig ik u namens het Vlaams Parlement de Gouden Erepennen 2012.

Professor Sophie De Schaepdrijver:

Geachte voorzitter, dames en heren volksvertegenwoordigers, het is een hele eer om hier te mogen staan, ik zou bijna zeggen een te grote eer, en dan helemaal in dit gezelschap. Om het specifiek over twee laureaten te hebben: zuster Jeanne Devos verdedigt uitgebuite mensen tegen een brutale arbeidsmarkt, en Christine Van den Wyngaert onderwerpt oorlogsmisdadigers aan de

blik van het gerecht. Wie dat doet, strijdt met het recht, tegen de macht, zoals Koen Lenaerts dat trouwens ook doet. Ik ken geen relevanter inspanning.

Wat mijzelf betreft, ik sta bepaald niet op de barricaden. Ik zit in een kamer en denk na over dode mensen. Dat is mijn vak. Om dat vak te kunnen uitoefenen, ben ik indertijd naar het buitenland vertrokken. Maar als historicus en als burger mag je met je land blijven meedenken, en ook mee h erdenken. Ik blijf verbonden met België, en ik blijf verbonden met mijn taal. En ik heb vastgesteld dat het leven elders soms de blik op het eigen land verscherpt.

Ik zal   n frappant gegeven noemen: het geschiedbedrijf. Vrienden hier denken weleens dat het vak geschiedenis aan Amerikaanse universiteiten wel een lage status moet hebben, omdat de Amerikaanse universiteiten resultaatgerichte instellingen zijn zonder veel tijd of middelen voor een zogezegd 'zachte' bezigheid als geschiedenis. Dat beeld klopt niet. Het geschiedonderwijs in de States heeft status. De collegezalen lopen vol,  ook en zelfs vooral met jonge mensen die een ander specialisme nastreven en die doorgaan als chirurg of advocaat. Echte diploma's dus. Het weerhoudt hen niet van noeste arbeid over het verleden, het opdiepen van ongemakkelijke waarheden inclusief – geenszins een 'zachte' bezigheid. Dat is het ginds niet, dat is het hier ook niet.

Ik wil eindigen met een algemeen punt. Een beetje historicus in de Verenigde Staten, in Europa, in België, in Vlaanderen, diept voortdurend weerbarstigheden op en houdt die tegen het licht. Niet vanuit het soort perverse deconstructiedrift dat men graag mag verwijten aan de zogeheten culturele elite, maar wel vanuit een dagelijks aangegane confrontatie met complexiteit, zij het dan wel een confrontatie met complexiteit die moet eindigen in een verhaal.

Het is mijn stellige overtuiging dat een historicus het zichzelf moeilijk moet maken, maar het daarbij niet mag laten. Een historicus is het zijn of haar medeburgers verplicht een samenhangend en als het even kan een boeiend verhaal te vertellen. Om het samen te vatten, een historicus mag vervelend zijn. Ik bedoel daarmee dat een historicus weerbarstigheden mag opdiepen die niet passen in het plaatje, die vallen buiten het handelsmerk. Maar een historicus mag niet vervelen. Ik dank u allen van harte. (*Applaus*)

Laudatio voor zuster Jeanne Devos

Mevrouw Devos, wat een gevoel van ruimte moet u hebben als u in Vlaanderen bent. Een grootstad in Vlaanderen zoals Antwerpen heeft met meer dan een half miljoen inwoners een bevolkingsdichtheid van 2500 inwoners per vierkante kilometer. Mumbai, uw Indiase thuisstad, heeft een bevolkingsdichtheid van 27.348 inwoners per vierkante kilometer.

U bent in 1963 naar India vertrokken om met kinderen met een handicap te werken. Na een paar jaren gaf de bisschop u de opdracht om de Young Christian Students (YCS) op te richten, een katholieke studentenvereniging voor leerlingen van de secundaire school. De vereniging ging meehelpen bij natuurrampen.

In het klooster van Dindigul, waar jonge Indiase zusters worden voorbereid voor hun vertrek naar Latijns-Amerika en Afrika, ontmoette u vrouwen die actief waren in de vrouwenbeweging. U zag er hoe meisjes in de dorpen werden geronseld om in de stad te gaan werken als dienstmeisjes. Deze meisjes waren machteloos en stonden er alleen voor. U had het gevoel dat u daaraan iets moest doen. Alsof het voorbestemd was, werd u gecontacteerd door de Indiase bisschoppenconferentie. Die vroeg om iets te doen voor de migrantenmeisjes uit de dorpen die in de steden gingen werken. Die meisjes waren kasteloos en werden onzichtbaar in de stad. Ze werden al op zeer jonge leeftijd verkocht.

Meisjes zijn minderwaardig in India. In de gezinnen zien ze niet graag een geboorte van een meisje. We kunnen het ons moeilijk voorstellen: 5- en 6-jarigen die worden weggetrokken uit hun gezin om te gaan werken als dienstmeisjes. In India is er een groep van kinderen die niet naar school gaan, die gewoon onzichtbaar zijn voor hun huisgenoten. Ze zijn gebruiksgoed.

In 1985 begon u in Mumbai met een kleine gemeenschap van vier zusters. Iedereen had een eigen taak. U probeerde uit te zoeken hoe je contact kon krijgen met de migrantenvrouwen en de dienstmeisjes. Direct contact leggen was moeilijk. De vrouwen waren moeilijk bereikbaar en werden afgeschermd door hun werkgevers. U kon alleen in de vroege ochtenduur de meisjes te pakken krijgen aan de melkkraampjes waar ze melk gingen kopen voor hun werkgevers. Nog een plaats was aan de schoolpoorten als ze de kinderen van hun werkgevers gingen afhalen. Voor deze meisjes organiseerde u in het begin gewoon praatbijeenkomsten. De eerste vergadering bestond uit zes meisjes met een leeftijd tussen 6 en 11 jaar. Op een dergelijke bijeenkomst liet u de meisjes vertellen over hun dagelijkse leven. Zij konden er hun ervaringen delen en elkaar steunen in de moeilijkheden die ze dagelijks ondervonden. Het meest aangrijpende was toen de kinderen u vroegen of ze ook mochten huilen. In de gezinnen waar ze werkten, was het immers verboden om te huilen.

Na acht maanden kwam er meer beweging in de zaak. U noemde het initiatief 'de beweging van de dienstmeisjes', later de National Domestic Workers' Movement. Het eerste doel was om met een bewustmakingscampagne de mensen te doen begrijpen wat er schuilgaat achter een dergelijk jong leven dat getypeerd wordt als 'not seen, not heard, not spoken'. U wilt deze meisjes een gezicht geven. U wilt hun zelfrespect, hun zelfwaarde teruggeven. Uw beweging verdedigt de rechten van de dienstmeisjes. De verandering moet niet worden opgelegd, maar moet van henzelf komen. Zij zelf willen veranderen.

Zuster Devos, het was zeker geen gemakkelijke weg die u hebt bewandeld. U kreeg veel tegenwind. U werd bedreigd met de dood en er werd regelmatig geprobeerd u het land uit te krijgen, wat niet gelukt is. Maar u gaf niet op. U bent namelijk een doorzetter.

Door te luisteren naar huishoudelijk personeel zag uw beweging drie grote problemen: de stigmatisering van huishoudelijk werkers en hun werk, de totale afwezigheid van rechten en rechtsbescherming, en de afwezigheid van alle vormen van organisatie en opleiding.

Deze drie grote problemen hebben geleid tot de drie doelstellingen van uw beweging zoals we die vandaag kennen: waardigheid van huishoudelijk werk en huishoudelijk personeel, rechten en juridische bescherming en empowerment.

Er zijn vandaag al 23 groepen die samenkomen in 17 verschillende staten van India. Het aantal leden is uitgegroeid tot ongeveer 2 miljoen. U hebt meer dan 200 vaste medewerkers, verspreid over heel het land.

Uw werk wordt internationaal gewaardeerd. In 2005 werd u samen met 999 andere 'peace builders' genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede en in België ontving u verschillende onderscheidingen zoals onder andere een eredoctoraat van de KU Leuven en een Vlerick-Award voor uw managementkwaliteiten.

Maar wat u waarschijnlijk gelukkiger maakt, is dat in India kinderarbeid onder de 14 jaar verboden werd. Deze wet is wel niet geldig voor huisarbeid, maar het is alvast een belangrijke mentaliteitswijziging tegenover kinderarbeid.

De strijd is nog altijd niet gestreden, maar u geeft niet op. U gelooft in de solidariteit die leeft tussen dienstmeisjes, die veel sterker is dan de vernietigende kracht van uitbuiting en discriminatie. U bent niet bezig met de vraag waarom mensen in hun moeilijke levenssituatie terecht komen, maar wel hoe het morgen anders kan zijn. Door die houding bent u ook niet uitgekomen op visies die als beledigend kunnen worden ervaren.

U vertrekt vanuit de realiteit, namelijk dat kinderarbeid bestaat. Je bereikt niets door alleen maar te roepen dat het moet worden afgeschaft. U beseft dat men beter een manier moest vinden om zoveel mogelijk kinderen te bereiken en hen daartoe aan te zetten om anders na te denken, zodat zij later hun kinderen niet hoeven af te staan aan vreemden om hetzelfde lot te moeten ondergaan. Alles begint klein. Verandering kan verschillende generaties duren. Daar is geduld voor nodig en taai doorzettingsvermogen, eigenschappen die u allebei bezit.

Als blijk van onze waardering voor uw werk overhandig ik u namens het Vlaams Parlement de Gouden Erepennig 2012.

Geachte collega's, traditioneel worden de verdiensten van de laureaten van de Gouden Erepennig op perkament vereeuwigd in een oorkonde. Deze oorkonde is gemaakt door Joke Van den Brandt, voorzitter van de vzw Kalligrafia.

Zuster Jeanne Devos:

Voorzitter, minister-president, ministers, volksvertegenwoordigers, familie, medewerkers van de KU Leuven, ACV, Broederlijk Delen, de muzikanten, vrienden allemaal, als 75-plusser kreeg ik de laatste jaren erkenningen voor ons werk in India, maar het is het werk van miljoenen sterke vrouwen en creatieve kinderen. In hun naam aanvaard ik graag de gouden erepennig van ons Vlaams Parlement, en de gouden stoel die mij van het ene naar het andere voert.

Deze erkenning betekent veel voor mij en voor ieder van hen, en voor de sterke samenwerking vanuit Vlaanderen met de KU Leuven, Broederlijk Delen, ACV, allerlei groepen en velen mensen uit Vlaanderen die het goede willen voor de armsten en die de Millenniumdoelstellingen, vooral het halveren van armoede en honger in de wereld tegen 2015, willen waarmaken.

Voor ons, vrouwen, 'domestic workers', is het een erkenning van hun diensten, hun sterkte en uithoudingsvermogen. Voor de kinderen, slachtoffers van kinderarbeid en kinderhandel, is het een aanmoediging voor hun nieuwe dromen. Voor dat alles een warme, Indische dank aan u allen.

Huisarbeid is een van de oudste en belangrijkste overlevings- en werkmogelijkheden voor miljoenen vrouwen in India en over heel de wereld. In het hedendaagse India is het de meest gevraagde en sterkst groeiende werkmogelijkheid. Maar huisarbeidsters blijven een kwetsbare groep, onderbetaald, niet beschermd, slachtoffers van uitbuiting, discriminatie, fysiek, emotioneel, psychologisch, en seksueel misbruik.

De Nationale Domestic Workers Movement (NDWM) werd voor huisarbeidsters in India een plaats van bevrijding, waardigheid en toekomst. Een 28-jarige solidariteit heeft bewezen dat een proces van samenwerking met armen, geloof in hen, participatie van hen, verandering mogelijk maakt. In verschillende staten en talen van India hebben we duizenden groepen van huisarbeidsters en parlementen van kinderen. Die werken voor de waardigheid van de persoon van de vrouw en arbeidster, de waardigheid van hun werk, voor rechten als vrouw en arbeidster, voor de erkenning van huisarbeid als volwaardig werk, voor vorming en empowerment. Die kracht staat recht tegenover de macht van uitbuiting en discriminatie.

Tot op vandaag bereikten we een naam voor huisarbeidsters, fundamentele rechten in de verschillende staten. Huisarbeidsters werden, na anderhalf jaar actie, erkend in de beschermingswet voor vrouwen en kinderen tegen seksueel misbruik in de werkplaats. Dat is pas onlangs goedgekeurd door het Indische parlement.

De laatste drie jaar nemen we als beweging ook deel aan de National Advisory Commission (NAC) van onze eerste minister Manmohan Singh en aan de taskforce van het ministerie van Arbeid in de centrale regering. In 2011 kwam het groene licht met de International Labour Organization Convention 189 voor Decent Work for Domestic Workers, gestemd door 183 landen in de ILO Labour Conference in Genève en gesteund door de Indische regering. Acht landen hebben de conventie al geratificeerd en wij hopen dat België vlug zal volgen. Dat zal een aanmoediging zijn voor de Indische regering. Speciaal dank ik hiervoor ACV en Wereldsolidariteit België, voor hun steun en samenwerking, die voor ons zeer veel mogelijk maakte. De conventie heeft nog nood aan verdere ratificatie en toepassingen, zodat alle huisarbeidsters, over heel de wereld, bereikt worden.

Voor het werk met kinderen in huisarbeid, tegen misbruik, verkrachting, uitbuiting en slavernij, hebben we nu in verschillende staten een crisisinterventieploeg, brugscholing en brugscholen voor de overgang naar normaal onderwijs. In vijf staten van India, van noord naar zuid, hebben we nu 'transit shelterhomes' voor slachtoffers van kinderarbeid en kinderhandel. We geven de kinderen,

hoe klein ook, een gevoel van bescherming en een kans om te dromen van een nieuwe toekomst, die we ook waar willen maken. Dank voor zowel de enorme uitwisseling van kennis en ervaring als de financiële steun van KU Leuven en het Kinderrechtenfonds.

Maar vrouwen- en kinderhandel voor huisarbeid zijn algemeen, ook internationaal, en nemen nog altijd toe. Die mensenhandel neemt verschillende vormen aan van kopen en verkopen van kinderen door agenten, via valse beloften van zorg en toekomstdromen. De anti-traffickingcampagne van onze beweging krijgt momentum in de plaatsen van herkomst en van bestemming, maar wordt tot op heden sterk geboycot door de maffia.

De beweging heeft inderdaad een verschil gemaakt voor miljoenen armen en biedt hoop op waardig werk in de toekomst. We ervaren dat een wondere kracht onze beweging stuurt. Ik maak van deze gelegenheid gebruik om alle weldoeners, maar ook heel Vlaanderen te danken voor de sterke solidariteit gedurende al die jaren en voor het geloof en het vertrouwen in onze aanpak.

Maar er blijft nog heel wat te doen. De overlevingsstrijd van armen, de verdrukking van vrouwen en kinderen, de toename van geweld tegen vrouwen en kinderen in India en de hele wereld, is een uitdaging voor ons allen. Seksueel misbruik behoort tot de meest fundamentele bedreigingen die de mens kent, omdat het niet enkel de eer en de fysieke integriteit van een individu schendt, maar ook de samenhang en het zelfbeeld van een gemeenschap. Net daarom verdient de groepsverkrachting van 16 december in Delhi, India, die ook hier in het nieuws kwam, een heel grondige reflectie en een fundamentele ommekeer in alle patriarchale samenlevingen. Elke kaars op het graf van de jonge vrouw uit Delhi zou moeten branden in de hoop dat we zelf en samen kunnen veranderen.

Wij blijven rekenen op uw steun en samenwerking, vooral tegen de wrede en onmenselijke kinderhandel en vrouwenhandel, tegen misbruik van kinderen en van armen. Wij vertrouwen er ook in dat we samen een nieuwe wereld kunnen bouwen van rechtvaardigheid, eerbied en vrede voor allen. Die rechtvaardigheid creëert voor de armere ook vrede. De schoonste manier om de honderdste verjaardag van de Eerste Wereldoorlog te herdenken is door samen te werken aan vrede. Ik dank u. (*Applaus*)

Laudatio voor prof. dr. Koen Lenaerts

Mijnheer Lenaerts, beste Koen, eerst en vooral van harte gefeliciteerd met uw benoeming tot vicepresident van het Europees Hof van Justitie in Luxemburg. Het is één van de hoogste gerechtelijke functies die een Vlaming ooit heeft bekleed. Deze benoeming is de kers op de taart van uw glansrijke carrière.

Na uw studies aan de Katholieke Universiteit van Leuven, Namen en Harvard hebt u verschillende functies uitgeoefend. Naast professor aan het Europacollege in Brugge was u ook advocaat in Brussel en gasthoogleraar aan de Harvard Law School.

Sinds 1983 bent u professor aan de KU Leuven, met leeropdracht 'Europees recht', en sinds 1990 bekleedt u er de rang van buitengewoon hoogleraar. Daarnaast bent u er ook directeur van het Instituut voor Europees Recht – ik vraag me soms af wanneer u slaapt.

Reeds bij de oprichting van het Gerecht van Eerste Aanleg van de Europese Unie, gevestigd in Luxemburg sinds 1989, was u betrokken partij. U oefende er de functie uit van rechter tot 6 oktober 2003. U maakte toen de overstap naar het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap, waar u nu vice-president bent, de eerste om het nieuw gecreëerde ambt uit te oefenen. U bent verkozen tot oktober 2015.

Ik wil opmerken dat we zeer goede herinneringen hebben aan ons professioneel bezoek aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Het is de toen aanwezige leden van het Uitgebreid Bureau vooral opgevallen hoe we daar gewoon konden binnenstappen. Dat is zelfs gemakkelijker dan hier in het Vlaams Parlement binnengeraken. Wat ons zeer is bijgebleven, is die zaak van die Portugese jongen. We hebben achteraf van u nog het arrest ontvangen.

Beste Koen, u bouwde als rechter van het Gerecht van de Eerste Aanleg van de EU een reputatie op als kenner van Europees recht. U werd daarvoor niet alleen geprezen, u werd ook gevraagd om mee te schrijven aan de Verklaring van Laken, het pronkstuk van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie in 2001.

De Europese Raad besloot op basis daarvan een Conventie over de toekomst van de Europese Unie in te stellen. Deze Europese conventie besprak problemen die de toekomstige ontwikkeling van de EU met zich meebrengt. De conventie was ook een kader dat binnen het herenigde Europa het pad moest effenen voor een Europese grondwet.

Veel Europese burgers stellen zich de vraag of een Europese grondwet wel nodig is. U, mijnheer Lenaerts, verwoordde uw gedachte als volgt: "De grondwet zelf zal de burger dichter bij Europa betrekken. Hij zal concrete resultaten zien. De uitwerking van de grondwet moet leiden tot meer jobs, een sterke economie, meer levenskwaliteit, meer veiligheid, degelijk onderwijs en een betere gezondheidszorg. De grondwet is van enorm belang omdat ze Europa organiseert als een entiteit die staatsoverstijgend is. Dat is haar meerwaarde voor de gewone man en vrouw."

U staat achter een sterk Europa, dat een dam kan opwerpen tegen sociale en fiscale dumping, rechtsonzekerheid in de nieuwe lidstaten en protectionisme.

Achter de schermen houdt u ook regelmatig de pen vast, zoals bij het Verdrag van Lissabon. Maar u kreeg bij het Europees Hof eind vorig jaar ook het gevoelige dossier 'Is het Europese noodfonds ESM (Europees Stabiliteitsmechanisme) rechtsgeldig of niet?' voorgeschoteld. Het Hof van Justitie van de EU zag uiteindelijk geen graten in een apart solidariteitsmechanisme voor de eurozone. Het noodfonds ESM, dat eurolanden in nood bijspringt, blijft dus overeind.

Ons land waardeert uw passie en kennis. Naar aanleiding van de nationale feestdag van 21 juli 2004 werd u samen met een aantal personen in de adelstand verheven. Zowel aan de Universiteit

van Antwerpen als aan de Vrije Universiteit Brussel bekleedt u leerstoelen. Naast de erkenning die u geniet in ons land, heeft de University of Michigan Law School u in 2005 benoemd tot 'Distinguished Helen DeRoy Fellow'. Ik weet niet goed hoe ik die naam moet uitspreken. Indien ik me niet vergis, gaat het om een vrouw met Nederlandse roots.

Beste Koen, Europa is een passie voor u en u bent een wandelende encyclopedie van het Europees recht. Ik heb dat deze ochtend trouwens nog mogen ervaren. U was deze ochtend in de lift ten aanzien van mevrouw De Schaepdrijver nog volop aan het pleiten. Door uw verdiensten en prestaties draagt u bij tot het prestige van onze regio in het buitenland. Als blijk van erkenning overhandig ik u namens het Vlaams Parlement de Gouden Erepenning 2012.

Ik heb begrepen dat u uw toespraak hier op het spreekgestoelte zult houden. Ik vermoed omwille van politieke ambities, maar eigenlijk denk ik dat dit er niets mee te maken heeft.

Professor Koen Lenaerts:

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren ministers, hooggeachte dames en heren, in zijn bekende verklaring van 9 mei 1950 wees Robert Schuman erop dat de "vereniging van Europa niet ineens kan worden verwezenlijkt", maar dat dit stapsgewijs moet gebeuren in een integratieproces. Vaak wordt gedacht dat de regio's in dit proces niet voldoende worden erkend omdat de Europese Unie enkel lidstaten zou kennen. Deze opvatting gaat echter voorbij aan de ontwikkelingen van de laatste tien jaar waarbij regio's – in het bijzonder regio's die als autonome democratie in een lidstaat functioneren – steeds meer volwaardige partners worden van de Europese Unie.

Zoals bekend bepaalt het Verdrag van Lissabon dat de Europese Unie de "nationale identiteit (van de lidstaten) die besloten ligt in hun politieke en constitutionele basisstructuren" eerbiedigt, "waaronder die voor regionaal en lokaal zelfbestuur" (artikel 4, lid 2, VEU). Dit verdrag geeft ook een vernieuwde invulling "aan het subsidiariteitsbeginsel" die "rekening houdt met de federale staatsstructuur die verschillende lidstaten kennen" (artikel 5, lid 3, VEU). Een verklaring bij dit Verdrag van Lissabon verduidelijkt verder dat, wat België betreft, de parlementen van de gemeenschappen en gewesten in hun optreden ten aanzien van de Unie op gelijke voet staan met het federale parlement.

Ook de recente rechtspraak van het Hof van Justitie – en dan kom ik dichterbij mijn huis – eerbiedigt de constitutionele autonomie van de regio's als zou het om lidstaten gaan. Een arrest uit 2009 verduidelijkt dit. De Engelse landbouwer Horvath – duidelijk van Hongaarse origine, maar dat is Europa – had een subsidie aangevraagd in het kader van een Europees 'green farming'-programma. Hij kreeg de subsidie niet omdat hij niet voldeed aan de hoge normen die Engeland had vastgesteld bovenop de minimumnormen voorzien in de betreffende EU-verordening. Voor de Britse rechter voerde landbouwer Horvath discriminatie aan ten opzichte van een Schots landbouwer, die de subsidie wel zou krijgen omdat Schotland beslist had enkel de minimumnormen op te leggen. In antwoord op een prejudiciële vraag van de Britse rechter, stelde het Hof van

Justitie dat het Europeesrechtelijk niet-discriminatiebeginsel niet wordt geschonden wanneer de autonome regio's binnen een lidstaat op een verschillende wijze een EU-verordening uitvoeren die slechts minimumnormen bevat (arrest HvJ van 16 juli 2009, Horvath, C-428/07, Jur. p. 1-6355). Het Hof legt uit dat, net zoals tussen lidstaten onderling het bestaan van verschillende regelgevingen op zichzelf geen discriminatie vormt, het loutere feit dat de autonome regio's binnen een lidstaat uiteenlopende maatregelen treffen ook geen verboden discriminatie kan opleveren.

De erkenning door de Europese Unie van de constitutionele autonomie van de regio's binnen een lidstaat geldt voor alle beleidsdomeinen waarin de betrokken regio's bevoegd zijn. Wanneer bijvoorbeeld aan de regio's binnen een lidstaat fiscale autonomie wordt toegekend, zullen binnen die lidstaat verschillende fiscale regimes – territoriaal – naast elkaar bestaan, zonder dat dit Europeesrechtelijk tot de vaststelling van een verboden discriminatie leidt. Het bestaan van een gunstiger regeling in een bepaalde regio is het immers het natuurlijke gevolg van de constitutioneel verankerde fiscale autonomie die Europa erkent.

De keerzijde van dit alles is dat een autonome regio, op dezelfde wijze als een lidstaat, aan de verplichtingen van het Europees recht onderworpen is in haar betrekkingen met andere lidstaten. Dit leidt soms tot verrassingen omdat vele regionale regelingen enkel werden geanalyseerd in hun interactie met regelingen van andere regio's of het federale niveau van dezelfde lidstaat. Het is zo dat in deze interne interactie het Europees recht niet relevant is, maar in de interactie met andere lidstaten en hun onderdanen staan de vereisten van het Europees recht wel voorop. Het is dus een uitdaging voor de autonome regio's binnen de Europese Unie om de verenigbaarheid van hun wetgeving te onderzoeken met de vereisten van het vrije verkeer, het burgerschap van de Unie, het niet-discriminatiebeginsel, en andere verplichtingen die voortvloeien uit het Europees recht. Zo volgt uit de rechtspraak van het Hof van Justitie met betrekking tot de Vlaamse regeling inzake successierechten dat voor de waardeberekening van een onroerend goed geen ongunstiger regime mag worden toegepast wanneer de erflater niet in Vlaanderen woonde maar wel in een andere lidstaat, of nog dat een Vlaamse kmo niet anders mag worden behandeld indien een aantal van haar werknemers in Nederland en niet in Vlaanderen zijn tewerkgesteld.

De verhouding tussen autonome regio's en de Europese Unie is dus een tweerichtingsverkeer: de Europese Unie, en in het bijzonder het Hof van Justitie bij de uitlegging van het recht van de Europese Unie, moet een autonome regio beschouwen als was zij een lidstaat. De recente rechtspraak doet dat ook uit respect voor de nationale identiteit van de betrokken lidstaat. Maar op zijn beurt moet de regio in kwestie zich openen naar de Europese Unie en op die manier voor zichzelf en haar inwoners alle kansen grijpen die de interne markt en de overige beleidsdomeinen van de Unie haar bieden als onderdeel van het groter geheel dat 'Europa' heet. Dit is wellicht het geactualiseerde begrip van August Vermeylen's uitspraak uit 1900: "Wij willen Vlamingen zijn om Europeeërs te worden".

In het bijzonder wil ik hierbij het belang van de regio's voor Europa zelf onderstrepen. Regio's, zoals ook Vlaanderen, zijn vaak bevoegd voor onderwijs – de Vlaamse Gemeenschap, maar ik gebruik hier het woord regio generiek –, ook voor het uitwerken van de Europese dimensie ervan

in de eindtermen van het basis- en secundair onderwijs. Opvoeden tot Europese burgerzin is cruciaal voor de toekomst van de Europese integratie, wat in de actualiteit van vandaag treffend tot uiting komt in de bestrijding van de eurocrisis waarvoor vaak bij de bevolking onbegrip bestaat omdat ze het systeem waarin wij leven, niet kent, namelijk een regio, een land verankerd in een groter geheel van 'supranational governance' zoals dat in moderne termen heet.

Mijnheer de voorzitter, hooggeachte dames en heren, ik ben ten zeerste gemotiveerd om, dag na dag, met mijn collega's van het Hof van Justitie van de Europese Unie het hier geschilderde tweerichtingsverkeer verder vorm te geven, en dit niet alleen om erop toe te zien dat de regio's bij de uitoefening van hun bevoegdheden de Europese regels naleven, maar ook om ervoor te zorgen dat de Europese regels worden uitgelegd en toegepast op een wijze die aan de autonomie van de regio's haar juiste waarde toekent.

Heel dankbaar neem ik deze Gouden Erepenninng aan. Hij vormt voor mij een stevige aanmoediging om de regio's in het recht van de Europese Unie onder de aandacht te blijven brengen, als Vlaming en als Europeeër. Ik dank u. (*Applaus*)

Laudatio voor prof. dr. Christine Van den Wyngaert

Mevrouw Van den Wyngaert, wie had ooit kunnen denken dat een zangeres van protestliederen tegen de Vietnamoorlog, die naast Ferre Grignard en Wannes Van de Velde op de planken heeft gestaan, later internationaal strafrechter zou worden?

Uw ouders vonden zangeres echter geen goede beroepskeuze. U hebt uiteindelijk voor rechten gekozen. Na uw studies rechten en criminologie aan de Vrije Universiteit Brussel werd u in 1985 hoogleraar straf- en strafprocesrecht aan de Universiteit Antwerpen.

Mensenrechten lopen als een rode draad door uw leven. Zo was u al in de jaren 60 sterk geëngageerd voor de vrede.

Toen u in 1986 werd gevraagd om observator te zijn voor de Liga voor Mensenrechten bij het proces van de anti-apartheidsactiviste Hélène Pastoors in Johannesburg, was uw internationale carrière gelanceerd.

U schreef ook mee aan de fameuze Genocidewet, waarmee België zich een tijdlang profileerde als koploper in de strijd tegen de straffeloosheid van personen die zich schuldig maken aan genocide, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. Op basis van deze wet werden Belgische rechtbanken namelijk bevoegd om ook daders van dergelijke misdrijven die geen enkele band hadden met België, te veroordelen. Al snel leidde deze wet tot diplomatieke spanningen en werd, tot uw grote ontgoocheling, de universele bevoegdheid van de Belgische rechtbanken ongedaan gemaakt. Volgens de bijgestuurde versie van de wet zijn onze rechters alleen nog bevoegd als de verdachten of de slachtoffers Belg zijn of hier verblijven.

In de jaren 90 werd u regelmatig gevraagd om gastprofessor te zijn aan diverse universiteiten in het buitenland. U ontving in 2001 een eredoctoraat van de universiteit van Uppsala in Zweden.

Omdat de internationale gemeenschap al tijdens de Joegoslavische burgeroorlog had vastgesteld dat de mensenrechten werden geschonden, richtte de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in 1993 het Joegoslavië-tribunaal op, dat in Den Haag werd gevestigd. De rechtssystemen van diverse landen werden gecombineerd. Het Joegoslavië-tribunaal is een internationaal hof om verantwoordelijken van zware schendingen van de Conventies van Genève – het internationaal humanitair recht – in ex-Joegoslavië sinds 1991 te vervolgen. In 2000 was er zo'n achterstand opgebouwd dat werd besloten om verscheidene ad-interimrechters aan te werven. U was er één van.

Na enkele opdrachten als ad-litemrechter bij het Joegoslavië-tribunaal werd u in 2005 benoemd tot permanent rechter. U zag deze benoeming als een bekroning van uw levenslange strijd voor het internationale humanitaire recht. Belangrijke dossiers zoals de zaak-Karadzic werden u toegewezen.

Naast uw werk als rechter deelt u uw kennis door mee te werken aan de opmaak van wetgeving. U werkte verscheidene wetboeken uit voor onder meer de Europese Unie.

In 2009 werd u benoemd tot rechter van het Internationaal Strafhof, eveneens in Den Haag. Een van de pijnlijkste problemen in de strijd voor eerbiediging van de mensenrechten is nog steeds dat wie zich schuldig maakt aan zware misdaden tegen de mensheid, vaak onbestraft blijft. Het Internationaal Strafhof is een instrument dat straffeloosheid helpt tegen te gaan en dat de universele mensenrechten meer afdwingbaar helpt te maken.

Uw aanstelling bij dit hof was een uitzonderlijk feit voor ons land, want het was van 1952 geleden dat België nog een magistraat bij de Verenigde Naties had.

Wij zijn verheugd dat de voorzitter van het Internationaal Strafhof, rechter Sang-Hyun Song, mevrouw Van den Wyngaert persoonlijk komt feliciteren met haar huldiging.

Mr. Song, welcome to the Flemish Parliament, we appreciate your presence. (*Applaus*)

In interviews vertelde u, en ik citeer: "Het Internationaal Strafhof kan conflicten niet voorkomen. Maar het kan die wel inperken en landen leiden naar verzoening. Ik geloof dat er eerst gerechtigheid moet geschieden, opdat verzoening van een volk mogelijk wordt. De geschiedenis leert ons dat dit een heel belangrijk proces is. De Tweede Wereldoorlog lag open, omdat er na de Eerste Wereldoorlog geen verzoening was. Duitsland werd vernederd en kreeg zware herstelbetalingen opgelegd. Dat gaf Hitler 'carte blanche' om de Duitse nationalistische gevoelens te bespelen." Einde citaat.

Mevrouw Van den Wyngaert, het is mede uw verdienste dat schendingen van mensenrechten niet ongestraft blijven. De Liga voor de Mensenrechten heeft u daarvoor reeds in de bloemen gezet. Als

rechter voor het Joegoslavië-tribunaal en het Internationaal Strafhof weet u als geen ander hoe verraderlijk snel situaties kunnen keren en hoe landen en regio's van een toestand van verstandhouding naar confrontaties en regelrechte oorlog kunnen evolueren. Al jaren buigt u zich over de gruwelijkste misdaden: genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden.

U trekt sinds jaren mee aan de kar tegen onverdraagzaamheid, demagogie en diverse uitingen van haat, en u voert een pleidooi voor een open, sterke en betrokken samenleving, waarin elke burger, ongeacht zijn gelijkenissen of verschillen, tot zijn recht kan komen. U hebt door de jaren heen een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het internationaal strafrecht. U bent een geëngageerde en gedreven vrouw, die bijdraagt tot een vredesdividend op internationaal niveau. Tussen haakjes staat hier, mevrouw Van den Wyngaert: als zangeres zou u dat nooit gelukt zijn, we mogen dus uw ouders dankbaar zijn.

Als blijk van onze waardering overhandig ik u daarom namens het Vlaams Parlement de Gouden Erepennenning 2012.

Professor Christine Van den Wijngaert:

Voorzitter, minister-president, dames en heren ministers en volksvertegenwoordigers, musici, die ik zeer hartelijk dank voor het op toon zetten van het nummer dat ik destijds op mijn plaat heb gebracht, waardige aanwezigen, president Song, my president of the International Criminal Court, who has honoured me by his presence today en decaan Dirk Vanheule, van de Antwerpse rechtsfaculteit, die hier aanwezig is, het is voor mij een bijzondere eer om vandaag deze onderscheiding van het Vlaams Parlement te mogen ontvangen. Ik zie hierin een erkenning van de waarden die ik in mijn eigen loopbaan, in mijn werk, altijd heb verdedigd. Ze zijn in de toespraak aan de orde gekomen: mensenrechten en de internationale strafjustitie, die voor mij twee kanten van dezelfde medaille zijn.

Moderne mensenrechten zijn ongeveer zo oud als ikzelf. Ik ben geboren in het begin van de jaren 50, op een moment dat het allemaal nog heel nieuw was. De Universele Verklaring was nog maar net tot stand gekomen in de Verenigde Naties en in Europa begon men zeer langzaam aan de constructie van mensenrechten met het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Dat was allesbehalve een verworvenheid. Vandaag nemen we dat als vanzelfsprekend aan, maar in die jaren was dat heel nieuw. Ook nog toen ik student was in de jaren 70 kwam dat vrijwel niet aan bod in het onderwijs, maar vandaag is het een mainstream onderwerp geworden. U zult zeggen: so what? Kijk maar naar Syrië, Mali en het Midden-Oosten. Haalt het allemaal wel iets uit?

Ik denk dat we toch niet pessimistisch mogen zijn, want met de mensenrechten hebben we een norm gekregen waaraan gedragingen van staten en ook van organisaties, zoals terreurorganisaties, kunnen worden getoetst. Dat is heel belangrijk. We kunnen schendingen niet tegenhouden, maar we kunnen gedragingen toetsen en schendingen eventueel voorleggen aan mensenrechten, rechtbanken zoals in Europa of mensenrechtencommissies.

Ook voor de onderdrukten van deze wereld zijn mensenrechten een fantastisch lichtbaken, waarin ze zich kunnen rechttrekken en waarin ze niet alleen hun moreel gelijk, maar ook hun juridisch gelijk kunnen bewijzen. Het is belangrijk te kijken naar bijvoorbeeld de memoires van Nelson Mandela, die al die jaren in Robben Island heeft doorgebracht. In zijn memoires zegt hij dat het louter bestaan van die Universele Verklaring van de Rechten van de Mens voor hem iets was om zich aan op te trekken en zich aan vast te houden, omdat dat precies aantoonde dat het morele en juridische gelijk aan zijn kant stond.

Voor de Aung San Suu Kyi's van vandaag of de Chinese of Russische dissidenten zal het niet veel anders zijn. We mogen niet overdreven optimistisch zijn, maar een pessimisme is totaal uit den boze. We hebben een verworvenheid waar we fier op moeten zijn en waar we aan moeten blijven werken om het zo te houden.

A new development of recent times is not only the protection of human rights, but also the possibility to prosecute persons, individuals who are accused of having committed serious violations of human rights. This is also something very new. When I was a student in the seventies and an academic in the eighties, it was totally unthinkable, it was political science fiction. The idea of Nürnberg was dead. Amongst academics we were dreaming of this idea of an international criminal court, but we never thought that this would ever come into existence during our lifetimes.

I was very happy and eager to be part of those who drafted theoretical statutes that could possibly be put in practice if there would be a political willingness to do so. And then all of a sudden, in the nineties came first the Yugoslavia tribunal and now the International Criminal Court. To make the fantasy even more fantastic, I myself became a judge in these institutions, first at the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia (ICTY) and then at the International Criminal Court (ICC). And it's a daunting task, it's a fantastic opportunity and a privilege to be there. It's really a laboratory where modern international criminal law is being made. And it's just the beginning.

I can see that there is some criticism of international criminal courts, but one has to see it in a historical perspective. In many ways, international criminal courts can be compared to human rights courts of the sixties, which now have evolved over many decades and which are generally accepted.

When I was a student back in the seventies, that was not the case. In Europe for example, many states have not accepted the right of individual petition to the Human Rights Court in Strasbourg. This was not done. France for example didn't accept that right. Whereas nowadays, as we all know, being a party to the European Convention on Human Rights, and accepting the right to individual petition is a formal condition to become a member of the European Union. So this is mainstream now. We forget to realize that this is an achievement that we should all be proud of and cherish.

I can only hope that the same is going to happen to the International Criminal Court, which is now also pioneering its way trying to develop the law, which is not easy. It's very new and so we are really a laboratory. In the course of time, we hope to receive gradual recognition. At this point in

time, there are more than 120 states that have recognized this, which is a lot. But it's not enough. We don't have the United States , we don't have China and Russia. So it's a work in progress, and I can only hope that in the course of time, the International Criminal Court will be universally recognized and will be integrated in the United Nations in the same way as the European Convention on Human Rights has been integrated into the European Union.

Eleanor Roosevelt, who was a very important figure in the drafting of the Universal Declaration of Human Rights, made these very famous quotations. She said that human rights are a fulfilling, but never fulfilled obligation.

The same can be said about the International Criminal Court. The International Criminal Court is a work in progress. Working there is more than just an ordinary job, it's a mission that requires a lot of idealism, commitment and professionalism for all those who are involved. This award today is for me a recognition, not only of my own work, but of all the work of all those men and women who, day after day, try to realize the dream of international criminal justice.

Professor Lenaerts heeft het al gezegd, August Vermeylen wou Vlaming zijn om Europeeër te worden. Ik wil Vlaming zijn om wereldburger te worden. Dat doe ik vanuit een Vlaamse stek. Ik ben hier geboren en getogen. Ik ben hier gegroeid. Ik dank mijn familie, ik dank het onderwijs dat ik hier heb mogen genieten en dat van topkwaliteit is. Ik dank het Fonds voor Wetenschappelijk onderzoek (FWO) waar ik in volledige vrijheid mijn fundamenteel onderzoek heb mogen doen. Ik dank mijn universiteit en de academische wereld die voor mij de voedingsbodem waren waarin ik heb mogen groeien. Mijn grote erkentelijkheid gaat vandaag naar het Vlaams Parlement en naar Vlaanderen zonder wie ik geen wereldburger zou kunnen zijn.

Ik dank u voor uw aandacht.

Kiezer geen verliezer

🕒 2 juli 2009

“De Vlaamse regering is nog niet eens samengesteld, maar toch is één op de tien Vlaamse parlementsleden al een opvolger”. Dat schreef De Standaard op de dag dat de Vlaamse volksvertegenwoordigers werden beëdigd. De kiezer gefopt?

Niet alle partijen grijpen gretig naar opvolgers. De zestien gekozenen van de N-VA hebben op 30 juni allemaal de eed afgelegd als Vlaamse volksvertegenwoordigers. Er was geen enkele opvolger bij. Zo had de kiezer het op 7 juni beslist en zo wordt het uitgevoerd. Dat hadden de media misschien ook wel eens mogen zeggen.

Als de N-VA tot een nieuwe Vlaamse regering zou toetreden en ministers leveren, dan komen er uiteraard opvolgers, want het dubbelmandaat van minister en parlements lid is al lang afgeschaft. Maar zover zijn we nog niet. Er is nog geen regeerakkoord. Welke regering er ook komt, de ministers zullen hun beleid moeten voeren met veel respect voor het parlement. De N-VA heeft de voorbije jaren in die traditie gewerkt en dat blijft zo.

Het is een beetje mode geworden de kiezer onmiddellijk tot grote verliezer uit te roepen. Er zijn altijd wel redenen om dat te beweren. Maar je staat er toch van te kijken als dat gebeurt door wetenschappers, die de uitslag van de verkiezingen overduidelijk niet goed kunnen pruimen. Eveneens op de dag van de beëdiging van een nieuw Vlaams parlement schrik je toch even op als een krant bloklettert: “De kiezer is de verliezer” en daar staat dan nog de naam onder van emeritus hoogleraar prof. Luc Huyse. Je zou voor minder van antipolitiek kunnen worden beschuldigd.

Waarom die kiezer verliezer zou zijn, is dan weer een beetje ingewikkeld. Het gaat in de redenering van Huyse niet om de vele opvolgers, zelfs niet om verkiezingen die niet samenvallen met het Belgische niveau. Nee, het gaat blijkbaar om een zeker gebrek aan eerbied en ontzag voor het groepje sociologen en politicologen die eigenlijk al jaren beweren dat de Vlaams-Waalse tegenstellingen, de wens voor meer Vlaams zelfbestuur, een echte staatshervorming, zeg maar een beetje meer baas in eigen huis, niet of nauwelijks meespelen bij de Vlaamse kiezer. En omdat enkele ‘voortvarenden’ die Vlaamse reflex na de verkiezingen toch meenden te mogen vaststellen, is die kiezer ineens een verliezer.

Luc Huyse kan zich nog wat troosten in de steun van collega Dave Sinardet - de wetenschapper die op 8 juni in de Kontichse straten geen mens vond die wist dat de N-VA toch ‘nogal Vlaams’ is - en van journalist Marc Reynebeau. “Wie de flamingantische reflex in het kiesgedrag relateert, wordt meteen als belgicist gebrandmerkt”, jammert de hoogleraar-emeritus. Hoe durven ze toch dit eerbiedwaardig gezelschap als een beetje Belgisch gezind te bestempelen.

“Want de kiezer is de verliezer. Zijn stem is niet met de nodige aandacht beluisterd. Anderen hebben voor hem of haar bepaald wat zijn of haar boodschap was”, zucht Huyse.

Anti-establishment

Als de kiezer echt 'Vlaams-ongevoelig' is, wat speelt er dan wel mee? Dat weten we niet. Een algemeen anti-establishment-gevoel, zeggen de Huyses van deze wereld. Is daar soms iets fout mee? Mag de kiezer een dergelijk gevoel niet hebben? En is België niet het establishment bij uitstek?

We zijn benieuwd wat de grote wetenschappers gaan vertellen als blijkt dat een nieuwe Vlaamse regering niet alle gaten in de Belgische begroting wil dichtrijden. Op Vlaams niveau is een besparing nodig van ongeveer 2 miljard of 8 procent van de begroting. De Waalse en Brusselse regeringen slagen er niet in voor 2015 aan een sluitende begroting te geraken. Van die kant moet je dus niets verwachten. En de federale regering doet gewoon geen enkele inspanning. Dat men daar eens probeert wat te saneren. 8 procent bijvoorbeeld.

Als Vlaanderen de Belgische putten niet gaat dempen, dan zullen de grote wetenschappers straks beweren dat de kiezer weer bedrogen is. Want als die kiezer niet voor meer Vlaanderen heeft gestemd, dan zal meer België toch wel zijn streefdoel zijn geweest. Of niet soms?

Ik zit alleen met de vraag waarom de kiezer in al zijn niet-Vlaamse balorigheid dan niet voor lijsten als Belgische Unie en Belgische Alliantie heeft gestemd. 0,25% van de kiezers in Vlaanderen is niet echt veel.

De cijfertjesdans

🕒 4 juni 2009

De Vlaamse vervoersmaatschappij De Lijn is boos op twee onderzoekers van de Leuvense universiteit. Professor Ben Immers en onderzoeker Chris Tampère van de afdeling Verkeer & Infrastructuur van de KULeuven legden een kleine bom onder de reizigerscijfers van De Lijn.

“Niet wetenschappelijk, methodologisch fout”, roept De Lijn. Het is natuurlijk een beetje grappig. Het kan allemaal wel zijn dat er wetenschappelijke kritiek kan geleverd worden op het werk van de Leuvense onderzoekers, maar wat moet je dan denken van een vervoersmaatschappij die haar eigen cijfers als heilig beschouwt en er baat bij heeft om die zo hoog mogelijk te houden.

De Leuvense wetenschappers zeggen dat de werkelijke reizigerscijfers van De Lijn nog niet eens de helft zijn van wat de maatschappij beweert. In plaats van 508 miljoen reizigers zouden het er ‘slechts’ 226 miljoen zijn. Dat is duidelijk tegen het zere been.

Met cijfers kun je iemand murw kloppen. De Lijn doet dat volop. In het Vlaams parlement is al jaren grote twijfel over de realiteit van al die cijfers. De kritiek kwam niet alleen van uw dienaar, maar ook van collega’s van andere partijen. En mag je nog een beetje kritische zin aan de dag leggen als de eerste belanghebbende steeds maar hoera roept en zichzelf feliciteert?

Die 508 miljoen reizigers van De Lijn zijn niet geteld, ze zijn berekend.

De Lijn past in die berekening forfaits toe. Een abonnee van De Lijn wordt verondersteld 90 ritten per maand te maken. Dat is niet mis. Veel, veel hoger dan wat andere vervoersmaatschappijen aanrekenen. In het buitengebied rekent men op 52 ritten per maand en per abonnee.

Dat zijn cijfers om u tegen te zeggen en niet te controleren zijn. In de daluren kun je vaak lege bussen zien rijden, terwijl op andere plaatsen in Vlaanderen dan weer volle en overvolle bussen de regel zijn. Voor een echte telling zullen we moeten wachten tot de elektronische chipkaart wordt ingevoerd.

Stimulansen

Laat ons duidelijk zijn. Er moet sterk geïnvesteerd worden in degelijk openbaar vervoer, want het land kreunt onder de mobiliteitsproblemen. Wij vinden dat de overheid niet voldoende stimulansen geeft om automobilisten te laten overstappen naar het openbaar vervoer. Ondanks de vele miljoenen die men uitgeeft om mensen in bussen, trams en treinen te krijgen, stel ik toch maar vast – zeker in mijn eigen provincie Limburg – dat de overheid eigenlijk nog meer geld pompt in voorzieningen voor automobilisten.

Een succesverhaal maken met niet transparante cijfers van eigen makelij volstaat echt niet meer. Er is nood aan een onafhankelijke doorlichting. Dan kunnen we in het Vlaams parlement cijfers

krijgen die reëel zijn. Vlaanderen geeft dit jaar 850 miljoen euro aan De Lijn. Dat kan allemaal terecht zijn, maar dan heeft Vlaanderen ook recht op transparantie.

De krant Het Nieuwsblad schreef deze week: "Goede Vlaamse parlementsleden stellen ook goede en juiste vragen, zelfs al worden die in het parlementaire halffrond niet altijd geapprecieerd. Laat dat een eerste conclusie zijn als vandaag in een wetenschappelijke studie bekend raakt dat de Vlaamse vervoermaatschappij De Lijn het blijkbaar toch niet zo nauw neemt met haar reizigerscijfers. De Vlaamse parlementsleden Jan Peumans (N-VA), Annick De Ridder (Open VLD) en Johan Sauwens (CD&V) zeggen al jaren in het parlementaire halffrond dat er met de cijfers en het beleid van de Vlaamse trams en bussen toch een en ander niet klopt. En laat nu net die Jan Peumans en Annick De Ridder volgens diverse rapporten die de krantenredacties de voorbije weken presenteerden als de beste parlementsleden uit de bus zijn gekomen. Kan geen toeval zijn... Een goed Vlaams parlements lid vraagt en krijgt daarom in de volgende legislatuur een onafhankelijke doorlichting van De Lijn", zo besluit de krant.

Moeten we daar nog iets aan toevoegen?

en functie uit de tijd van de postkoetsen

🕒 3 april 2009

Het bestaat uit 26 letters en vrijwel niemand weet wat het is. Raad eens. Antwoord: een arrondissementscommissaris. In de graad van (on)bekendheid kan wel enige verandering komen, nu Anne Martens, dochter van ex-premier Wilfried Martens, in die functie wordt benoemd.

De focus op Anne Martens is een beetje onterecht, want de Vlaamse regering wil in één klap drie van die arrondissementscommissarissen benoemen nog voor het einde van de legislatuur. Je kunt natuurlijk meteen postjespakkerij en politieke benoemingen suggereren. Makkelijk populisme, kan men zeggen, maar de Vlaamse regering voedt die sentimenten wel zelf.

Er werden de voorbije dagen terechte vragen gesteld over die benoemingsdrift, ook door de N-VA. Zo werden de vacatures enkel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Zelfs 'Binnenland Vlaanderen' heeft er op geen enkele manier melding van gemaakt, hoewel dit toch het orgaan bij uitstek is voor de bekendmaking van vacatures op Binnenlands bestuur.

De examens werden per provincie georganiseerd. Jobpunt Vlaanderen, speciaal door de Vlaamse gemeenschap opgericht om objectieve examens in te richten, werd niet in de procedure betrokken. Tevens werd bekend dat de examens bestonden uit één mondelinge proef voor een jury, samengesteld door het gouvernement. En gaat de baan hier wel naar de geslaagde kandidaat die als eerste uit het examen kwam, toch een algemene regel in objectieve benoemingen? Veel vragen alleszins.

Anne Martens (CD&V), nu nog kabinetsmedewerkster van minister-president Kris Peeters, wordt commissaris bij de West-Vlaamse provinciegouverneur Paul Breyne (CD&V). Michel Carlier, de kabinetschef van de Hasseltse burgemeester Herman Reynders (sp.a) wordt rechterhand van de Limburgse gouverneur Steve Stevaert (sp.a) en Didier Detollenaere, adjunct-kabinetschef van Vlaams minister Marino Keulen (Open VLD) zal benoemd worden bij de Oost-Vlaamse gouvleider André Denys (Open VLD). Het kleurevenwicht is werkelijk perfect.

Zinvol en nuttig?

Veel belangrijker dan de mogelijke bespiegelingen over verdeling van postjes, is de vraag of een dergelijke arrondissementscommissaris nog veel zin heeft. Er zijn al vragen over de zin en onzin van provinciale besturen. Moet je dan ook nog dergelijke commissarissen in leven houden?

In de dagelijkse realiteit werd de arrondissementscommissaris een naaste medewerker van de gouverneur. Er kunnen ook adjunct-arrondissementscommissarissen worden benoemd.

Ze oefenen hun opdracht uit onder gezag van de provinciegouverneur. Dat kan de bevoegdheid zijn over jachtverloven, rondzwervende dieren en provinciale fuifbussen, maar hij/zij kan bijvoorbeeld

ook een belangrijke rol spelen in de gemeenten met taalfaciliteiten. Zo waakt in de Limburgse gemeente Voeren een arrondissementscommissaris over de toepassing van de taalwetgeving.

Men mag niet vergeten dat ze niet alleen commissaris zijn van de Vlaamse regering, maar ook van de federale regering. Ze worden benoemd door de Vlaamse regering op eensluidend advies van de federale ministerraad. Vandaar dat de N-VA ook vragen stelde aan de federale minister van Binnenlandse Zaken.

De wet bepaalt dat een arrondissementscommissaris jaarlijks inzage moet nemen van de registers van de burgerlijke stand en van de bevolkingsregisters in alle gemeenten van zijn ambtsgebied. Hij moet "onmiddellijk aan de gouverneur verslag uitbrengen van elke buitengewone gebeurtenis". Hij moet ook zorg dragen voor de handhaving van de rust en openbare orde en de veiligheid van personen en eigendommen. En net als de gouverneur mag hij het leger vorderen "in geval van woelige samenscholingen, van oproer of van gewelddadig verzet tegen de uitvoering van de wetten". Het klinkt bijna middeleeuws, maar het staat in de wet.

Politieke franje

Wij vragen ons af of die 'indrukwekkende' taken niet even goed kunnen worden uitgeoefend door de ambtenaren, die er nu al zijn. Heb je daar een politiek benoemde functionaris op provinciaal niveau voor nodig? De N-VA is in elk geval voorstander van meer efficiëntie in de ambtenarij. In ons programma staat dat we de klemtoon willen leggen op twee niveaus, de gemeenten aan de basis en Vlaanderen aan de andere kant. Hoe nuttig en hoe duur zijn alle andere tussenniveaus? De arrondissementscommissarissen behoren duidelijk tot de politieke franje van een vastgeroest bestuurlijk apparaat. Mag daarover eens – los van alle populistische oprispingen over vetbetaalde postjes en weggepromoveerde politici van tweede rang - een ernstig debat worden gehouden?

Slimme kilometerheffing voor vracht- en personenwagens

🕒 15 mei 2008

JAN PEUMANS pleit voor een 'slimme' kilometerheffing, niet alleen voor vrachtwagens, maar ook voor personenwagens. De overheid moet burgers ertoe aansporen een kosten-batenanalyse maken voor elk traject.

Het mobiliteitsvraagstuk is een typisch voorbeeld van de tragedy of the commons: omdat iedereen zijn individuele recht op vervoer naar believen invult, is er een overexploitatie van de beperkte ruimte en staat iedereen stil, met files, economisch verlies en milieuschade tot gevolg. Maar wie wil als eerste zijn individuele vrijheid opgeven voor het algemeen belang? De overheid kan dat uiteraard niet opleggen, maar ze kan burgers en bedrijven er wel toe aansporen zelf een kosten-batenanalyse maken voor elk af te leggen traject. De overheid gaat daarbij idealiter uit van het STOP- principe: privévervoer is de laatste optie, na Stappen-Trappen-Openbaar vervoer. Dat principe stemt overeen met het principe 'de vervuiler/gebruiker betaalt'. Want veel externe kosten van het autoverkeer worden niet doorgerekend: onder meer de verkeersonveiligheid (en de kosten voor de gezondheidszorg), de slijtage van het wegennet, de CO₂-uitstoot en het fijnstofprobleem. Zo komen we bij de 'slimme' kilometerheffing, een oplossing die door haast alle Vlaamse partijen en de meeste milieu- en mobiliteitsorganisaties naar voren geschoven wordt. Het idee is simpel: geen forfaitaire belasting (zoals een wegvignet of een tolheffing), zelfs geen belasting per kilometer (zoals bij accijnzen), maar een gedifferentieerde en dus sturende belasting. Een heffing die gemoduleerd is naargelang van het moment (je betaalt meer tijdens de spitsuren), de plaats (je betaalt meer in stadscentra of op drukke wegen) en het soort wagen (vervuilende wagens betalen meer). Zijn er tegenargumenten? Weinig tot geen. Maar voor de Vlaamse socialisten is dit blijkbaar een symbooldossier. Of toch niet? Zo sprak Bart Martens, de voormalig beleidscoördinator van de Bond Beter Leefmilieu en nu Vlaams volksvertegenwoordiger voor de SP.A, zich uit voor een systeem 'dat optimaal stuurt'. En dan kom je onvermijdelijk bij een kilometerheffing voor personenvervoer terecht. De Brussels minister Pascal Smet (SP.A) liet onlangs optekenen 'niet tegen een algemene slimme kilometerheffing' te zijn. Maar hij wacht liever af op het Europese satellietstelsel Galileo voor de concrete implementatie. In de Vlaamse regering stuit elke gedachtegang in die richting op een no pasarán van minister Kathleen Van Brempt. Door die koudwatervrees werd in 2004 geopteerd voor een wegvignet, dat buitenlanders mee laat betalen voor ons wegennet (een begrijpelijke overweging). Tot het no pasarán deze keer van de Europese Commissie kwam. (Dezelfde Europese veroordeling zal overigens ook gelden voor Wallonië, als ze daar de belasting op autoradio's afschaffen in ruil voor een wegvignet.) Kostbare tijd was verloren, het wegvignet werd begraven. Toen was er de kilometerheffing voor vrachtwagens, die in Benelux- verband zou worden ingesteld. Een goede zaak. Maar een soortgelijke beslissing voor personenwagens werd helaas uitgesteld. Toch wil ik hier pleiten voor een algemene kilometerheffing, ook voor personenwagens. Uit een studie van het Vlaams Verkeerscentrum blijkt dat in de spitsuren het vrachtverkeer tot maximaal 7,5 procent zou afnemen. 'Maar door de groei van het personenverkeer wordt het gunstige effect op de files

getemperd. Onrechtstreeks zou dat ook het aandeel van openbaar vervoer kunnen doen afnemen', aldus De Standaard over deze studie. Veralgemeend rekeningrijden zou dat negatieve neveneffect kunnen verhelpen. Uiteraard zal deze maatregel moeten samengaan met andere maatregelen, zoals een betere wegeninfrastructuur en een optimalisering van het openbaar vervoer, om zo tot een evenwichtiger en duurzamer mobiliteit te komen. Waarom dan nog verstopperijtje spelen in dit debat? Sociale gevolgen kunnen gecorrigeerd worden door de afschaffing van de jaarlijkse verkeersbelasting en door een accijnsverlaging op de dure brandstofprijzen. En met enkele kleinere technische ingrepen kunnen we nu al aan de slag met de bestaande GPS- technologie. Maar Van Brempt beweegt niet en viseert alleen de traditionele zondebok: de transportsector. Onderliggende boodschap: 'Het is hun schuld, niet de uwe.

Verkeersveiligheids- of versmossingsfonds?

🕒 25 januari 2008

Een politiezone beslist tot aankoop van een aantal motoren zonder te beschikken over motorrijders. Een andere zone deelt gratis krasloten van de Nationale Loterij uit aan alle chauffeurs die in regel zijn ... De inventiviteit van de politiezones om het geld te besteden dat ze ontvangen uit het verkeersveiligheidsfonds kent geen grenzen. Jan Peumans geeft in 'Doorbraak' tekst en uitleg bij de scheefftrekkingen in het verkeersveiligheidsfonds.

Het Boetefonds werd in 2003 in het leven geroepen. De inkomsten haalt het uit - zoals de naam doet vermoeden - de geïnde verkeersboetes. Het bevat de meeropbrengsten van de verkeersboetes ten opzichte van 2002. Toen werd een bedrag geëind van 183 miljoen euro. Bij de start van het Boetefonds (2004) werd ongeveer 40 miljoen euro uitgekeerd aan de politiezones; dit bedrag is inmiddels opgelopen tot 98,9 miljoen euro voor het werkjaar 2007. Dit betekent dus dat er in 2007 bijna 100 miljoen euro meer aan verkeersboetes geïnd werd in vergelijking met 2002.

Actief

In Vlaanderen wordt - veel meer dan in Wallonië - een actieve politiek van verkeersveiligheid gevoerd. De pakkans voor snelheidsovertreders is vele malen hoger in Vlaanderen. Ter illustratie: in Vlaanderen stonden er in 2005 maar liefst 1190 flitspalen - en elke dag worden er nog bijgeplaatst - terwijl er in Brussel 4 en in Wallonië welgeteld 20 stonden.

De Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) berekende dat de inkomsten van het boetefonds voor om en bij de 83 % uit Vlaanderen komen, 5% uit Wallonië, 11 % uit Brussel.

In ruil hiervoor krijgen de Vlaamse politiezones al jaren slechts 57 % van de verdeelde middelen. Voor Wallonië is dat rond de 38 %, voor Brussel is dit 4%.

Objectieve verdeling?

Dit is een scheefftrekking van jewelste! Voor de verdeling van deze middelen gebruikt men uiteraard zogenaamde "objectieve verdeelsleutels": het soort van politiezones, het aantal doden en zwaargewonden; het aantal kilometers weg onder beheer. Veel te weinig wordt evenwel rekening gehouden met het verkeersveiligheidsbeleid van de politiezones. En hier knelt één van de schoentjes: politiezones die hierin veel investeren en dus ook de pakkans verhogen, worden allerminst beloond. Voor ons moet de inning van de penale boetes - voor een substantieel deel! - worden opgenomen in die verdeelsleutels. Enkel zo worden de zones gestimuleerd. Enkel dat komt de verkeersveiligheid ten goede.

Voorafnames

Maar het gaat nog verder. Niet alle middelen worden verdeeld onder de politiezones. Zo gebeuren er heel wat voorafnames door de federale overheidsdiensten (FOD). Zo ontvangen de FOD Financiën, Mobiliteit en Vervoer, Binnenlandse Zaken en Justitie middelen om tal van redenen:

actieplannen verkeersveiligheid, aankoop van materiaal, geld voor alternatieve straffen ... Daarnaast is sedert kort de federale politie ook een nieuwe begunstigde vanuit het verkeersveiligheidsfonds.

Vlaanderen ontvangt evenwel geen euro terwijl het nochtans heel wat inspanningen levert. Verkeersveiligheid is voor de Vlaamse regering immers één van de topprioriteiten. Al meermaals heeft het Vlaams gewest aan de alarmbel getrokken. Het is immers niet meer dan logisch dat een regio die inspanningen levert hiervoor ook wordt beloond.

Om te beginnen heeft de toenmalig nieuwe Vlaamse meerderheid in 2004 in het regeerakkoord 'de overdracht van de verkeersveiligheid met inbegrip van het verkeersreglement en het boetefonds' opgenomen. Ook heeft de Vlaamse regering dit dossier al ter sprake gebracht op het Overlegcomité. Tot op heden zonder resultaat evenwel: het Vlaams gewest, noch de vele Vlaamse politiezones worden beloond voor hun vele inspanningen inzake verkeersveiligheid. Daarom dat bij de federale regeringsonderhandelingen de N-VA dit dossier opnieuw op tafel gesmeten heeft. Met succes. In het oranje-blauwe deelakkoord 'Justitie-Politie' is opgenomen dat het verkeersveiligheidsfonds wordt opgeheven. De middelen zullen verder worden besteed aan de basispolitiezorg en de bestedingsmogelijkheden verder worden uitgebreid. 'De door de zones geleverde inspanningen zullen hierbij meer in rekening worden gebracht.'

Maar goed, iedereen weet hoever het staat met de oranje-blauwe deelakkoorden en de staatshervorming. Dit doet evenwel niks af aan de terechte eis. Er zijn inzake veiligheid in het algemeen en verkeersveiligheid in het bijzonder enorm veel noden te lenigen. Dat geld versmost wordt in kraslotjes of moto's zonder motorrijders, kan niet langer. Dit kan enkel door een grondige hervorming van heel het systeem. Dit kan enkel door Vlaanderen volwaardig bevoegd te maken voor de verkeersveiligheid, met inbegrip van het verkeersveiligheidsfonds.

Boodschap aan de deelnemers van de slotbijeenkomst van de G1000

🕒 11 november 2012

Geachte deelnemers aan de G1000,

Exact een jaar geleden, op 11 november 2011, vond in Brussel de Burgertop van de G1000 plaats. Honderden deelnemers debatteerden er over tientallen maatschappelijke thema's. Een jaar geleden bevond dit land zich in volle politieke impasse, met een regeringsvorming die uiteindelijk 542 dagen zal geduurd hebben.

Vandaag, 11 november 2012, ontvangt het Parlement de vergadering van het Burgerpanel – 32 burgers die hebben verder gewerkt op de aanbevelingen van de Burgertop – dat de politieke adviezen formuleert die het slotakkoord van dit interessante en belangwekkende initiatief vormen.

De politieke situatie is sinds een jaar gewijzigd. We hebben nu een federale regering. Maar vooralsnog heeft dat niet tot een waarneembare of voelbare verbetering van de staatsfinanciën en van de economische situatie geleid.

Integendeel, de laatste weken worden we haast dagelijks geconfronteerd met afdankingen en zelfs fabriekssluitingen. Vanmiddag heeft in Genk, op de terreinen van Ford Genk, waarover in 2014 het doek valt en duizenden mensen hun baan verliezen, de Mars van de Toekomst plaatsgehadt. Alle deelnemers aan die mars – wezen het werknemers of sympathisanten – uitten er hun droefheid, woede en angst, maar spraken er tevens de hoop uit dat we ook deze keer weer versterkt uit dit dal zullen komen.

Als Limburger raakt dit gebeuren mij heel bijzonder, maar als Parlementsvoorzitter en politicus besef ik uiteraard dat de crisis niet stopt aan de provinciegrenzen. Het is dan ook geen verrassing en evenmin een toeval dat het Burgerpanel van de G1000 een beleidstekst presenteert over het thema „werk en werkloosheid“.

In deze barre tijden is het belangrijk dat vanuit verschillende hoeken aanzetten worden gegeven om uit de economische crisis te komen. Laten we immers vooral niet de illusie wekken dat politici werk kunnen creëren. De politiek kan wel de omstandigheden creëren die ondernemende mensen toelaat en aanzet om een zaak uit de grond te stampen of uit te bouwen, waardoor mensen aan het werk kunnen.

Elke input is daarbij welkom. Ik zal dan ook met veel aandacht kennisnemen van uw aanbevelingen.

Dames en heren,

Sta mij toe dat ik de gelegenheid te baat neem om de heer David Van Reybrouck te feliciteren met het gepresteerde werk. U allen hier aanwezig en allen die meegewerkt hebben aan de G1000 dank

ik voor de betoonde inzet en inbreng. Dit burgerinitiatief beschouw ik als interessant experiment, maar vooral als een inspirerend element voor onze democratie.

In een parlementaire democratie zoals we die in dit land kennen, geeft het volk via verkiezingen macht in handen van een parlement. Dat zet de krijtlijnen van het beleid uit dat de regering moet uitvoeren, waarna het controle uitoefent op die uitvoerende macht. Dat model is bijna tweehonderd jaar oud.

Maar het is geen statisch gegeven. Democratie is een evolutief gegeven. Vandaag evolueren we naar een democratie als een samenspel van parlementsleden, politieke partijen, ministers, kabinetsleden, juridische instanties als de Raad van State of het Grondwettelijk hof, experts allerhande, de media, drukkingsgroepen...

Vandaag en hier is daar het burgerinitiatief bijgekomen. Of dat een blijvend gegeven is, zal in de eerste plaats van uzelf afhangen. Hoe dan ook, de politicus staat nog steeds in het centrum van de democratie, maar is al lang niet meer de enige speler op het veld. Als politicus kan men deze evolutie betreuren, maar evengoed kan men het als een verrijking zien. Want het absolute primaat van de politiek en de politici bestaat niet meer en dus mogen we gerust stellen dat het er nu democratischer aan toegaat dan vroeger.

Dames en heren,

Ik wens u een vruchtbare afsluiting van deze G1000 toe, ik feliciteer u met de geleverde inspanningen en wens u veel succes voor de toekomst.

Toespraak naar aanleiding van opening parlementair jaar 2012-2013

🕒 24 september 2012

Beste collega's,

dames en heren ministers,

beste medewerkers van het Vlaams Parlement,

geacht publiek,

Ik heet u van harte welkom. Ik hoop dat u een verkwikkende vakantie achter de rug hebt en klaar bent voor een ongetwijfeld boeiend werkjaar. Mede namens de andere leden van het Bureau, dank ik u voor het vertrouwen. Ik wil hier nog eens benadrukken dat ik de voorzitter ben en zal zijn van alle 124 Vlaamse volksvertegenwoordigers, zonder een onderscheid tussen de meerderheid en de oppositie te maken.

Behalve de hernieuwing van het Bureau vormt de aanleiding voor deze openingszitting de Septemberverklaring van de Vlaamse regering.

De minister-president zal daarin de algemeen maatschappelijke situatie bespreken, de beleidsvoornemens van de Vlaamse ministers bekendmaken en de krachtlijnen van de begroting aangeven.

Het federale parlement begint zijn nieuwe zittingsjaar op 9 oktober. Daar zal de federale premier geen State of the Union presenteren. Die komt er pas na de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober. Knopen worden best in een sereen klimaat doorgehakt, luidt de verklaring.

Het gegeven van gemeenteraadsverkiezingen geldt nochtans ook voor de Vlaamse regering. Ik kan mij alleen maar verheugen dat de Vlaamse regering zich niet door externe factoren laat opjagen of beïnvloeden.

Bij die gemeenteraadsverkiezingen zijn ook talrijke leden van ons parlement kandidaat. Een lokale verankering is voor een politicus belangrijk en noodzakelijk. Ik wens daarom iedereen succes toe. Maar ik maak van de gelegenheid ook gebruik om u te wijzen dat de campagne geen excuus of alibi zijn om uw parlementair mandaat, dat een voltijds mandaat is, te verwaarlozen.

Dames en heren,

Deze week, meer bepaald op 27 september, is het precies 700 jaar geleden dat hertog Jan II van Brabant het charter van Kortenberg ondertekende, een keure die heel wat rechten en vrijheden toekende aan de zes chartersteden: Brussel, Antwerpen, 's Hertogenbosch, Leuven, Tienen en Zoutleeuw.

Na de *Magna Carta* van Engeland is dit het tweede document van die aard in de Westerse geschiedenis, het eerste op het Europese continent. Het charter van Kortenberg belooft eerlijke rechtspraak, legt bindende regels vast voor de inning van belastingen en – belangrijk voor ons als volksvertegenwoordigers – voert een parlement in. Dat regelmatig vergaderend, ingezworen parlement kreeg na zijn oprichting het recht het land te beheren. Het werd de parlementsleden desnoods toegestaan om in opstand te komen indien de vorst de wetten aan zijn laars lapte.

Het charter van Kortenberg is met andere woorden de grondslag van onze Westerse parlementaire democratie. Een traditie waarin ook het Vlaams parlement, waarvan we vorig jaar de 40ste verjaardag mochten vieren, zijn plaats heeft.

Ons Vlaams Parlement is in die vier decennia van zijn bestaan steeds meer een speler mét toegevoegde waarde in het Vlaamse politieke bedrijf geworden.

Om die richting te blijven uitgaan, moeten we onze basisopdrachten op een ernstige wijze blijven uitoefenen: ontwerpen en voorstellen van decreet behandelen, de regering controleren en toezien dat de uitvoerende macht als een goede huisvader de centen beheert.

Een van de elementen die er toe bijdragen dat het parlement zijn controlerecht kan uitoefenen en zijn democratische legitimiteit kan verhogen, is dat de regering het parlement in een zo vroeg mogelijk stadium bij de regelgeving betreft. Het uiteindelijke doel is dat het Vlaams Parlement daardoor ook mee richting kan geven aan het beleid.

Dat kan bijvoorbeeld door te werken met visienota's, witboeken en groenboeken.

In de pers vernam ik twee weken geleden dat minister-president Peeters opdracht heeft gegeven om een groenboek over de implementatie van de zesde staatshervorming op te stellen. Het groenboek zal beschrijven hoe de praktische overheveling van extra bevoegdheden in de beleidsdomeinen gezondheid, gezin, arbeidsmarkt, wonen, justitieel beleid en sociaal-economisch beleid zal gebeuren. De minister-president kondigde bij die gelegenheid ook overleg met de sociale partners aan.

Ik wil op deze plaats er op aandringen dat ook het Vlaams parlement zo snel mogelijk bij de overheveling van bevoegdheden wordt betrokken. Het Vlaams parlement zal, overigens net als de andere deelstaatparlementen in dit land, immers over veel meer beleidsruimte beschikken dan het federale niveau.

Dat vergt ook een aanpassing van werken in dit parlement. Niet alleen moeten er een aantal nieuwe commissies opgericht worden. Ik denk dan ook, zoals al aangegeven in mijn beleidsplan, aan een opvolgingscommissie Staatshervorming om met de vinger aan de pols deze bevoegdheidsoverdrachten van nabij te volgen. En net als de administraties van de uitvoerende macht zal onze eigen administratie moeten versterkt worden om deze extra bevoegdheden ordentelijk te organiseren. Dat wordt een boeiende uitdaging wanneer de staatshervorming op het federale niveau eenmaal echt in de steigers staat.

Meer in het algemeen maak ik van de gelegenheid gebruik om de Vlaamse regering aan te porren om niet tot het laatste moment te wachten om dringende en belangrijke ontwerpen van decreet bij het parlement in te dienen. Het voorbije werkjaar zijn zomaar even 85 ontwerpen van decreet ingediend, waarvan 30 na het paasreces. Ons parlement verdient beter: we moeten de nodige tijd krijgen om belangrijk maatschappelijke onderwerpen op een rustige manier te bespreken en te behandelen.

Dames en heren,

Een dynamisch parlement kan niet zonder een dynamische administratie.

Als er de voorbije periode voorstellen geformuleerd werden of aanzetten gegeven werden om de werking van dit parlement te verbeteren, dan is dat in niet geringe mate te danken aan de professionele ondersteuning vanwege het Algemeen Secretariaat. Ik wil de secretaris-generaal en haar medewerkers daarom ook van harte danken voor hun dagelijkse inzet.

Beste collega's,

Ik hoop, of liever: ik reken op een Vlaams Parlement dat ook dit komende zittingsjaar levendig en gedreven zal functioneren. Hierin is zowel voor de leden van de meerderheid als voor de leden van de oppositie een belangrijke rol weggelegd. Ik reken op uw constructieve bijdrage, in een sterk Vlaams Parlement, ten voordele van de Vlaamse burger en van een nog krachtadiger Vlaanderen.

Ik dank u.

Toespraak naar aanleiding van de IJzerbedevaart 2012

🕒 26 augustus 2012

Dames en heren,

Vlaamse vrienden,

Het is een grote eer u voor de derde keer op rij te mogen begroeten en toespreken op de IJzerbedevaart. Als voorzitter van het Vlaams Parlement vertegenwoordig ik hier de Vlaamse Gemeenschap als politieke entiteit. Die rol vervul ik ook op de Vlaamse Feestdag en andere officiële gebeurtenissen. Hier, samen met u onder de IJzertoren, aan het graf van Joe English, krijgt deze rol van Vlaamse vertegenwoordiger een speciale betekenis. Deze plaats verankert ons in de geschiedenis. Hier liggen de wortels van het Vlaanderen van vandaag, een Vlaanderen van vrede, vrijheid en verdraagzaamheid.

Vandaag wil ik het in het bijzonder even hebben over verdraagzaamheid. Aan het front leefden vrienden samen van verschillende politieke, filosofische en levensbeschouwelijke strekkingen. Daardoor is de IJzertoren een memoriaal voor heel Vlaanderen en heeft het een pluralistisch karakter.

Verdraagzaamheid getuigt van een pacifistische houding, maar is geen passieve houding. Het is een continu proces, een voortdurende onderhandeling. Verdraagzaamheid kan niet gedecreteerd worden in parlementaire commissies of in het parlementaire halfrond. Het ontstaat tussen mensen, op straat, op pleinen, in wijken en dorpen. Het ontstaat als mensen van verschillende culturen, afkomst en overtuigingen dezelfde kansen krijgen en solidair zijn met elkaar om de problemen van het leven het hoofd te bieden.

Verdraagzaamheid is met andere woorden actief pluralisme. Actief pluralisme dekt meningsverschillen niet toe, maar bevordert vanuit wederzijds respect en vanuit actieve interesse voor elkaars uitgangspunten de discussie, om zo te komen tot een duurzaam en kwaliteitsvol samenleven.

Actief pluralisme vormt geen probleem in de volksbuurten. In de Marollen is dit de gewoonste zaak van de wereld, net zoals dat het geval is in de Sleepstraat in Gent. In de mijnen in Limburg droegen alle kompels dezelfde lasten en zorgen, ongeacht taal, kleur of religie.

Verdraagzaamheid is een levenshouding, een maatschappelijk gegeven. De politiek kan een maatschappelijk gegeven niet dicteren. Maar de politiek kan wel hefboomen ontwikkelen waarbij bepaalde zaken kunnen bijgestuurd worden.

Dames en heren,

De voorbije weken hebben verschillende incidenten die zich voordeden in Brussel, het nieuws gehaald. De hoofdstad van het land is een smeltkroes van culturen. Brussel lijkt ook steeds meer

een smeltkroes van problemen.

De federale overheid heeft in antwoord op deze problemen beslist het politieapparaat in Brussel te versterken.

Maar ook de Vlaamse overheid heeft haar verantwoordelijkheid in haar hoofdstad. Vlaanderen kan via meer gerichte inspanningen in onderwijs, beroepsopleiding, armoedebestrijding, sport, cultuur en jeugd bijdragen aan de verhoging van de toekomstkansen en de levenskwaliteit van de inwoners van Brussel.

Dat hoeft niet per se met extra financiële middelen te gebeuren. Nu reeds doet Vlaanderen in zijn hoofdstad enorme inspanningen. Wel kunnen die lonender worden, als ze meer op elkaar worden afgestemd en getuigen van een eenheid van visie. Kortom, het is tijd voor een Vlaams Marshallplan voor Brussel.

Beste bedevaarders,

Het is de laatste keer dat we hier onder de IJzertoren verzameld zijn op de laatste zondag van augustus. Vanaf volgend jaar zal de IJzerbedevaart doorgaan op 11 november. Het is een goede zaak dat de IJzerbedevaart terugkeert naar de bron, met name de herdenking van de doden van de Eerste Wereldoorlog en bij uitbreiding van alle gesneuvelden en slachtoffers van oorlog en geweld.

Want we moeten niet alleen oog hebben voor het verleden, maar evenzeer voor het heden en de toekomst. De Grote Oorlog mag dan straks een eeuw achter ons liggen, gewapende conflicten blijven aan de orde van de dag.

Ik hoef alleen maar de naam Syrië te laten vallen, of de oorlogsgruwel komt ons scherp voor de geest. Ook de mensen die daar omkomen, zijn in de woorden van Willem Vermandere: „altijd iemands vader, altijd iemands kind”.

Hoe meer beleidsverantwoordelijkheid Vlaanderen krijgt doorheen de verschillende staatsvormingen, hoe meer wij ook geconfronteerd worden met vraagstukken waarop een eenduidig antwoord niet eenvoudig is. We worden steeds meer uitgedaagd om als Vlamingen standpunten in te nemen die raken aan de wereld, en die raken aan oorlog en vrede vandaag. Vlaanderen is immers geen eiland.

Beleidskwesties inzake oorlog en vrede worden soms heel concreet. De voorbije maanden is in het Vlaams Parlement en daarbuiten bijvoorbeeld grondig gedebatteerd over een eigen Vlaams wapenhandeldecreet. De uitdaging was om regelgeving op te stellen die tegemoet komt aan de Europese regels, onze economische belangen niet schaadt, en rekening houdt met belangrijke ethische overwegingen.

Op 6 juni, is het Vlaams wapenhandeldecreet goedgekeurd door de plenaire vergadering. Ik kan mij voorstellen dat velen onder u een ‘Vlaams wapenhandeldecreet’ aanvoelen als een contradictio

in terminis. Vlaanderen is geen natie van wapens, maar van vrede. Toegenomen zelfstandigheid van onze regio houdt echter ook een toegenomen verantwoordelijkheid in. Inzake de bevoegdheid voor buitenlandse wapenhandel heeft Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid genomen.

De vredesboodschap is duidelijk geen relict uit het verleden, het is een dwingende opdracht voor het heden en de toekomst. Want voor vrede kan je actief kiezen. We moeten ons er van bewust zijn dat onze samenleving bestuurd wordt door mensen en niet door onzichtbare krachten. Mensen kunnen beslissen om in actie te komen en vrede en gerechtigheid hoger op de agenda te zetten. Mensen kunnen het verschil maken. Laten wij als Vlamingen dat ook waarmaken.

Toespraak naar aanleiding van 11 juli

🕒 11 juli 2012

Dames en heren,

namens het Bureau van het Vlaams Parlement heet ik u op deze Vlaamse feestdag van harte welkom in het stadhuis van Brussel.

Mesdames et Messieurs,

Chers invités,

C'est avec grand plaisir que je vous souhaite la bienvenue à la Fête de la Communauté flamande.

Meine Damen und Herren,

Ich heisse auch unsere deutschsprachigen Freunde herzlich willkommen.

Wir freuen uns dass Sie unseren Nationalfeiertag mit uns feiern.

Vorig jaar sprak ik op deze plaats over Brussel. Vandaag zal ik het vooral over Wallonië hebben. Ooit heb ik in een interview gezegd dat ik in een volgend leven graag zou reïncarneren als Waal. Sommigen hebben mijn uitspraak als een boutade geïnterpreteerd, maar ik meen dat oprecht. Ik woon op een boogscheut van Wallonië en ik kom er vaak. Telkens weer ben ik aangenaam verrast door de gastvrijheid en de warmte van de mensen en de natuurpracht. Wallonië heeft zoveel om trots op te zijn en zoveel om jaloers op te zijn. Wat niet wil zeggen dat ik blind ben voor de keerzijde van de medaille: de grauwe, verlaten mijnsites, de werkloosheidsgraad, het cliëntelisme, enzovoort.

Nu beseft ik ook wel dat de perceptie over „La Wallonie” niet bij elke Vlaming even positief is, net zoals „La Flandre” in Wallonië niet bij iedereen warme associaties oproept. Vaak denken en spreken we over elkaar in clichés. De Vlaming is dan iemand die wantrouwig staat tegenover vreemdelingen, die het geld in het zwart laat circuleren en die hoogmoedig zijn rijkdom etaleert middels pronkerige villa's en dito auto's.

De Waal dan weer is iemand die een beperkte talenkennis heeft – laat staan dat hij Nederlands spreekt – hij is huiverig voor responsabilisering en steunt in hoge mate op het overheidsapparaat; hij is nonchalant en zeer streekgebonden en honkvast. In Zuid-West-Vlaanderen moet men een beroep doen op Fransen om knelpuntvacatures in te vullen, want de Walen willen de taalgrens niet oversteken. En ja, er is ook het cliché over de werkethiek, het beeld van de luie Waal.

Laat ik het hier heel duidelijk zeggen: ik geloof helemaal niet in die onzin van de luie Waal en andere vooroordelen. Sterker nog, ik heb bewondering voor de Walen. Ik heb bewondering voor het rijke industriële verleden van Wallonië. Vandaag is dat weliswaar grotendeels vergane glorie. Maar ik heb nog meer respect voor Wallonië gekregen door de manier waarop het uit het economische dal kruipt en nu de omslag maakt naar een toekomstgerichte economie. Symbool daarvoor staat het Marshallplan.

Met die benaming is iets merkwaardigs aan de hand. Toen in 1947 de toenmalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken George Marshall zijn Europees herstelprogramma lanceerde, zetten Vlaanderen en onze buurlanden de middelen van het Marshallplan massaal in voor de vernieuwing van hun productieapparaat. In Wallonië, dat relatief ongeschonden uit de oorlog kwam, gebeurde dat veel minder. Daar vloeiden de middelen hoofdzakelijk naar de oude industrieën, die meer en meer te lijden kregen van de internationale concurrentie. Een economische politiek die men lange tijd tegen beter weten in bleef voeren.

In 2005 gebruikte een nieuwe generatie Waalse politici paradoxaal genoeg dezelfde vlag voor een totaal andere lading. In het nieuwe Marshallplan wendt men zich af van de oude glorie en richt men zich op transport en logistiek, agro-industrie en milieutechnologie, farmaceutische industrie, mechanica en lucht- en ruimtevaart. Het meest in het oog springende cijfer uit dat Waalse Marshallplan vind ik de financiering van niet minder dan 1.284 wetenschappelijke onderzoekers. De financiële middelen gingen naar 15.000 verschillende bedrijven en leverden dubbel zoveel arbeidsplaatsen op. Maar liefst 200.000 Walen volgden een opleiding.

De resultaten van dit beleidsplan legden dus een stevige basis voor een heropleving van de economie en na de verkiezingen van 2009 besloten de nieuwe Waalse Regering en de Franse Gemeenschapsregering hierop verder te kapitaliseren, met een geactualiseerde versie, le Plan Marshall 2.vert.

De politiek had dan wel een mentale omslag gemaakt, maar de Waalse publieke opinie is niet onmiddellijk gevolgd. Meer zelfs, toen eind vorig jaar een van de laatste kroonjuwelen van de Waalse industrie, Arcelor Mittal, besloot de laatste hoogovens in het fiere Luik te sluiten, ging er een schokgolf door de hele regio, die tot op vandaag blijft nazinderen. De vakbonden willen zich bij de sluiting niet neerleggen en presenteerden vorige week nog aan de Waalse Regering een reddingsplan, waarbij men in hoofdzaak rekt op een financiële input van het Waalse Gewest.

Ik denk dat wij in Vlaanderen niet goed begrijpen hoe hard die sluiting in Wallonië aankomt. De Waalse staalindustrie is lang het hart geweest van het Waalse zelfbeeld. De trots, de schitterende parel. Het Waalse staal, ouder dan de Belgische staat, dreigt definitief verloren te gaan. Dat is geen economisch fait-divers, dat is een regionaal drama. Als voorzitter van een regionaal parlement, begrijp ik maar al te goed het belang van regionale trots. Als Vlaming heb ik begrip voor de Waalse vrees om te verarmen.

Maar Wallonië mag niet bang zijn voor zijn eigen schaduw. De Waalse economie heeft niet enkel een verleden, ze heeft ook een toekomst. Want Wallonië heeft tal van troeven: een jonge bevolking, dynamische en gemotiveerde ondernemers, een pragmatische omgang met de regelgeving, een sterke ontwikkeling van de logistiek, beschikbare ruimte, een prachtig natuurlijk erfgoed en heel diverse culturele en toeristische troeven. Alles is aanwezig om de regio economisch op te tillen.

En toch leeft de vrees dat Wallonië het niet alleen kan. Dat het België nodig heeft, dat het niet kan overleven zonder Vlaanderen. Dat Wallonië te klein is om het op zichzelf te doen. Maar is het geen evidente waarheid dat ook België geen groot land is?

Net als Vlaanderen hoeft Wallonië zich niet vast te klampen aan het verleden. Wat ik ga zeggen, zal voor velen moeilijk vallen – ik weet hoe gevoelig het in Wallonië ligt – maar de grote oude industrieën zullen hier niet blijven. Arbeid gaat naar waar arbeid goedkoop is, en dat is in deze regio van Europa niet langer het geval. Net als Vlaanderen heeft gedaan, zal Wallonië zich moeten aanpassen aan deze realiteit. Een beleid dat de focus legt op verkapte subsidiëringen en overheidsinterventie, is niet de te volgen weg. Een gezond ondernemersklimaat moet gestimuleerd worden, met de nadruk op fiscale voordelen. Zo kan in een nieuw industrieel beleid structurele groei, en dus werkgelegenheid, gecreëerd worden.

Ik ben de eerste om te erkennen dat de Waalse Regering het jongste decennium inspanningen heeft geleverd om het ondernemersklimaat te verbeteren, en dan ook een aantal fraaie resultaten kan voorleggen. Ik geef slechts één voorbeeld waar een overheidsmaatregel het economische initiatief stimuleert. Met de zogenaamde „permis unique” – een integratie van de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning – wordt de procedure om projecten op te zetten aanzienlijk verkort, al was het maar omdat men niet tegen elk onderdeel van een procedure een aparte beroepsprocedure kan inspannen. Natuurlijk zijn er regels nodig, anders ontardt het leven in chaos en willekeur, maar waar de regelgever het overneemt van het gezond verstand, slaan we de verkeerde weg in. En onze Waalse vrienden tonen ons op dit punt alvast de goede weg.

Met fraaie resultaten, heb ik zonet gezegd. Inderdaad, op het vlak van export bijvoorbeeld – wat wij Vlamingen graag als visitekaartje bovenhalen waar het op economische prestatie aankomt – is Wallonië aan een inhaaloperatie bezig. Bedroeg het aandeel van Waalse bedrijven in de Belgische export tien jaar geleden amper 16% dan is dat nu met een kwart gestegen tot boven de 20%, zoals blijkt uit gegevens van de Union Wallonne des Entreprises. De exportcijfers van Wallonië groeien jaarlijks met 7,2%, in Vlaanderen is dat 5,8%. Waalse bedrijven breken steeds verder in de wereld door en zijn ook aanwezig op de groeiemarkten. Met succes overigens, want in tien jaar tijd is de Waalse export naar China met 18% toegenomen, naar Rusland met 24% en naar Brazilië zelfs met 45%.

Toch staan niet alle lichten op groen, leert een studie van Béatrice Van Haepelen en Valérie Vander Sticht gepubliceerd in *L'Etat de la Wallonie. Wallonië telt amper 183.000 zelfstandigen, in Vlaanderen ligt hun aantal boven het half miljoen. Ook activering van werklozen blijft in Wallonië een groot knelpunt.*

Net als de arbeidsproductiviteit, die achterop hinkt ten opzichte van Vlaanderen. Uit cijfers die het CERPE, het economisch studiecetrum van de universiteit van Namen, analyseerde voor een periode van twintig jaar blijkt dat wanneer een Vlaamse arbeider 268 eenheden van een bepaald product produceert per week, de Waalse arbeider 243 eenheden, dus 25 minder, produceert.

Paradoxaal tonen de RVA-statistieken niettemin een substantiële daling van het aantal vergoede werklozen in Wallonië. Dit jaar zijn dat er gemiddeld 258.000, terwijl de RVA in 2008, het begin van de financiële crisis, 275.000 vergoede werklozen telde en in 2006 zelfs nog 308.000. Veel heeft te maken met het feit dat Wallonië een economie heeft die nog altijd sterk leunt op de publieke sector. Meer dan 40% van de Waalse banen zijn gesitueerd bij de openbare sector. Hierdoor is de arbeidsmarkt minder gevoelig voor conjunctuurschommelingen. De sterke jobcreatie in de gezondheidszorg en recenter ook in de sector van de dienstencheques zorgt jaarlijks voor een gestage aangroei van de werkgelegenheid.

In een bijzonder goed gedocumenteerde en lezenswaardige studie „De regionale jobdynamiek in tijden van crisis en heropleving”, tonen Leuvense onderzoekers aan dat er ook in de industriële sector in Wallonië sprake is van grote ondernemingsdynamiek. De Waalse industrie kende in het crisisjaar 2009 weliswaar een hoge graad van jobdestructie, maar tegelijkertijd een aanzienlijke jobcreatie, waardoor het nettoverlies aan banen in de industrie veel lager lag dan in Vlaanderen. Bovendien is de Waalse industrie – met uitzondering van de metallurgie – er in geslaagd om bij de economische heropleving niet alleen het verlies aan banen in de industrie te doen dalen, maar ook de jobcreatie weer aan te zwengelen.

Over het Vlaamse Gewest is dezelfde studie niet eenduidig positief. Volgens de Leuvense onderzoekers waarschuwen verschillende factoren voor een mogelijk minder toekomstgerichte arbeidsmarkt. Zo is de vraagzijde van de arbeidsmarkt in Vlaanderen minder dynamisch dan in de andere regio's. Het aandeel startende en het aandeel kleine ondernemingen, twee indicatoren voor een creatieve ondernemingsdynamiek, liggen onder het Belgische gemiddelde. De graad van jobcreatie ligt in de meeste sectoren op een vrij laag niveau, wat bij een economische terugval de Vlaamse arbeidsmarkt kwetsbaar maakt voor conjunctuurschokken.

Dat terwijl de economie in Wallonië zich meer weerbaar heeft getoond en heel wat groeipotentieel vertoont.

Ik wens onze aanwezige Waalse vrienden hiermee te feliciteren. De Vlaamse ondernemers nodig ik uit om meer naar Wallonië te kijken. Ik nodig hen uit om meer contacten te onderhouden met Waalse ondernemingen. Ik raad hen aan om ook actiever te worden op de Waalse markt. Want het is toch een merkwaardige vaststelling dat in dit land amper 2% van het telefoonverkeer verloopt van noord naar zuid of omgekeerd en dat slechts 1,1% van de bedrijven filialen heeft in meer dan één gewest. Die 1,1% betreft weliswaar grote ondernemingen en vertegenwoordigt dus een veelvoud aan arbeidsplaatsen, maar het betekent ook dat bijna 99% van de ondernemingen hun activiteiten beperken tot de eigen regio. Zowel Vlaanderen als Wallonië, die beiden toch op het kruispunt van de belangrijkste economische as in Europa liggen, hebben belang bij een economie die de gewestgrenzen overstijgt.

De Vlaamse overheid kan daarbij een stimulerende rol spelen. Flanders Investment and Trade, het Vlaamse agentschap voor internationaal ondernemen, telt meer dan 90 kantoren wereldwijd, maar

geen in Wallonië. We hebben 11 vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering in het buitenland, waaronder onze buurlanden, maar niet in Wallonië.

Het ontbreekt ons met andere woorden aan een specifiek aanspreekpunt of kanaal voor overleg. En dan heb ik het niet uitsluitend over economische thema's, want er zijn nog veel andere interregionale raakpunten. Ik noem maar wat: het beheer van onze waterlopen in het kader van het voorkomen van overstromingen. De samenwerking bij rampenbestrijding. Ik verwijs naar de treinrampen in Buizingen en Pécrot. En er zijn inderdaad reeds vormen van samenwerking opgezet. Ik verwijs naar het interregionale akkoord in verband met de preventie en het beheer van verpakingsafval of de samenwerking die is opgezet op het gebied van de interregionale mobiliteit van werkzoekenden. Ik verwijs ook naar de missies in het kader van buitenlandse handel.

Maar dat zijn ad hoc-constructies. U zal zeggen dat de vernieuwde Senaat, met geen rechtstreeks verkozen federale senatoren, maar nog uitsluitend gemeenschapssenatoren, het uitgelezen podium voor overleg is. Maar die constructie blijft onderdeel van het Federale Parlement. Voor een interregionale dialoog is dat een artificieel forum.

Vanuit de autonomie van de deelstaten pleit ik hier uitdrukkelijk voor een rechtstreekse dialoog tussen Vlaanderen en Wallonië. Zo staat het ook omschreven in de vijf resoluties over de staatshervorming die het Vlaams Parlement op 3 maart 1999 heeft aangenomen. Dat is ook de inzet om uiteindelijk tot een definitieve staatshervorming te komen. In een echt voldragen federaal of confederaal bestel, waarbij eenieder met respect voor elkaars territorialiteit en in volle autonomie zijn bevoegdheden uitoefent, zal een rechtstreekse dialoog idealiter ook veel makkelijker verlopen, omdat het klimaat dan niet meer bemoeilijkt zal worden door communautaire conflicten.

Zelf ben ik op bezoek geweest in het Waals Parlement en recent heb ik mijn pas verkozen Waalse collega ontvangen in het Vlaams Parlement. Zoals wij als Vlaams Parlement een samenwerkingscommissie met de Vlaamse Gemeenschapscommissie hebben, heb ik de ambitie om een samenwerkingscommissie met het Waals Parlement op te zetten.

Bij het begin van deze legislatuur is daarvoor vanuit de fracties in het Vlaams Parlement een inventaris opgemaakt van elementen die het voorwerp van zo'n dialoog van parlement tot parlement kunnen vormen. Met betrekking tot het Waals Parlement gaat het onder meer over afspraken over een beurtrol voor Europese ministerraden, de samenwerking op het vlak van onze vertegenwoordigers in het buitenland, de kilometerheffing en het rekeningrijden, transregionale busverbindingen, investeringsbeslissingen van de NMBS, de energieproblematiek, enzovoort. Overigens zijn dergelijke inventarissen ook gemaakt met het oog op overleg met het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en de parlementen van de Franse Gemeenschap en van de Duitstalige Gemeenschap.

Zoals u ziet, hecht ik veel belang aan contacten met de overkant van de taalgrens en wens ik ook de interregionale dialoog niet te beperken tot Wallonië. Terwijl we met het Parlement van de

Duitstalige Gemeenschap ondertussen een zeer goede band hebben en regelmatig overleg plegen, moet ik helaas vaststellen dat mijn inspanningen ter zake met betrekking tot de andere parlementen vooralsnog niet tot veel resultaten hebben geleid. Daarom deze plechtige oproep om zo'n dialoog daadwerkelijk op te starten.

Bovendien lijkt het mij wenselijk dat ook de uitvoerende macht, de Vlaamse Regering dus, de bestaande samenwerkingen met Wallonië en de andere deelstaatregeringen verder uitdiept. Want een interregionale dialoog kan maar slagen, als die ook op het beleidsniveau gebeurt.

We hebben nu al een minister voor Brussel, zij het uitsluitend voor gemeenschapsmateries. Misschien is een minister voor Regionale Betrekkingen wat hoog gegrepen, maar ik doe hier toch de suggestie om minstens een economische vertegenwoordiger via Flanders Investment and Trade in Namen te installeren en... waarom niet een vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering om in de hoofdstad van Wallonië onze algemeen politieke belangen te behartigen?

Dames en heren,

Tijd om af te ronden. De economische, maar ook de sociale situatie, in Wallonië en Vlaanderen zijn dermate verschillend, dat het voor beide deelstaten nadelig zou zijn eenzelfde beleid te voeren. Het zou zelfs absurd zijn. Om hun toekomst te vrijwaren, moeten Vlaanderen en Wallonië eigen keuzes kunnen maken.

Rond regionalisme hangt het odium dat het enkel particularistische belangen dient. Ik zeg u: het tegendeel is waar. Als het in het belang van Vlaanderen én Wallonië is dat alle hefboomen voor een sociaal-economisch beleid naar de regio's worden overgeheveld, is het minstens even belangrijk dat wij, elk vanuit onze economische en politieke werkelijkheid, méér gaan samenwerken. En dan bedoel ik belangrijk voor Vlaanderen én voor Wallonië. Dat is de solidariteit die ik voor ogen heb: elkaar stimuleren waar mogelijk en nodig

Waarom zou Vlaanderen Luik niet steunen?

🕒 23 juni 2012

Luik is kandidaat voor de Wereldtentoonstelling van 2017. Een kandidatuur die voluit steun verdient, ook vanuit Vlaanderen. (*DE TIJD*, 23 juni 2012)

In Yeosu in Zuid-Korea loopt een wereldtentoonstelling. Onlangs had ik de kans een kort bezoek te brengen aan die Expo 2012. Leerrijk. Zeker omdat het Bureau International des Expositions (BIE) in november beslist over de kandidatuur van Luik voor de wereldtentoonstelling van 2017. Een kandidatuur die overigens voluit steun verdient, ook vanuit Vlaanderen.

De eerste wereldtentoonstelling dateert van 1851. Ze was een typisch product van het optimisme over de vooruitgang. In 1939 vond de expo plaats in... Luik. Door de oorlogsjaren en de nasleep van de oorlog viel het evenement stil. Het was wachten tot de Expo 58 in Brussel om het fenomeen nieuw leven in te blazen. Jongere mensen kunnen het zich moeilijk voorstellen, maar de impact van Expo 58 was enorm. En dan heb ik het niet over de urbanistische gevolgen voor Brussel, maar over het gigantische succes bij het publiek. En over de uitzonderlijke boost die de wereldtentoonstelling meebracht op economisch, cultureel en wetenschappelijk niveau, tot ver buiten de landsgrenzen. Sindsdien is het fenomeen expo alleen maar gegroeid, met als voorlopig hoogtepunt Sjanghai 2010, dat 70 miljoen bezoekers trok en waar de Chinese overheid naar verluidt 44 miljard dollar tegenaan gooide. Bedragen die kleinere economieën niet langer kunnen opbrengen. Was Expo 58 de twaalfde wereldtentoonstelling die in ons land plaatsvond, ze was ook de laatste. En toch doet Luik een gooi naar de toewijzing van Expo 2017. Daarvoor rekent het op 780 miljoen euro, bijeengebracht door de stad, de provincie, het Waals Gewest en de federale overheid (via de Nationale Loterij).

De wereldtentoonstelling die na bijna zestig jaar terugkeert naar ons land, kan de brede Euregio Maas-Rijn weer een economische en mentale boost bezorgen. Vlaanderen heeft er dus ook belang bij het dossier van Luik te promoten bij zijn internationale partners. De kandidatuur van Luik zal immers moeten worden behaald op basis van een inhoudelijk dossier, niet op basis van het beschikbare budget. De tegenkandidaat voor Luik wordt Astana, de hoofdstad van Kazachstan, dat vele olie- en gasdollars veil heeft om zich op het internationale forum te manifesteren

Nu de wens van de kiezer uitvoeren!

🕒 21 december 2007

De gedeeltelijke treinstaking van zaterdag 15 december wordt als excuus ingeroepen om het geringe aantal betogers op de nationale vakbondsmanifestatie te vergoelijken. Gering? Succesvol? Het is maar hoe je de zaak bekijkt. Van de Belgicistische betoging op zondag 11 november zegde men ook dat zij een succes was maar achteraf bleek dat het aantal betogers niet eens volstaat om één Franstalige Kamerzetel te veroveren. Maar belangrijker dan de cijfers zijn de bedoelingen achter de betoging. Meer koopkracht, een sterke sociale zekerheid, een meer evenwichtige fiscaliteit.

Tot daar de officiële motieven, al spreekt uit de meegedragen slogans een Belgische agenda, met o.m. felicitaties voor Joëlle Milquet. De CDH mag in de interimregering zelfs een bevriende Waalse vakbondsbaas afvaardigen!

Achterhaalde stellingen

Nu uit de mislukte onderhandelingen voor een oranje-blauwe regering de overtuiging is gegroeid dat een staatshervorming onvermijdelijk is, werden we opgezaald met het trauma van de verminderde koopkracht en de hoge energieprijzen. Ontkennen kan men deze fenomenen niet, maar ze op rekening van de onderhandelende partijen schrijven, zoals de vakbonden deden, is al te doorzichtig. Hun bedoelingen zijn gekend, vakbonden blijven zweren bij een zo unitair mogelijk beleid. ABVV-topman Rudy De Leeuw pleit onomwonden voor 'communautaire eenheid tussen de socialisten'. En ook Jan Renders (ACW) is duidelijk. "Homogene bevoegdheidspakketten kunnen, bijvoorbeeld op vlak van preventie. Maar de kinderbijslag of andere uitkeringen mogen niet geregionaliseerd worden." (De Standaard, 16 dec.)

Eerbiedwaardige stellingen, ware het niet dat ze door de feiten totaal achterhaald zijn. Zo blijkt uit recente studies dat Vlaamse werknemers méér uren per maand werken dan hun Waalse collega's en dat op rustgestelde Vlamingen minder pensioen trekken dan Waalse gepensioneerden. En er zijn meerdere voorbeelden waaruit blijkt dat er van een 'communautaire eenheid' lang geen sprake meer is.

Ver van hier

Vakbonden wijzen niet alleen voorstellen voor een aan de regionale noden aangepaste politiek af, ze zijn ook blind voor buitenlandse factoren die de kostprijzen bepalen.

Wie beweert dat de prijzen stijgen omdat er geen regering is, klets uit de nek. De prijs van tarwe, rijst, maïs en sojabonen – de basisproducten voor miljoenen mensen – worden niet hier maar ver weg geregeld. Zo wordt de tarweprijs op de termijnmarkt van Chicago bepaald. De prijsstijging - een verdubbeling! - is o.m. het gevolg van aanhoudende droogten in Argentinië en Australië, twee van de belangrijkste wereldproducenten van graan. De prijzen voor maïs en rijst staan op nooit eerder genoteerde hoogten.

Maar ook op Europees vlak is er wat loos. Terwijl onze boeren door de EU verplicht worden om gronden braak te laten liggen en verleid worden om massaal biogewassen te telen, dreigt een gebrek aan tarwesoorten. Waardoor ook hier de prijzen de hoogte inschieten. Reeds deze zomer (27 juli) stelde de EU-commissaris van Landbouw, Mariann Fischer Boel, voor "om de verplichte

braakligging van akkers te staken. De gronden zijn hard nodig om de krappe graanvoorraden aan te vullen." Dán de prijsstijgingen op conto van de politici schuiven, houdt dus geen steek. Bovendien zijn er meerdere factoren in het spel. "Critici zoals Test-Aankoop wijzen er op dat de prijsstijging van grondstoffen door tussenpersonen wordt misbruikt om de prijzen voor de eindverbruiker meer op te drijven dan nodig. Ook gouverneur Guy Quaden van de Nationale Bank stelde zich vragen bij de prijsvorming en pleitte voor controle vanwege de concurrentieautoriteiten." (De Standaard Online, 18 dec.)

Paarse lijken...

Wie verder zoekt waar het schoentje wringt, komt terecht bij een geglobaliseerde wereld. Vooral de aanzwellende consumptie van Chinezen en Indiërs - samen zo'n 2,5 miljard mensen! - die een hogere levensstandaard nastreven, jagen de prijzen voor voedsel en energie de hoogte in. Aangevuld met de aanslepende moeilijkheden op de Amerikaanse vastgoedmarkt is het plaatje van een wereldwijde financiële crisis vlug getekend.

De interimregering mag meteen ook budgettair aan de slag. Wat paars dienaangaande gepresteerd heeft, is beschamend. De opeenvolgende begrotingen heetten sluitend te zijn maar waren dermate gemanipuleerd dat ze ons lang zullen achtervolgen. Johan Vande Lanotte en Freya Van den Bossche weten waarom ze wat graag in de oppositie gaan schuilen!

Hoeveel 'paarse lijken' nog uit de kast zullen vallen, is niet te voorspellen. Maar zeker is dat niet alleen Flahaut de financiële gaten creëerde. De krant De Tijd (17dec.) deelde, op gezag van het Rekenhof mee, dat federale overheidsdiensten het in de voorbije jaren presteerden zo'n 2 miljard euro aan "slordige, ongecontroleerde en onnodige aankopen" te versieren!

Stand van zaken

Wie denkt dat met Verhofstadt III de redder des vaderlands is aangetreden vergist zich schromelijk. Een cynicus zou opmerken dat zijn heroptreden samenvalt met smog- en terreuralarm. Neen, de stand van zaken is minder poëtisch.

Ofwel ruimt deze tussenregering op 23 maart plaats voor een nieuwe federale regering, stevig en breed gesteund, om diepgaande en nuttige hervormingen te realiseren. Dat was trouwens de wens van de kiezer op 10 juni jl.

Ofwel belandt deze Belgische staat binnen 100 dagen in een nooit geziene regimecrisis bij gebrek aan capaciteit om zichzelf te hervormen en aan te passen aan de 21ste eeuw.

België is een deel van het probleem

🕒 2 maart 2007

Voor Rudy Aernoudt, auteur van Vlaanderen-Wallonië, je t' aime, moi non plus hebben de meer dan 100 Vlaamse prominenten die het Lentemanifest hebben ondertekend, ongelijk. Het manifest roept op tot een nieuwe, verregaande staatshervorming. Maar volgens Aernoudt volstaat het dat de NV België zich aanpast aan de nieuwe noden van de kenniseconomie. Dat betekent onder meer, zo betoogde hij afgelopen dinsdag in deze krant, dat een aantal materies wordt geherfederaliseerd. Voorbeelden zijn voor hem Buitenlandse Handel en de Wapenuitvoer.

Volgens het Lentemanifest is de NV België een onderneming onder gerechtelijk akkoord. Zulke ondernemingen slanken af, saneren, plooiën zich terug op hun corebusiness. Ze gaan zich dan ook zeker niet opnieuw bezighouden met activiteiten die ze in het verleden al hebben afgestoten omdat die duidelijk hun ding niet waren. Buitenlandse Handel werd in het verleden geregionaliseerd omdat de toestand federaal totaal geblokkeerd zat.

Subsidiariteit betekent dat voor ieder beleidsdomein wordt uitgezocht wat het meest geschikte beleidsniveau is. Rudy Aernoudt beklagt er zich over dat subsidiariteit door de ondertekenaars van het Lentemanifest gelijkgesteld wordt met regionaliseren. Maar in dit land zijn beide inderdaad synoniem. Want is het meest geschikte niveau niet die bestuurslaag waar de zaken gedeblokkeerd geraken?

Wie fiscale autonomie zegt, moet volgens Aernoudt ook de moed hebben om te zeggen hoe de financiering van de lasten uit het verleden moet gebeuren. We hebben de moed het Baskisch model voor te stellen. In dat model zijn het de deelstaten die de belastingen innen en zijn het diezelfde deelstaten die de federale overheid een dotatie toekennen.

Nog steeds volgens Rudy Aernoudt moet Vlaanderen zich hoeden voor zelfgenoegzaamheid. Het is een terechte waarschuwing. Maar in tegenstelling tot Aernoudt denken we dat België een deel van het probleem is en niet van de oplossing. Net als de onderschrijvers van het Lentemanifest menen we dat meer Vlaanderen, meer Wallonië meer dan ooit nodig is.

Evenwaardige jobs voor evenwaardige mensen

🕒 2 februari 2007

Er zijn over (on)gelijkheid tussen mensen al veel juiste maar ook al veel onterechte dingen verteld en geschreven. Natuurlijk worden mensen niet als gelijken geboren, de ene zus en de andere zo. Maar wat deert het? Het is de verscheidenheid die ons leert dat mensen uniek zijn, die *uniekheid* maakt ons ook evenwaardig. Gelukkig maar!

Discrimineren is onderwaarderen

En toch huist in elk van ons een kleine kwelduivel, een stemmetje dat zegt dat 'de ander'anders is en misschien toch een ietsje minder gelijk dan wij. Onzin natuurlijk! Echt kwalijk wordt het wanneer een beoordeling op een veroordeling gaat lijken en de medemens niet alleen in zijn waardigheid maar ook in zijn portemonnee wordt getroffen.

Wie het probleem slechts oppervlakkig benadert, beseft niet altijd dat discriminatie ook en vooral financiële gevolgen kan hebben. De arbeidsmarkt afsluiten voor mensen die om welke reden dan ook 'anders' zijn, is de medemens kleineren en hem economisch onderwaarderen.

Het is dan ook vanuit deze gedachtegang dat ik namens de N-VA het voorstel van decreet dat de evenredige deelname op de arbeidsmarkt regelt, heb verdedigd.

Het voorstel is niet nieuw maar dient, mede onder druk van Europese richtlijnen, te worden bijgesteld. Voor een goed begrip zet ik de vormen van discriminatie op een rijtje: geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd, seksuele geaardheid.

Ons voorstel van decreet beoogt gelijke kansen maar streeft tevens diversiteit na. Dat beiden nodig blijven, blijkt uit het jaarrapport 2006 over *Emancipatiezaken*. Ik pik er enkele punten uit. De opgang van vrouwelijke topambtenaren heeft zich doorgezet. Men herinnert zich de actie die Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, in het voorjaar van 2006 dienaangaande heeft ontplooid. Het resultaat was niet helemaal bevredigend maar de aanzet om (nog) meer vrouwen naar de Vlaamse topambtenarij te krijgen, is nu wel gestart. Maar vooral de vertegenwoordiging in overheidsdienst van allochtonen en van mensen met een arbeidshandicap blijft aan de lage kant. Hun aanwezigheid schommelt tussen 1 en 2%. Wat pover! Anderzijds is de groep van laaggeschoolden en van oudere werknemers redelijk vertegenwoordigd.

Kansen geven is overtuigen

In het voorstel van decreet staan maatregelen om het toezicht op de aanwervingspolitiek door de overheid te verscherpen. Het verheugt dan ook dat minister Bourgeois het actieplan *Wervend werven voor kansgroepen 2007 – 2009* heeft gelanceerd. Het is bemoedigend dat de overheid vooral mensen met een handicap en allochtonen op systematische wijze wil aanwerven. Daarbij is het opleggen van quota geen goede zaak, wel van streefcijfers die wenselijk én reëel zijn. Daarbij zal veel afhangen van de spitsvondigheid waarmee de doelgroepen worden aangesproken.

Belangrijk is dat de personeelsdiensten bij het aantrekken van werkzoekenden gespecialiseerde ondersteuning krijgen van de VDAB. Want kansen geven wil ook zeggen mensen overtuigen.

Vacatures aantrekkelijk bekendmaken en voldoende getrainde selectoren die kunnen omgaan met

sollicitanten uit kansengroepen, zijn noodzakelijk. Ook de overheidsdiensten moeten hun taak kennen. Weten zij welke meerkosten het aanwerven van mensen met een handicap meebrengen? En zijn de overheidsgebouwen voldoende toegankelijk en uitgerust om ze aan het werk te zetten?

Ook economisch waardevol

Decreten stemmen is één, ze ten uitvoer brengen is een ander paar mouwen. Toch pleit ik voor de strikte toepassing van de wetgeving aangaande de evenredige deelname op de arbeidsmarkt. Op de eerste plaats om menselijke redenen. Het is nu eenmaal zaak dat wie volwaardig deelneemt aan het sociaal-economische leven 'iemand' is en boven zijn handicap uitstijgt. Bovendien is de samenstelling van de Vlaamse bevolking zo verscheiden geworden dat die verscheidenheid zich ook best weerspiegelt in het personeelsbestand van de overheid. Tot slot zit aan de werving van kansengroepen nog een ander aspect, met name economische noodzaak. Het was minister Bourgeois zelf die er ons attent op heeft gemaakt. "In 2010 zal, door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt, één op vier vacante functies moeilijk ingevuld raken. Een betere instroom van de kansengroepen kan belangrijke leemten in de Vlaamse administratie opvangen." Om die redenen mag gehoopt worden dat dit voorstel van decreet in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement brede steun zal krijgen!

Een hart voor lokale economie

🕒 5 mei 2006

Op haar eerste ledencongres begin mei 2002 trok de N-VA de grote lijnen van haar programma. Meteen werd besloten op studiedagen en colloquia het programma verder uit te diepen. Zo kwamen o.m. de Vlaamse gezondheidszorg, de relatie Vlaanderen-Europa en een Vlaamse Grondwet aan bod. Begin dit jaar ging het congres door waarop een programma voor de gemeenteraadsverkiezingen werd goedgekeurd. In het verlengde van haar opties voor een lokaal beleid buigt de partij zich op zaterdag 13 mei over de problematiek van de lokale economie.

Van buurtwinkel naar winkelcentrum

Als elke burgemeester word ook ik geconfronteerd met de voor- en nadelen van plaatselijke economische bedrijvigheden. Vaak staat een gemeentebestuur daarbij machteloos, toch beschikt het ook over mogelijkheden om een bedrijfsvriendelijk klimaat te creëren en om tewerkstelling te bevorderen. Daarbij streven gemeentebesturen vooral het algemeen belang na, door voor haar bevolking welvaart en welzijn te verzoenen.

Het gaat ondertussen lang niet meer over het kleine buurtwinkeltje dat, ook al houden wij er mateloos van, allengs uit het straatbeeld verdwijnt. Middelgrote winkels nemen de markt in, terwijl grootschalige projecten zich graag aan de rand van onze steden en gemeenten neerpoten. Na verloop van tijd groeien beiden tot bedrijven- en winkelcentra uit.

Voor de consument een zaak van alledag, voor beleids mensen een situatie om in het oog te houden. Ik som enkele aspecten van die evolutie op, zij komen op ons congres over lokale economie uitgebreid aan bod.

Fiscaliteit

Worden ondernemingen afgeschrikt door de fiscale druk, door de tientallen soorten bedrijfsbelastingen, door de papierrommel? Een gemeente kan de zaken eenvoudig houden door verschillende belastingen op bedrijven en middenstandszaken tot één belasting om te vormen.

Ruimtelijke ordening

De overheden moeten de wildgroei aan baanwinkels en winkelcentra voldoende beheersen. Zelden verfraaien zij het landschap, zorgen voor mobiliteitsproblemen en nodigen door hun ligging vaak tot vandalisme uit. Een met zorg gekozen inplanting kan schaarse open ruimten sparen. Ook op het vlak van de bedrijventerreinen moet een gemeente initiatieven nemen. Vervuilde sites kunnen na sanering hergebruikt worden, hetzelfde geldt stationsbuurten die er in Vlaanderen vaak nutteloos bijliggen. Bestaande industrieterreinen moeten, alvorens nieuwe gronden worden aangesneden, efficiënter benut worden.

In het kader van het gewijzigde winkelaanbod in de centra moet leegstand boven winkels een nieuwe bestemming krijgen. Zo kan in vele steden en gemeenten een actie 'wonen boven winkels' verlaten centra een tweede leven geven, wat de sociale controle ten goed komt.

Mobiliteit

Vanuit mijn vorige job als directeur bij De Lijn heb ik een zwak voor mobiliteit en

verkeersproblematiek. Het openbaar vervoer is in de lokale economie voor elk bestuur een bijzondere partner. Daarom is het aangewezen dat elke gemeente een mobiliteitsplan opstelt dat geraadpleegd wordt telkens een bedrijf zich in de gemeente wil vestigen. Zowel werknemers als verbruikers zullen hun voordeel doen wanneer hun openbare mobiliteit heen en terug verzekerd is. Voor steden en grote gemeenten is de aanstelling van een bereikbaarheidsadviseur een noodzaak. Dit is de man of de vrouw die bij openbare werken de regietaak op zich neemt. En die er voor zorgt dat stadskernen voor iedereen bereikbaar blijven, ook voor winkelen, horeca en toerisme.

Sociale economie

Een speler die zich de jongste jaren op de markt van de lokale economie met verve beweegt, is de sociale economie. Ook daar ligt een rol voor lokale overheden. Langdurige werklozen, laaggeschoolden of moeilijk plaatsbare werknemers vinden er een baan naar hun gading. Het gaat daarbij om veel meer dan de klassieke poetsdienst of dito tuinman, ook een strijkwinkel of een sociaal restaurant kan wonderen doen.

Geen extra koopzondagen!

Wie de lokale economie verdedigt, hoedt zich ook voor de uitwassen. Een daarvan is de vraag om het aantal koopzondagen van drie naar negen uit te breiden. Een eerbiedwaardige vraag, ware het niet dat de vraagstellers het spel oneerlijk spelen. Dé grote voorstander is de VLD. Het is dan ook verdacht dat haar staatssecretaris Van Quickenborne (VLD) de enquête daarover zelf - met overheidsgeld! - organiseerde en het is al even verdacht dat het liberale standpunt door 62,3 % van de 'ondervraagden' bevestigd wordt. Dat de Sp.a bij monde van haar voorzitter, Johan Vande Lanotte, die liberale eis steunt stemt tot nadenken. Wil de Oostendenaar met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen de middenstand van zijn badstad wil plezieren?

En van peilingen gesproken. Andere enquêtes bewijzen met evenveel overtuiging het tegenovergestelde. Op de vraag 'Hebt u behoefte aan de uitbreiding van het aantal winkelzondagen?', antwoordde 71,6% van de deelnemers aan De Stemmenkampioen negatief. Ook 62,22% lezers van De Standaard (4 mei) zegden neen op een gelijkaardige vraag.

De N-VA weet dat een uitbreiding niet voldoet aan een behoefte maar een nieuwe stap is in het ongebreidelde consumeren dat ons wordt opgedrongen. Bovendien bestaan reeds tal van uitzonderingen die kopen op zondag mogelijk maken. Onze partij beschouwt de zondag als een zinvolle rustdag, een dag om in familie- of vriendenkring zoveel dingen te doen waar een werkende mens in de week geen kans toe krijgt. Bijkomende koopzondagen kunnen in toeristische centra misschien overwogen worden. Maar dan is het niet de federale regering die daar over beslist maar de Vlaamse.

U merkt dat een debat over lokale economie door vele facetten geschraagd wordt. Ik hoop u op ons congres te ontmoeten!

Bedenkingen bij het generatiepact en de vakbondsstaking

🕒 2 november 2005

In 2003 veroorzaakte de voorzitter van de Duitse CDU-jongeren, Phillip Mißfelder, een storm van protest door het generatieprobleem als volgt samen te vatten: "Waarin ligt de solidariteit in een systeem waarin jonge werknemers hun lonen afgeroomd zien worden om aan de ouderen pensioenen te kunnen uitkeren die hoger liggen dan hun eigen loon? En dit terwijl men nu al goed weet dat deze jongeren veel langer zullen moeten werken dan de vorige generatie, en bovendien een pensioen zullen uitbetaald krijgen dat veel lager zal liggen."

De vraag leidde in Duitsland tot begrippen als *Krieg der Generationen*. Jongeheer Mißfelder kreeg tonnen kritiek over zich maar die ging enkel over het feit dat hij 'zoiets' had durven zeggen. Over de inhoud van zijn uitspraak werd nauwelijks gerept.

Ieder zijn waarheid

Twee jaar later zorgt het zgn. *Generatiepact* in België voor een hete herfst.

- Volgens de federale regering moet de Belg voortaan aanzienlijk langer werken om ons sociaal systeem betaalbaar te houden.
- Volgens de vakbonden is het niet mogelijk om de pensioengerechtigde leeftijd op te trekken omdat de werkdruk dit in vele sectoren niet toelaat.
- Volgens de werkgevers moet er langer gewerkt worden omdat er anders in België onvoldoende werk zal zijn.

Indirect staat overigens niet alleen het pensioen, maar vooral de betaalbaarheid van de ganse Sociale Zekerheid ter discussie.

Bij de publieke opinie heerst onrust. En al betoogden tienduizenden in de straten van Brussel, toch voelen velen zich ook verantwoordelijk voor de toekomstige generaties. Men blijft bereid om met de werkgevers een eind mee te gaan, maar van een blanco cheque aan het patronaat kan geen sprake zijn. Tegelijk leeft bij de publieke opinie het gevoel dat naast wat vakbonden en patroons vertellen nog een andere waarheid bestaat.

Deze heeft te maken met de hoge kostprijs van ons overheidsapparaat. Sommigen hebben het over 923.000 ambtenaren. Andere bronnen houden het bij 970.000. *De Standaard* (16 november 2004) had het over "28 ambtenaren per vierkante kilometer". Hoe groot het aantal ook zij, een vergelijking met Nederland kan best leerzaam zijn.

Enkele krasse voorbeelden

Zo telt het Belgisch ministerie van Financiën evenveel ambtenaren als zijn tegenhanger in Nederland, terwijl de Nederlandse bevolking toch de helft groter is. Bovendien is men op Financiën

niet eens beschaamd om toe te geven dat men in Brussel of in Antwerpen nog nauwelijks aan controles toekomt. En dat 'moeilijk inbare dossiers' uitbesteed worden aan 'belastingpachters' omdat de eigen diensten niet bij machte zijn dit zelf te doen.

Bij de rechtbanken dreigt in tienduizenden zaken de verjaring omwille van een onoverbrugbare achterstand. Samen met de tweemaal afgekondigde *Eenmalig Bevrijdende Aangifte* voor belastingfraudeurs maakt dit dat de modale Belg die zijn belastingen normaal betaalt zich *Piet Snot* moet voelen.

Vooraleer minister Flahaut (PS) Landsverdediging overnam, soupeerde de personeelskost van dat departement meer dan 50 % van het budget op. Na de Copernicus-hervorming, waarvan de voordelen (salarisverhogingen) wel maar de nadelen (evaluaties) niet werden geplukt, verdwijnt bijna 80 % in de personeelsenveloppe! Wie op Landsverdediging werkt, verdient nu 10% meer dan het gemiddelde van het openbaar ambt. Bij buitenlandse zendingen komt daar nog eens 2.500 euro per maand als premie bovenop. En dit met pensioenleeftijden die variëren vanaf 45 jaar voor piloten over 51 jaar tot halverwege de vijftig voor het gros van het personeel.

Vragen bij de vleet

Het is natuurlijk te gemakkelijk om de zwarte piet alleen naar de rijksadministratie door te schuiven. Uiteindelijk is deze, in haar omvang en in haar functioneren, de weerspiegeling van een politiek beleid.

Moet de Wetstraat zich dan ook niet gaan afvragen of ze van de werkende bevolking, waarvan de gemiddelde loon- en weddetrekkende elk jaar zes maanden voor de Staat werkt, nog verdere inspanningen mag eisen, zonder daarbij zichzelf ter discussie te stellen? Wat te denken van een politieke klasse die vindt dat zelfs die hoge mate van fiscaliteit ontoereikend is en daarom hoogst aanvechtbare 'solidariteitsverplichtingen' oplegt gaande van elektriciteitsrekeningen tot het bank- en verzekeringswezen?

De senaat wordt allengs een karikatuur van zichzelf. In de wandelgangen heeft men het over de Wilmots-klucht in het Lizin-theater!

Hoeveel parlamentsleden telt België? Hoeveel ministers, staatssecretarissen, regeringscommissarissen, arrondissementscommissarissen en andere excellenties?

Zijn provincies als politiek en administratief niveau na de samenvoeging van gemeenten en de gewestvorming nog wel echt nodig? Zijn die mandaten in gemeentelijke VZW's, in intercommunales, in huisvestingsmaatschappijen echt onontbeerlijk voor het goed functioneren van de gemeenschap? In hetzelfde Standaardartikel las ik "dat er in ons land per vierkante kilometer een politicus met een wetgevend of een uitvoerend mandaat rondloopt."

Waar loopt de scheidingslijn tussen vakbonden, ziekenfondsen en administratie in het beheren van dat gigantisch volume aan uitkeringen? Hoeveel miljarden kost de werking van de politieke partijen? En staat deze wel altijd in functie van het politieke bedrijf?

Het is niet omdat ik vragen stel dat ik ook meteen een antwoord heb. Maar ik wil de vragen wel gesteld zien.

Welke indruk maken de omstreden *fin de carrières* van Luc Van Den Bossche (BIAC), Norbert De Batselier (Nationale Bank), Coene (Nationale Bank), Karel Pinxten (Europees Rekenhof), Steve

Stevaert (gouverneur annex voorzitter Ethias), Marc Verwilghen en anderen op het gemoed van de modale burger die met zijn loopbaaneinde geen blijf weet?

Een nieuw maatschappijmodel

Is dit het soort mensen dat zich een voortrekkersrol aanmeet in het debat rond sociale inlevering? Heeft een politieke klasse die weigert dergelijke praktijken in vraag te stellen nog voldoende gezag om in dit cruciale debat de stem te verheffen?

Er wordt vaak gezegd dat verzuring zich van de maatschappij meester maakt. Maar een burger die voortdurend het gevoel heeft dat een overheid hem/haar op alle mogelijke manieren probeert te grazen te nemen, is de complete verzuring nabij.

Aan dit debat zit ook een communautair geurtje. De schandalen rond de diverse PS-baronieën illustreren dit dagelijks. Al ben ik benieuwd om te vernemen wat er ooit van sanctionering terecht komt.

Ik weet dat mijn vragen niet aan de orde zijn binnen partijen waar de relaties met bevriende vakorganisaties en ziekenfondsen onder druk staan. Maar binnen de N-VA wél. Als voor Vlaanderen nuttige partij wil zij van de hervorming van de Sociale Zekerheid iets goeds maken. Want het debat van vandaag reikt verder dan loopbaaneinde en generatiepact, het gaat om de opbouw van een nieuw maatschappijmodel ten dienste van Vlaanderen.

„Vlaanderen blijft investeren in zijn hoofdstad Brussel, als het daar ook iets te zeggen heeft"

🕒 16 april 2012

De voorzitter van het Vlaams Parlement was te gast bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel. Hij hield er een toespraak over de relatie tussen Vlaanderen en de Vlamingen in Brussel.

Geachte voorzitter,
Geachte collega's,
Dames en heren,

Ik wens u van harte te danken dat ik hier als voorzitter van het Vlaams Parlement het woord kan nemen. Het geeft me de mogelijkheid om de nauwe banden tussen Vlaanderen en zijn hoofdstad te beklemtonen en aan te halen en u vanuit het Vlaams Parlement enkele gedachten over Brussel ter overweging mee te geven.

Brusselaars zijn het aardigste volk ter wereld. Zo dacht de Nederlandse schrijver Willem-Frederik Hermans over de inwoners van de stad waar hij zijn laatste jaren heeft doorgebracht. Ik ben geneigd hem te geloven. Ik kom dagelijks naar Brussel en ik vind het een boeiende, fascinerende omgeving, met een bevolking die talloze culturen en talen en sociale klassen vertegenwoordigt.

Brussel kent natuurlijk zijn problemen. Ik vernoem de hoge werkloosheidsgraad, de mobiliteitsproblematiek, de samenlevingsproblematiek en de onveiligheid. Vorige week nog zijn we allemaal geconfronteerd met de dramatische dood van een MIVB-controleur, iemand die ten dienste stond van de Brusselaars en pendelaars vanuit het hele land.

Datzelfde Brussel – met al zijn voor- en nadelen – is de hoofdstad van Europa, van België, van de Franse Gemeenschap en van Vlaanderen. Om al die uitdagingen en functies aan te kunnen zijn een aantal instellingen sui generis gecreëerd. Een daarvan is de Vlaamse Gemeenschapscommissie, de VGC, waar we vandaag zijn. Oppericht in 1989, vormt de Vlaamse Gemeenschapscommissie de basis en draaischijf voor de Vlaamse gemeenschap in het Brusselse hoofdstedelijke gewest en voor diegenen die bij haar aansluiting zoeken.

De VGC voert de regie van het Vlaamse gemeenschapsbeleid in Brussel. Het Vlaams parlement en de Vlaamse regering zijn daarbij de natuurlijke partner. Om dat partnerschap te verstevigen is in 2004 deze vergadering, de samenwerkingscommissie, in het leven geroepen. In datzelfde jaar immers, in 2004 dus, konden de Brusselaars voor het eerst niet alleen stemmen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar ook voor het Vlaams Parlement. Het signaal en het bewijs dat de Vlaamse gemeenschap in Brussel ingebed en verankerd ligt in Vlaanderen. Beide overheden –

Vlaams Parlement en VGC – zijn er van overtuigd dat een versterking van hun samenwerking leidt tot een slagkrachtiger en efficiënter bestuur.

■■■■■

Bij de oprichting van deze samenwerkingscommissie is een kerntakendebat aangekondigd. Vandaag, 23 jaar na de oprichting van de VGC en 8 jaar na de installatie van deze samenwerkingscommissie, is dat kerntakendebat op politiek niveau nog altijd niet gevoerd. Pas eind 2010 is – eindelijk – begonnen met de ambtelijke voorbereiding. Het dient gezegd dat de ambtenaren die daarbij betrokken waren, goed werk hebben geleverd. Hun zogenaamde Task Force Brussel heeft recent een syntheserapport opgeleverd. Dat ambtelijke eindrapport is eind maart goedgekeurd door het college van de VGC. Wanneer ook de Vlaamse regering haar fiat geeft, kan de politieke discussie losbarsten. Het is mijn hoop en mijn wens dat het politieke debat nog dit jaar gevoerd wordt en tot conclusies leidt.

De kerndomeinen waarvoor de VGC en de Vlaamse overheid in Brussel bevoegd zijn, zijn duidelijk.

Het gaat om:

- cultuur, jeugd en sport;

- onderwijs en vorming;

- welzijn, gezondheid en gezin;

- armoedebestrijding, inburgering en integratie.

Het kerntakendebat zal dus voornamelijk handelen over de vraag hoe de overheidstaken op de meest efficiënte wijze kunnen ingevuld en uitgevoerd worden. Met andere woorden, wat is de rol van de VGC en hoe ligt de verhouding tussen VGC en Vlaams parlement en Vlaamse regering? Hoe zien wij de VGC? Is het een volledig autonome instelling die een samenwerking aangaat met de Vlaamse overheid? Of streven we naar een co-beheer? Of is de VGC een ondergeschikt bestuur?

U zal het misschien niet graag horen, maar feit is dat de Vlaamse gemeenschap niet alleen optreedt als financier, maar ook toezicht houdt op de Vlaamse gemeenschapscommissie in Brussel. Ik vind dit niet uit. Het is zo bepaald in het decreet van 5 juli 1989.

De VGC betreft 57,6 miljoen euro van de Vlaamse gemeenschap. Dat is 40 procent van de werkingsmiddelen. Daarmee was Vlaanderen vorig jaar de grootste donateur van de VGC. Daarnaast investeert Vlaanderen 5% van zijn eigen middelen voor gemeenschapsmateries in Brussel, door de Brusselnorm. Dat houdt in dat Vlaanderen, met zijn 6 miljoen inwoners, zich in Brussel richt tot 300.000 inwoners. Of Vlaanderen met die investering – die bijna 700 miljoen euro bedraagt – ook effectief 300.000 inwoners bereikt, is een andere vraag.

Hoe dan ook, vaak wordt vanuit Brussel gezegd dat Vlaanderen nog meer moet investeren in Brussel. 300.000 inwoners vertegenwoordigen 30% van de Brusselaars. Wanneer men de 80/20-

verhouding aanhoudt die de Brusselaars – althans de Brusselse politici – zelf hanteren, dan zou Vlaanderen zich eigenlijk op 200.000 inwoners moeten richten. Zeggen dat Vlaanderen Brussel op het financiële vlak stiefmoederlijk behandelt, is dus de waarheid geweld aandoen. Zeker als je weet dat sommige Franstalige partijen deze 80/20-verdeelsleutel, die bijvoorbeeld van toepassing is op de gewestelijke trekkingsrechten, zelf in vraag stellen.

De financiële inspanning van Vlaanderen in Brussel is integendeel indrukwekkend en meer dan substantieel. Behalve over de bevoegdheidsdomeinen en de operationele instanties zal het kerntakendebat volgens mij ook moeten gaan over het beheer van het geld. Wie beslist over het te voeren beleid? De VGC of de Vlaamse overheid? En hoe toetsen we dat beleid? Hoe beoordelen we het bilan? Moet er sprake zijn van een resultaatverbintenis? En behouden we de Brusselnorm als uitgangspunt, ook als de Brusselse bevolking toeneemt? Gaan we op bepaalde domeinen deze norm verhogen of verlagen?

In de ideale wereld gebeurt het uitstippelen van het beleid in goed onderling overleg en consensus. Daar ben ik een absolute voorstander van. We moeten er naar streven deze samenwerkingscommissie daarvoor maximaal te benutten.

Maar we mogen niet blind zijn voor het feit dat de bestuurlijke meerderheid in Vlaanderen anders ligt dan in Brussel. Van de Vlaamse regering maken twee partijen deel uit die in de VGC in de oppositie zitten. In het College van de VGC zitten twee partijen die in het Vlaams Parlement in de oppositie zitten.

Ik nodig alle partijen dan ook uit om het debat in alle sereniteit en openheid aan te gaan en ons niet vast te rijden in partijpolitieke manoeuvres. Want dit komt niemand ten goede, zeker niet de Vlaming in Brussel.

■■■■■

De Vlaamse gemeenschap in Brussel geniet vandaag een speciale status omdat Brussel, naast hoofdstad van Vlaanderen, ook hoofdstad van België is. De Vlaamse Gemeenschapscommissie leidt daarbij de dans. Dat zal de VGC blijven doen, als Vlaanderen blijft investeren in zijn hoofdstad. Vlaanderen zal hier blijven investeren, als het in die hoofdstad ook iets te zeggen heeft.

De stelling dat „Vlaanderen Brussel niet loslaat” vormt de basis van het – laten we eerlijk zijn – genereuze Brussel-beleid. Ik verheer niet dat die gulheid ten aanzien van Brussel bij sommigen wrevel opwekt. Als Vlaanderen zich richt tot 300.000 inwoners in Brussel, zijn dat geen 300.000 Vlamingen. Ik weet het, vragen bij de gemeenschapsgelden die besteed worden aan het welzijn van Brusselaars die niet noodzakelijk allen Nederlandstalig zijn, krijgen het antwoord dat in het onderwijs 'de Vlamingen van morgen' worden klaargestoomd, dat de allochtone Brusselaar zich ook een beetje Vlaming zou voelen én noemen, uit dankbaarheid voor de geboden kansen.

Wat is de finaliteit van de Vlaamse investeringen in Brussel? De finaliteit van het Brussel-beleid is het voeren van een doelbewuste en zelfbewuste Vlaamse politiek, waarbij door Nederlandstalige

initiatieven zowel Vlamingen als mensen met een anderstalige en andersculturele achtergrond bereikt kunnen worden. Belangrijk is dat deze mensen onze taal leren kennen en leren spreken, niet alleen omdat het belangrijk is voor de verrijking van hun cultuur, maar ook omdat het voor sociaal-economische emancipatie zorgt.

Bereiken we die finaliteit? Overschatten we bijvoorbeeld niet de absorptiekracht van het Nederlandstalige onderwijs? Leiden we wel de Vlaming van morgen op als dat gebeurt in klassen waarin soms geen enkele Nederlandstalige leerling zit?

Let wel, ik gebruik hier geen taalkundig argument. Ik gebruik het argument van de kwaliteit. Als Franstaligen en allochtonen in Brussel een voorkeur uitdrukken voor het Nederlandstalig onderwijs, verwijzen ze altijd naar „kwaliteit“. Kunnen we die kwaliteit handhaven zonder voldoende Nederlandstalige leerlingen, laat staan zonder Nederlandstalige leerlingen? Hoe komt het dat de kwaliteit van het Franstalig onderwijs lager zou liggen dan van het Nederlandstalige? Kan het zijn dat de Franse gemeenschap te weinig investeert in haar eigen onderwijs? En moet Vlaanderen die desinvestering van de Franse gemeenschap dan zomaar voor haar eigen rekening blijven nemen?

Toen mijn voorgangster, mevrouw Vanderpoorten, hier in 2007 naar deze samenwerkingscommissie kwam, ging VGC-voorzitter Jean-Luc Vanraes deze pijnpunten niet uit de weg. Maar zijn oplossing luidde dat de Vlaamse scholen om hun kwaliteit op peil te houden, nog méér ondersteuning nodig hadden. Ik denk dat we eerst eens moeten nadenken welke richting we uit willen gaan. Het kerntakendebat is de ideale gelegenheid om deze vragen, inclusief de financiële kwestie, en dus de Brusselnorm, aan bod te laten komen en ze uit te klaren.

■■■■■■

Het debat over de toekomst van Brussel mag zich trouwens niet louter beperken of verengen tot de positie van de Brusselse Vlamingen. Ook over gewestmateries is overleg tussen Vlaanderen en Brussel even logisch als essentieel. Dan spreken we ondermeer over ruimtelijke ordening en werkgelegenheid. Vorig jaar werd het akkoord tussen de bevoegde Vlaamse minister en zijn Brusselse collega over werkgelegenheid hernieuwd en aangevuld. Een veelheid van maatregelen moet een antwoord bieden op de vele knelpuntvacatures in Vlaanderen en de hoge werkloosheid in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest. Mensen meer kansen geven om werk te vinden en hen op die manier stimuleren om actief deel uit te maken van de samenleving, maakt die mensen weerbaarder en de samenleving als geheel leefbaarder.

Ook over mobiliteit wordt er best overlegd. Het is om die reden dat ik als voorzitter van de commissie Mobiliteit van het Vlaams Parlement contact heb opgenomen met mijn collega-commissievoorzitter in het Brussels Parlement. We willen samenwerken in verband met gewestgrensoverschrijdende mobiliteitsdossiers, zoals de al dan niet verbreding van de ring rond Brussel.

■■■■■■

Dames en heren,

2012 is een verkiezingsjaar. In oktober kiezen we nieuwe gemeenteraden. Volgens het subsidiariteitsprincipe het laagste maar belangrijkste bestuursniveau. Het is het niveau dat het dichtst bij de burger staat.

Ook hier vormt Brussel weer een buitenbeentje. Goed bestuur en gezonde financiën zijn vaak ver weg in de 19 baronieën. Voor de Brusselse Vlamingen wordt het knokken om een plaatsje te veroveren in de gemeenteraden.

Daar staat tegenover dat de Vlaamse aanwezigheid in de schepencolleges redelijk verzekerd is. De Brusselse gemeentebesturen genieten immers een aanzienlijke Lambermont-bonus wanneer ze een Vlaamse schepen in hun college opnemen of een Vlaamse OCMW-voorzitter kiezen. 17 van de 19 gemeenten verkeren in die situatie. Voor al deze gemeenten samen komt het neer op een slordige 35 miljoen euro. Iets wat de burgemeesters niet graag laten liggen.

Helaas staan de bevoegdheden van deze schepenen meestal niet in verhouding tot het geld dat ze waard zijn voor hun gemeente. Er zijn natuurlijk ook voorbeelden die het tegendeel bewijzen, doch al te vaak is de Vlaamse schepen niet meer dan een excuustruus of een excuusguus en verdwijnt het geld in de algemene middelen of erger nog in de bodemloze begrotingsput van de gemeente. U kent beter dan ik het verhaal van de Vlaamse schepen in Watermaal-Bosvoorde, Annemie Vermeylen, die ontslag wilde nemen, maar niet mocht omdat er geen Vlaamse opvolger klaarstond en dit de gemeente 300.000 euro zou kosten.

Ik roep hier de Vlamingen die de kans krijgen schepen te worden in een Brusselse gemeente, op om meer op hun strepen te staan. Overigens, niet alleen waar het op reële bevoegdheden aankomt, maar ook inzake de toepassing van de taalwetgeving op gemeentelijk vlak, wat al lang een knelpunt vormt, is er nog werk aan de winkel voor de Vlaamse schepenen. En we weten allemaal dat gemeentebesturen een weigerachtige houding aannemen als het gaat om het afleveren van vergunningen voor Nederlandstalige initiatieven.

Een meer assertieve houding van de Vlaamse schepenen ter zake is een kwestie van fierheid en van politieke ernst. Het is goed dat de Vlaamse schepen voor het Nederlandstalige publiek een aanspreekpunt is, maar daar mag het niet bij blijven. Vanuit de Vlaamse overheid en vanuit de VGC moeten we nadenken hoe wij de Vlaamse schepenen structureel kunnen helpen door vorming, logistieke en politieke ondersteuning.

■■■■■

Meneer de voorzitter,

Ik wil u van harte danken voor de uitnodiging om op deze samenwerkingscommissie het woord te voeren.

Collega's, dames en heren,

Brussel staat voor grote uitdagingen. Vlaanderen wil tegenover de Vlamingen in Brussel zijn verantwoordelijkheid niet ontlopen. Integendeel, Vlaanderen wil zijn verantwoordelijkheid hier ten

volle opnamen, samen met de VGC. Een versterking van deze samenwerking zal leiden tot meer cohesie en meer wederzijds begrip in de hele Vlaamse gemeenschap. Ik dank u voor uw aandacht en ik kijk uit naar een boeiende gedachtewisseling.

„Ombudsman is geen luis in de pels. Hij is een bondgenoot van het Vlaams Parlement."

🕒 28 maart 2012

Op woensdag 28 maart 2012 overhandigde Bart Weekers, Vlaams ombudsman, zijn jaarverslag aan de voorzitter van het Vlaams Parlement, Jan Peumans, in aanwezigheid van de ministers Peeters, Bourgeois en Crevits en van talrijke Vlaamse volksvertegenwoordigers. Ook de Nederlandse ombudsman Brenninkmeijer woonde de presentatie bij. Op deze gelegenheid hield Jan Peumans een toespraak. „De ombudsman is geen luis in de pels van het Vlaams Parlement. Hij behoort integendeel tot de belangrijkste bondgenoten van het parlement", aldus de voorzitter.

„Dames en Heren,

Hartelijk welkom in het Vlaams Parlement. Als voorzitter van het parlement ben ik erg tevreden dat de Vlaamse ombudsman er telkenmale in slaagt zoveel mensen samen te brengen voor de voorstelling van zijn jaarverslag. Het toont uw belangstelling en uw waardering voor het geleverde werk van de ombudsman. Op zijn suggestie kadert deze presentatie vanaf vandaag in een ruimer geheel, dat de omschrijving 'Dag van de Klacht' meekrijgt.

Wat is een klacht? De politici onder ons kunnen er een boompje over opzetten. Vrijwel dagelijks worden wij geconfronteerd met klagers. Mensen klagen over van alles en nog wat. Letterlijk. Want vaak gaan de klachten over zaken die niet onder onze bevoegdheden vallen. Nog vaker gaan de klachten niet over zaken, maar over de manier waarop mensen zich bejegend voelen door de overheid, met andere woorden door de persoon die deze overheid vertegenwoordigt.

Burgers klampen ons aan op recepties en debatten. Ze sturen een email of een brief. Ze nemen de telefoon of ze komen af op ons spreekuur. Het gebeurt dat ze onaangekondigd thuis komen aanbellen. Al deze vormen van communicatie zijn eigenlijk een uiting van een klacht.

Percipiëren wij dat wel voldoende? Gebruiken we niet te vaak de termen 'klagen en zagen' in één uitdrukking? Denken we niet te vaak dat de mensen 'zagen', terwijl ze eigenlijk 'klagen', een 'klacht willen formuleren'? Met andere woorden, registreren wij dit allemaal goed? Nee, dat weet ik zeker. En ik weet zeker dat personen die een overheidsinstantie vertegenwoordigen, dat ook onvoldoende percipiëren en registreren.

Ambtenaren en bestuurders zijn er om de regelgeving te doen respecteren. In doorsnee is die regelgeving duidelijk. Tenminste voor de dossierbeheerder. En die dossierbeheerder gaat er dan van uit dat de klager de regelgeving niet goed begrepen heeft. „Ik zal het u nog een keer uitleggen", zeggen ze dan.

De regels zijn inderdaad complex. En regels zijn er om toegepast te worden. Als decreetgever ben ik het daar volmondig mee eens. Maar wie aandachtig het jaarverslag van de ombudsman leest, merkt dat de burger botst met de regelgeving, soms uit naïviteit, soms uit stugge onbuigzaamheid, maar vaak uit een gevoel van onbillijkheid omdat een regel niet door iedereen op dezelfde manier wordt toegepast of omdat verschillende regels tot verschillende interpretaties en dus tot uiteenlopende conclusies aanleiding geven.

Wanneer de burger daar dan een aannemelijk verhaal over brengt, komt hij op een dienst terecht waar men hem zegt: „Ik zal het u nog een keer uitleggen...” De oplossing is nochtans simpel: als de burger u een aannemelijk verhaal vertelt, zoek het uit. En doe dat binnen een redelijke termijn. Opvallend is bijvoorbeeld dat de Vlaamse ombudsman in 26% van de dossiers moest vaststellen dat de redelijke behandeltermijn niet gerespecteerd werd.

Ik citeer één treffende illustratie uit het jaarverslag over hoe iets op onbegrijpelijke wijze kan mislopen: Een man krijgt in maart 2011 een brief met de melding dat hij voor zijn twee dochters een schooltoelage secundair onderwijs krijgt. In die brief staat ook het rekeningnummer vermeld waarop de huisbankier van de Vlaamse overheid die toelage zal storten. Dat rekeningnummer blijkt verkeerd.

Wat doe je in zo'n geval? Je meldt dat onmiddellijk aan de bevoegde dienst. Die antwoordt vier maand later. En wel met te zeggen dat volgens de huisbankier het rekeningnummer wel degelijk juist is. De man stapt dus enigszins vertwijfeld naar zijn eigen bank, die hem een attest aflevert met het enig correcte rekeningnummer. Het duurt dan nog twee maanden – we zijn dan al in september – vooraleer het geld op de rekening staat.

Foutje van de huisbankier, luidt het dan. Inmiddels heeft de Vlaamse overheid wel een nieuwe huisbankier, maar waarom iets zes maanden moet aanslepen, wat op een kwartiertje kon worden rechtgezet, is niet uitgeklaard. En een excuus-brief heeft de vader van de twee schoolgaande meisjes ook nooit gekregen.

De burger waarvan sprake had een klacht over de uitbetaling van studietoelagen. Die klacht heeft een gunstige afloop gekend, onder meer door bemiddeling van de Vlaamse ombudsman. In zijn omstandige jaarverslag brengt de ombudsman een heuse catalogus van klachten over Vlaamse bestuursinstanties waarbij hij geprobeerd heeft een verzoening tot stand te brengen tussen klager en overheid. In totaal gaat het om 777 dossiers.

De klachten handelden over alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Wonen, met 27% van de klachten, en Verkeer, Infrastructuur en Mobiliteit, met 23% van de klachten, springen er uit. De rest is min of meer gelijk verdeeld over Water en Energie, Onderwijs, Ruimtelijke ordening en Leefmilieu, Welzijn en Gezondheid, Economie en Werkgelegenheid en Vlaamse fiscaliteit.

De klachten behandelen uiteenlopende zaken als premies, attesten allerhande, heffingen en belastingen, maar ook geurhinder, fietspaden of adopties. Ik beperk me tot deze korte, heel onvolledige opsomming. Ik wil u enkel een idee geven van hoe uiteenlopend de klachten zijn. Als u

wil weten waarover u mag klagen bij de Vlaamse Ombudsman, kan ik u naar de website doorverwijzen. Daar vindt u zowaar een alfabetische klachtenlijst. Ik telde 240 mogelijke rubrieken waarover de klachten kunnen handelen. Het aantal rubrieken waarover u zich niét tot de Vlaamse ombudsman mag richten, heb ik enigszins ontmoedigd niet meer geteld. Het zijn er veel meer. Maar ik vermeld dit hier, omdat de website van de Vlaamse ombudsdienst u telkens doorverwijst naar de ombudsman bij wie u dan wel terecht kan. Als klantvriendelijkheid in het kader van klachtenmanagement kan dat tellen.

Dames en heren,

minstens even belangrijk als de bemiddeling die zijn diensten hebben aangeboden, is dat de Vlaamse ombudsman in zijn jaarverslag ook veel aandacht besteedt aan de klantenreactie en het klachtenmanagement van de Vlaamse overheden.

Klachtenmanagement is de manier waarop we met een klacht omgaan. Te vaak gedragen overheidsdiensten zich in dergelijke situatie als een helpdesk van een internetprovider. Ze registreren tientallen, soms honderden keren dezelfde klacht. Ze geven een standaardantwoord, maar maken te zelden de bedenking dat er misschien wat mis is met de te volgen procedure of met het aangeboden product. Wat er ook van zijn, dat wordt bijna nooit aan de regelgever gemeld. We behandelen onze klachten met andere woorden in de eerste plaats procedureel en technocratisch.

Het is de verdienste van de Vlaamse ombudsman dat hij hiertegen wil ingaan. Want naast individuele oplossingen voor individuele problemen, zoekt de ombudsman – naar aanleiding van gegronde klachten – naar meer structurele en lange-termijn-oplossingen. Het behoort immers tot zijn bevoegdheid – of beter gezegd: tot zijn opdracht – om niet alleen fouten of werkmethodes aan te klagen, maar tevens om aanbevelingen te doen om dergelijke fouten in de toekomst te vermijden door een wijziging van de attitude of desnoods van de regelgeving.

Ik benadruk het begrip 'aanbevelingen'. Want de conclusies uit dit jaarverslag zijn inderdaad niet bindend voor het Vlaams Parlement. Maar zowel de publicatie op zich – iedereen krijgt inzage over de manier waarop burgers een bijwijlen kafkaïaanse strijd voeren – én de ernst van zijn werk verleent de ombudsman een autoriteit, waarmee eindverantwoordelijken – het Parlement in casu – wel degelijk rekening moeten en zullen houden.

Ik zeg dit met de nodige stelligheid: „Wij, eindverantwoordelijken, moeten en zullen met deze aanbevelingen rekening houden.” De overheid moet weg van de perceptie dat zij „een overheids-apparaat” is. De overheid legt de nadruk op rechten en plichten, het juridische en het financiële. Terecht. Maar ze doet dat helaas vaak te eenzijdig. Zij hecht te weinig waarde aan een goede klantenrelatie, een goede relatie met de burger dus. Ondertussen ziet die burger 'de overheid' niet zitten en regelmatig wordt 'de overheid' als een grote puinhoop omschreven.

En dan merk ik hier een wondere paradox. Als ik abstractie maak van het dagelijkse politieke strijdgewoel en van de vele hypes in de media, dan is er in Vlaanderen eerder reden voor

vertrouwen dan wantrouwen, eerder aanleiding tot optimisme dan pessimisme. Bij een recente bevraging duidde een meerderheid de overheid aan als meest geliefde werkgever. Een andere enquête concludeerde dat de burgers best tevreden waren over de dienstverlening van overheidsdiensten, zeker van diensten waarmee ze recent te maken hadden gekregen.

Die paradox kan ik ook uitdrukken in cijfers. Waar in 2009 de Vlaamse ombudsman nog 1.771 klachten behandelde, daalde dit cijfer een jaar later naar 1.253 en waren het er vorig jaar – zoals eerder gezegd – nog slechts 777. Die daling heeft deels te maken met het oprichten van ombudsdiensten bij andere Vlaamse overheidsinstellingen. Iets waaraan de federale overheid nog een voorbeeld kan nemen. Gisteren nog las ik in de krant dat de federale ombudsman er op aandringt dat de federale administraties intern de eerstelijnsopvang van hun klachten doen. Dat is overigens al vier jaar geleden beslist, maar de ondanks de belofte van 45 federale diensten is daar tot op heden niets van in huis gekomen.

Ik las in datzelfde artikel dat de federale overheid niet leert uit de klachten die haar bereiken. Zo waren de pensioendiensten niet opgewassen tegen de klachtenstroom die losbrak na de recente pensioenhervorming. De diensten hadden hun telefooncapaciteit niet opgedreven en wisten zelfs niet wat ze moesten antwoorden. Na een tijdje werd de telefoon gewoonweg niet meer opgenomen.

De Vlaamse overheid wil wél leren uit de klachten die haar bereiken. Meer zelfs, als de Vlaamse ombudsman vandaag minder klachten noteert stoelt dat ook op het feit dat hoe meer de overheid of de politiek met aandacht luisteren naar de klachten van de burgers en hun problemen binnen de mogelijkheden proberen op te lossen, hoe minder klachten er gegenereerd worden en hoe groter de tevredenheid. Zowel bij de burger als bij de betrokken ambtenaren, de professionals. Dat, dames en heren, noem ik het ware dienstbetoon: tussen overheid en burger een zinvolle relatie opbouwen, die tot redelijke oplossingen voor niet-onredelijke vragen leidt. De ambtenaar die in goede Angelsaksische traditie een 'civil servant' is, een 'dienaar van de burger'.

Die zinvolle relatie moeten we dan wel opzoeken. Daarom roep ik burgers op om als ze ontevreden zijn over de overheid niet stil te zitten maar om per telefoon, mail of brief dat direct duidelijk te maken. De overheid roep ik op om goed te luisteren naar de burger die zich zo meldt. Op die manier kan er veel verbeteren in de onderlinge relatie en zullen de publieke waarden versterkt kunnen worden.

In deze context waardeer ik het ambt van ombudsman – een instelling die onafhankelijk opereert van de politiek en dus van dit Vlaams Parlement – en de persoon die dit ambt vandaag bekleedt – de heer Bart Weekers – ten zeerste. De Vlaamse ombudsman is voor het Vlaams Parlement geen luis in de pels. Hij behoort integendeel tot de belangrijkste bondgenoten van het Vlaams Parlement.

Door punctuele fouten bloot te leggen, helpt hij ons systemisch disfunctioneren te ontdekken. In de mate waarin wij daarvoor openstaan, zullen wij onze organisatie vooruithelpen, en bij uitbreiding Vlaanderen verbeteren. In zijn jaarverslag geeft de ombudsman zelf aan dat hij zich

niet wil beperken tot de algemene presentatie die hij vandaag geeft, maar dat hij vraagt om gehoord te mogen worden in niet minder dan acht parlementaire commissies. Als voorzitter van de commissie Mobiliteit en Openbare Werken wil ik die vraag alvast positief beantwoorden. Maar ik nodig tevens de voorzitters van de andere commissies eveneens uit om de heer Weekers te horen, met hem in discussie te treden en waar mogelijk tot decretale initiatieven te komen die de dienstverlening van de overheid kunnen verbeteren en zo de relatie tussen burger en overheid vlotter en aangenamer kunnen maken.

Dit vereist dat we met mekaar eerlijke gesprekken kunnen voeren, over wat werkt en wat niet werkt. Het vereist ook een sterk engagement tot samenwerking tussen ombudsdienst en parlement, waarbij man en paard kunnen genoemd worden, discreet waar nodig of in alle openheid waar nodig. Want een ombudsdienst heeft maar zin, wanneer naast het oplossen van punctuele en het blootleggen van systemische problemen, deze laatste ook daadwerkelijk kunnen worden opgelost.

Dames en heren,

ik wil Bart Weekers, de Vlaamse ombudsman, bedanken en feliciteren voor zijn verslag en zijn bijdrage aan het politieke en publieke debat over de dienstverlening van de Vlaamse overheid. "

Peumans brengt hulde aan Carl Decaluwé die het parlement ruilt voor het gouverneurschap

🕒 25 januari 2012

Op 25 januari 2012 nam Carl Decaluwé, die 16 jaar deel heeft uitgemaakt van het Vlaams Parlement, voor het laatst deel aan de plenaire zitting. Bij die gelegenheid bracht parlamentsvoorzitter Peumans hulde aan de nieuwe provinciegouverneur van West-Vlaanderen.

"Collega's, ik wil hulde brengen aan de heer Carl Decaluwe. De heer Decaluwe neemt vandaag – in zijn huidig ambt van Vlaams volksvertegenwoordiger – deel aan zijn laatste plenaire vergadering. Dat moment wil ik niet onopgemerkt laten voorbijgaan.

Mijnheer Decaluwe, beste Carl, op 1 februari verlaat u het Vlaams Parlement om gouverneur te worden van West-Vlaanderen, de provincie waar uw hart ligt. Die carrièrewending maakt u zeer gelukkig en we gunnen u die van ganser harte. Met het temperament dat u eigen is, vurig, gedreven en bedreven, heeft u zestien jaar lang uw rol van parlementariër met verve vervuld.

Uw vertrek betekent dat het Vlaams Parlement afscheid neemt van een parlamentslid, en niet zomaar een parlamentslid. Midden de jaren 80 en met een universitair diploma in de economische aardrijkskunde op zak, begint u uw professionele loopbaan aan de stad Kortrijk en vertrekt u vervolgens naar het Europees Parlement als medewerker van europarlementslid Raf Chanterie. Van 1986 tot 1995 werkt u bijna tien jaar lang op de studiedienst van de christelijke arbeidersbeweging ACW in Brussel.

Europese zaken, huisvesting, media, leefmilieu en ruimtelijke ordening zijn er dossiers die u stuk voor stuk opvolgt. U zult ze blijven opvolgen, ook als Vlaams volksvertegenwoordiger. Dat wordt u in 1995 in opvolging van Luc Martens, die zelf minister van Cultuur, Gezin en Welzijn wordt. In de daaropvolgende regionale parlamentsverkiezingen van 1999, 2004 en 2009 wordt u telkens opnieuw verkozen. Sinds 2004 bent u Bureau lid en vanaf 2009 onze eerste ondervoorzitter. Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 wordt u ook nog gemeenteraadslid voor CD&V in Kortrijk.

Beste Carl, u bent uw parlementaire carrière gestart als lid van de commissie Mediabeleid. En het is meteen een rake start. Samen met de betreurde Tuur Van Wallendael stelt u paal en perk aan de exclusiviteitscontracten in de media en garandeert u het recht op vrije nieuwsgaring. Dit vernieuwende initiatief drukt tot op vandaag zijn stempel op het mediagebeuren. Het zorgt er zelfs voor dat de Raad van State en het Grondwettelijk Hof hun enge interpretatie van de Vlaamse bevoegdheden op het vlak van mensenrechten en vrijheid van meningsuiting opgeven. Het decreet vestigt meteen uw reputatie van geducht en vasthoudend debater en – niet onbelangrijk – het levert het bewijs dat een West-Vlaming wel degelijk met een Antwerpenaar kan samenwerken. *(Gelach)*

De mediacommissie wordt uw actieterrein bij uitstek. Zestien jaar lang schrijft u mee de Vlaamse mediageschiedenis. Onmogelijk om hier al uw initiatieven en interventies toe te lichten, maar er is één constante: als een ongeziene kuitenbijter gaat u onverdroten en onvermoeibaar op zoek naar de cijfers en de feiten. Uw ijver is gericht op het tot stand komen van een pluriforme, kostenefficiënte en transparante openbare omroep. Het conflict gaat u daarbij niet uit de weg. Misschien moet ik zelfs zeggen: u zoekt de confrontatie graag op. Ik kan daarvan getuigen. Voor een boude uitspraak meer of minder draait u uw hand niet om. Vrij en vrank blijft u opkomen voor uw mening en ontpopt u zich tot de mediaspecialist van uw partij. Ik vraag me af hoe ze dat nu gaan opvullen. Niet voor niets noemt men u de luis in de pels van de media.

Collega's, u kent ongetwijfeld het programma Man bijt Hond. Als u zich afvraagt waarop Woestijnvis zich inspireerde voor deze eigenaardige titel, kan ik u hier vandaag een onthulling doen. Man bijt Hond is gebaseerd op onze eigenste commissie Media. De man van wie sprake in de titel is Carl Decaluwe, de gebeten hond is Tony Mary. Dag na dag, week na week, lag Tony Mary onder vuur van de man die de dag begint met te joggen op de Groeningekouter, collega Carl Decaluwe.

Beste Carl, de drieste West-Vlaming in u is niet voor één gat te vangen. Naast Media geeft u ook present voor Huisvesting, Energie, Mobiliteit en Openbare Werken. U doet dat in de u typerende actieve stijl en als een echte parlementariër die geen controlemiddel onbenut laat. Controle- en opvolgingscommissies zijn overigens kolfjes naar uw hand. Regeringsmededelingen, verkiezingsuitgaven, vermogens- en mandatenangiften,... : u houdt ze in het oog. Ik zou hier ook uw aandacht voor kwetsbare groepen willen vermelden: uw aandacht voor kinderen en reclame, de fietsers en de kansarmen in de maatschappij.

In totaal hebt u niet minder dan 67 voorstellen van decreet ingediend, waarvan 30 ook zijn aangenomen. Van uw 67 voorstellen van resolutie zijn er 35 aangenomen. U hebt 163 interpellaties gehouden en 634 actuele of mondelinge vragen of vragen om uitleg gesteld. En dan heb ik nog niet eens de 2971 schriftelijke vragen vernoemd waarmee u eveneens uw parlementaire controlerecht hebt uitgeoefend.

Met deze opsomming ben ik nog steeds niet aan het eind van uw parlementaire palmares. Vanaf 2004 wordt u incontournable als Bureaulid en in 2008 bent u samen met voorzitter Marleen Vanderpoorten de stuwende kracht achter het Festival van de Politiek. En wie zal zich niet 'The Sequence' herinneren? Het kunstwerk dat Arne Quinze creëerde en dat symbool staat voor interactie, is niet toevallig een kunstwerk waarvan u de gangmaker was.

Beste Carl, zestien jaar lang was u een opmerkelijk, volhardend en doortastend parlamentslid. Ik weet dat ik namens iedereen in deze zaal spreek als ik zeg dat met u een parlementair zwaargewicht ons verlaat. Ik had u vandaag willen typeren als een politicus met het hart op de juiste plaats, maar ik zeg dat toch met enige aarzeling, want bij u ligt het hart op de tong, een bijzonder scherpe tong, het weze gezegd.

U weet dat het morgen Gedichtendag is. Toen ik onlangs het gedicht 'Twee minuten stilte of lawaai' van P.J. Sebrechts herlas, moest ik dan ook onwillekeurig aan u denken. Ik citeer:

"Tussen de twee minuten stilte
Stond een man te schreeuwen
Waarschijnlijk verward"

– u moet het niet te letterlijk nemen – (*Gelach*)

"Ik begin te twijfelen
Lawaai een uiting van onvrede
De stilte heeft lang genoeg geduurd"

– u krijgt straks de tekst, dan kunt u het gedicht nog eens nalezen –

"Weg met stille tochten
Lawaai wil ik horen
Anders is de strijd nu al verloren"

Samen met uw compagnon de route Eric Van Rompuy zorgde u inderdaad al eens voor een luidruchtig commentaar op de werkzaamheden. U zult het mij niet kwalijk nemen als ik u zeg dat ik soms aan Statler en Waldorf moest denken toen ik jullie beiden bezig hoorde. U weet wel: die twee figuren die regelmatig ironisch commentaar leveren op het optreden van de artiesten op de bühne, soms wel graag zeuren, en hun kritiek geregeld vergezeld laten gaan van een bulderende lach. Met uw vertrek zal het beduidend stiller worden in het halfrond.

Nu ik toch in een poëtische bui ben, citeer ik ook een gepast stiltegedicht, ditmaal van Jo Robroek:

"De tijd lijkt stil te staan
Geen geluiden
die komen en gaan
Toch bedrijvigheid alom
Slechts mijn wereld
die blijft stom
Weer zijn enkele uren verstreken
Nee, zelfs dagen, weken..."

Beste Carl, collega Decaluwé, u gaat nu verder als gouverneur. In het gouverneurschap hebt u een nieuwe uitdaging gevonden, deze van het compromis. Ik ben ervan overtuigd dat u met de u kenmerkende toewijding snel aan het werk zult gaan. Ongetwijfeld bent u al bezig. We weten dat u een ervaren schipper bent en die steken goed en snel van wal.

Beste Carl, in naam van dit plenum wil ik u van harte en oprecht danken voor uw parlementair werk en voor uw jarenlange inzet voor de werking van dit huis. Namens ons allen wens ik u, mijn goede vriend, alle succes toe in uw provincie, het mooie West-Vlaanderen.

Over luie Walen en andere clichés

🕒 4 juli 2005

De Standaard Magazine voert sinds maanden een rare vragenrubriek. Daarin laat de redactie iemand zich vragen stellen zonder er een antwoord op te geven. Op zaterdag 25 juni was Elio Di Rupo aan de beurt. De PS-voorzitter stelde zich 10 vragen waarvan enkele met een politieke achtergrond.

Eerst wil ik iets kwijt over de foto, deze beslaat als naar gewoonte driekwart van de dubbele pagina. Di Rupo poseert in een haagopening, met strik en ravenzwarte haardos, kamerbreed glimlachend, ietwat clowneske houding. Uiterst links op de foto komt (als een betrapte schoolknaap) Yves Leterme boven de coniferen haag uitpiepen. De twee heren hebben iets bekookstofd, zoveel is duidelijk.

Verschillen

Maar laat ik het over de vragen van Di Rupo hebben. "Waarom verdelen we ons, terwijl we bouwen aan een eengemaakt Europa?" Dat is nu echt een vraag voor aan de toog, meneer Di Rupo! De veelgehoorde variant luidt: ons *landeke* is al zo klein en nu gaat men het nog eens verdelen ook. Mensen die dergelijke praat vertellen, kennen of willen de waarheid niet kennen. Tot deze laatste soort behoort dus ook de PS-voorzitter! Terwijl alles erop wijst dat Vlaanderen en Wallonië hun bestuur beter naar eigen zin, noden en verlangens kunnen organiseren, blijven sommigen het licht van de zon ontkennen. Vlaanderen en Wallonië hebben er alle baat om ook in de Europese Unie hun zaken afzonderlijk te behartigen. Wanneer 'België' als hun woordvoerder optreedt, is altijd een van de twee de dupe van het verhaal.

Voor het antwoord op zijn vraag "Waarom willen sommigen ons laten geloven dat de Vlamingen en de Walen fundamenteel verschillend zijn?", moet Di Rupo te rade gaan bij Jules Destrée. Reeds in 1912 liet de Waalse socialistische voorman in een open brief aan Albert I weten dat er geen Belgen zijn en dat in België twee verschillende volkeren leven. Destrée vertelde nog meer: "Er bestaat bij ons geen burgerschap dat integraal en eenvormig Belgisch is en dat kan ook niet bestaan, eenvoudig omdat er geen Belgische natie is."

Er zijn verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië. Gelukkig maar, zou ik zeggen. Verschillen beklemtonen de identiteit en kleuren een samenleving. Dit vaststellen is niet hetzelfde als verschillen tot gebreken opblazen. Daar doe ik niet aan mee. Gekende clichés als... gierige Schotten, zuinige Hollanders, chauvenistische Fransen, welgedane Vlamingen, luie Walen... hebben misschien een grond, maar zijn zelden kwaadaardig bedoeld. Beter is dat mensen in eigen boezem kijken en zelf ontdekken wat hun ware aard is. Vervolgens kunnen ze zich afvragen of wat anderen van ze zeggen met de werkelijkheid klopt.

'Le wallon paresseux'

Een poging daartoe deed *Moustique*. Onder de titel "Le wallon est-il vraiment paresseux?" bracht het weekblad (15, 22 juni) een artikelenreeks over het hardnekkige cliché. Met enig sarcasme weliswaar, maar onmiskenbaar met oog voor de realiteit. Zo toonde het weekblad de foto van een bus van de TEC (de Waalse tegenhanger van De Lijn), op het mededelingenbord heeft de chauffeur

een dampende tas koffie en het woord *pause* ingetikt. Wat een onverbloemde verwijzing is naar de meer dan één maand durende staking van het Waalse openbaar busvervoer. Boven zijn inleiding titelt het blad "Une ardeur de retard". Vrij vertaald: de geestdrift om achterop te lopen. Duidelijk een schalkse knipoog naar het logo van de provincie Luxemburg dat als motto *Une ardeur d'avance* draagt. De auteur citeert het Waalse cijferrapport van senator Alain Destexhe en de studie waarin drie Waalse economen de Waalse regering ervan beschuldigen zich verzoend te hebben met 'het schandaal van de Waalse werkloosheid'. Zo zouden de Waalse ministers zichzelf gelukwensen wanneer de werkloosheidscijfers eens minder snel toenemen, dan naar gewoonte. De steller van het artikel somt de oorzaken op van *le marasme wallon*, het Waalse wegwijnen.

En toch is er hoop voor Wallonië: een jonge bevolking, voldoende technologische kennis, industriële ervaring. En voor wie daar geraakt (voegt de auteur er ironisch aan toe) is er hoogstaand hoger onderwijs. Daarom verbaast die ijver om... achterop te geraken en die Wallonië in zijn toekomst bedreigt. Maar, zo merkt de auteur op, er loert nog een veel groter gevaar. Zal tegen de tijd dat Wallonië heropleeft Vlaanderen, dat voor 20% aan de Waalse sociale zekerheid bijdraagt, nog tot België behoren?

Een vraaggesprek met Di Rupo sluit de reeks af. Eerste vraag: is ook hij 'een luie Waal'? De PS-voorzitter betreurt het dat de Vlaamse partijen het cliché rondstrooien. Niet alleen extreemrechts maar ook... Spirit, N-VA en een deel van de VLD doen er aan mee.

Veel succes!

Op de vraag of de PS niet mee het gekregen overheidsgeld verkwist heeft, antwoordt Di Rupo dat in deze ook de MR verantwoordelijkheid draagt. Di Rupo heeft ook goede raad voor zijn volksgenoten. Om aan jobs te geraken moeten Waalse leerlingen verplicht Nederlands als tweede taal leren. De vakbonden vraagt hij zich geliefd te maken bij de investeerders. D.w.z. ophouden met staken.

Met deze en andere maatregelen moet Wallonië binnen tien jaar Vlaanderen economisch hebben bijgebeend. En dat kan, besluit Di Rupo, want... "Wij zijn niet dommer, niet minder werkzaam dan om het welk ander volk." Zo horen wij het graag en wensen de Walen dan ook alle courage toe om te slagen.

Toch deze bedenking. Toen wij met de N-VA onze actie voerden aan de scheepslift in Strépy werd ons het verwijt gemaakt dat wij Wallonië op eigen terrein hadden gekwetst en vernederd. Een half jaar na haar actie krijgt de N-VA gelijk. Eindelijk ziet Wallonië in dat het beter kan dan de clichés.

Verhofstadt is een stroppendrager

🕒 15 april 2005

Wij leven in de beste der werelden, problemen bestaan er niet en wie van een probleem gewaagt, is van slechte wil. Zo klinkt de inhoud van het vraaggesprek (*De Standaard*, 11 april) waarmee premier Verhofstadt de politieke postpaastijd heeft geopend. En het is allemaal waar, want ook Elio De Rupo ziet een wolkenloze hemel.

Wie het interview nog eens naleest, weet dat Verhofstadt een loopje met de werkelijkheid neemt. En deze is, vind ik, schrijnender dan ooit.

Als Jan-rechttoe-rechtaan ligt het niet in mijn natuur om de zaken somberder of roziger voor te stellen dan ze zijn. Maar als geboren optimist ben ik ook een realist en verplicht de feiten te zien zoals ze werkelijk zijn. Wie dat niet doet (of niet wil doen), spelt de burger wat op de mouw. Ofwel beoefent hij, naar de woorden van de Nederlandse dichter Jan Greshoff, 'optimisme als een agressieve vorm van oppervlakkigheid'. Van dergelijke oppervlakkigheid legt Verhofstadt getuigenis af.

Als journalisten hem vragen of de affaire-Lizin (PS) voor spanningen in zijn regering heeft gezorgd, wuift de premier de vraag op hautaine wijze weg. Ook het omstreden voorstel van minister Dupont (PS) om met 'spionnen' discriminatie op te sporen, heeft volgens de premier niet tot tweedracht geleid. Nee, Verhofstadt is dé leider en heeft alles onder controle. Op de vraag of er dan echt geen spanningen binnen zijn kabinet zijn, antwoordt de premier: "Ik wil niet voortgaan op de oppervlakkige breuklijnen."

Verhofstadt beweert zich nog enkel met de 'grote dossiers' bezig te houden. Als daar zijn: de begrotingscontrole, de eindeloopbaanproblematiek, de tewerkstelling, de ziekteverzekering... Over de begrotingscontrole zegt Verhofstadt: deze "...kondigt zich als niet te moeilijk aan. (...) We zullen maar voor enkele miljoenen euro moeten besparen." Vervolgens ziet Verhofstadt reeds vóór de zomervakantie een akkoord met vakbewegingen en werkgevers over de eindeloopbaanproblematiek. Het lijkt alsof in België de oplossingen voor het rapen liggen.

En de 200.000 banen?

En de 200.000 beloofde nieuwe banen? Die moeten er komen, zegt Verhofstadt. Er volgende rare bedenking aan toevoegend: "Maar de vraag is of ze nog ingevuld kunnen worden, of er nog genoeg beschikbare arbeiders en bedienden zullen zijn." Wat is dat voor flauwekul! Eerst de hemel beloven en vervolgens zeggen dat er geen liefhebbers voor de rijstap zijn...

Bij het handvol 'grote dossiers' rekent de premier de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde niet. De premier gruwelt van B-H-V, hij loopt rond het probleem als rond een bananenschil op de stoep. De krant legde Verhofstadt in de mond: "B-H-V is niet mijn probleem." Een uitdagende stelling die grote verontwaardiging uitlokte maar 's anderdaags door de premier werd afgezwakt. Maar het kwaad was geschied. Het gaf Di Rupo de gelegenheid om triomfantelijk te verklaren: "Als dat voor Verhofstadt geen probleem is, dan is het ook geen probleem voor mij." (*Gazet van Antwerpen*, 12 april).

Wat is die VLD toch een schizofrene partij! Enerzijds heb je haar kopstukken Sterckx en Somers die mee het Vlaams regeerakkoord onderhandelen en een vlugge splitsing van B-H-V met hun klauw

bekrachtigden. Anderzijds heb je De Gucht, Dewael en Verhofstadt die verklaren dat het dossier hen geen regeringscrisis waard is. Ondertussen spoort de VLD-top partijgenoot en mijn collega-burgemeester Willy De Waele aan om standvastig te blijven in de splitsingseis. (*t Pallieterke*, 6 april) Wie begrijpt zo'n dubbelzinnige houding nog?

Liegt De Gucht of liegt de PS-voorzitter?

Alvast de Vlaamse commentaarschrijvers niet, bijna dagelijks schrijven ze in hun krant dat de federale premier nu niet langer meer de andere kant op kan kijken. Zij houden niet op te waarschuwen voor de chantage die Di Rupo en Didier Reynders (MR) op hem plegen. Ook nadat Karel De Gucht zwaar uithaalde naar het gebrek aan Waalse controle op werkweigerars liet Verhofstadt toe dat Di Rupo kwam verklaren dat Wallonië "méér werklozen bestraft dan Vlaanderen." Met zijn cijfers in de hand bewijst Di Rupo dat er geen probleem is. Liegt De Gucht of liegt de PS-voorzitter?

Hetzelfde verhaal in de Sociale Zekerheid waar minister Rudy Demotte (PS) elke vraag naar transparantie vakkundig afblokt. Geen breuklijnen, zei Verhofstadt.

"...hoe in dit klimaat van wantrouwen de moeizame discussies over de eindeloopbaan kunnen uitmonden in een gestroomlijnde activeringspolitiek op maat van elke regio" is niet meteen duidelijk. (*Knack*, 13 april). Tenzij, voegt het weekblad er aan toe "de gewesten meer een eigen sociaal-economisch beleid kunnen voeren."

Maar Verhofstadt mag geen initiatieven voor meer zelfstandigheid van de regio's nemen, bovendien is zijn verdeelde VLD niet bij machte om hem daartoe te dwingen. Luk Van Der Kelen die zijn liberale pappenheimers kent, stelt vast: "De Franstalige partijen weten nu zeker dat de VLD niet tegen haar eigen premier zal stemmen." (*Het Laatste Nieuws*, 13 april).

Oppervlakkig optimisme

Om toch enige staatshervormende taal te voeren, deelt de premier mee dat we ons moeten klaarmaken voor een nieuwe ronde institutionele hervorming. Weer zo'n oppervlakkig optimisme! Patrik Vankrunkelsven (VLD) weet, als gewezen Costa-voorzitter, beter. "Het Forum voor de staatshervorming (...) is nog doder dan de Costa in de vorige legislatuur. Je zou in zo'n Forum het debat moeten kunnen voeren over de gezondheidszorg (...) maar zelfs een agenda opstellen blijkt niet mogelijk." (*De Tijd*, 19 maart).

Verhofstadt regeert bij de gratie van Di Rupo, Onkelinkx, Demotte en Co. Mij is één zaak duidelijk: hoe langer deze onderdanigheid aansleept hoe strakker de strop zich rond de politieke hals van de premier samentrekt.

En als Gentenaar zou Verhofstadt toch beter moeten weten!

Vlaams textiel in het nauw

🕒 25 februari 2005

Terwijl ik deze column schrijf, hoor ik in het radionieuws dat 260 textielarbeiders in Oostrozebeke staken. Uit solidariteit met de arbeiders van het pasgesloten zusterbedrijf Fabelta in Ninove. Gisteren viel ook de productie stil bij een ander zusterbedrijf in Komen. Inzet: een plan om de ontslagen werknemers te begeleiden. Begin deze week raakte bekend dat een textielbedrijf in Sint-Niklaas eerlang de deuren sluit. Het atelier zet zijn productie verder in Roubaix. In de jaren 70 telde het Waasland 120 textielbedrijven, nu nog 30.

De jongste maanden gaat bijna elke week één Vlaams textielbedrijf over kop. Volgens cijfers van ABVV-Textiel daalde in 2004 het aantal werknemers in de sector tot 31.693, een daling van 3% tegenover 2003. En het einde van de tunnel is nog niet in zicht. Textura (ACV) heeft berekend dat ongeveer 20% van de banen in de textiel- en kledingsector bedreigd is. De meeste mensen die afgedankt worden, zijn bovendien laaggeschoolden waarvoor een nieuwe baan niet meteen openligt.

Veelzijdig probleem

Gealarmeerd door deze berichten heb ik onlangs Fientje Moerman, de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel om uitleg gevraagd. Ik vermeld al haar bevoegdheden met opzet, ze zijn belangrijk voor de problematiek die ik aankaart. De textielsector zit in Vlaanderen vanouds sterk verankerd. Na moeilijke jaren had hij zich herpakt maar de recente faillissementenstroom, vooral in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, toont veel kommer en grote kwel. De problematiek is veelzijdig. Er is vooreerst de hoge brutoloonkost. Vlaamse werknemers kosten veel meer dan hun collega's in lage-loonlanden. De federale regering belooft sinds jaren iets te ondernemen om deze hoge kost te drukken, maar de bedrijfsleiders hebben daar nog niet veel van gemerkt.

Ook 'Europa' maakt het de sector niet gemakkelijk. Zo lanceerde de Europese Commissie het zogenaamde Reach-programma. Met een strikte regelgeving voor Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen wordt een nieuw beleid inzake het gebruik van chemische stoffen beoogd. Ook dit zal gevolgen hebben voor de tewerkstelling. Terwijl de Vlaamse textielsector bepaalde chemische substanties niet (meer) mag gebruiken, zal de concurrentie in Azië dat wel mogen.

Natuurlijk moet er een sluitende reglementering inzake aanmaak en gebruik van chemische producten bestaan. Maar het is niet denkbeeldig dat wanneer bepaalde chemische stoffen niet meer geproduceerd en verwerkt mogen worden, niet alleen de productie daar onder lijdt maar dat ook aan de ontwikkeling van nieuwe technieken en producten een einde komt. Terloops verwijs ik naar de veelgeprezen nota van federaal vice-premier Johan Vande Lanotte. Daarin zijn de sleutelwoorden: méér innovatie, méér onderzoek, méér ontwikkeling. De politicus heeft gelijk als hij stelt dat slechts door kwaliteitsconcurrentie - en niet langer door prijsconcurrentie - aan een nieuwe welvaartsopbouw kan gedaan worden. Maar men moet deze ontwikkeling dan ook mogelijk maken en niet tegenwerken.

De ironie zou zijn dat de Europese markten overspoeld worden met textielproducten vervaardigd

op basis van chemicaliën waarvan het gebruik in de EU verboden is.

Andere hindernis is de afschaffing sinds 1 januari jl. van de invoerquota voor textiel. Het textielakkoord 1995-2004 van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) voorzag in een geleidelijke vrijmaking van de textiel- en kledinghandel. De afbouw liep over een periode van tien jaar. Wat nu? Veel kledij, om het woord namaakproducten niet te bezigen, zal massaal op onze markt aangeboden worden waardoor Europese bedrijven door hun 'eigen merken' weggeconcurrereerd zullen worden.

Veel vragen

Wat tegen de invoerquota ondernomen kan worden, is mij niet meteen duidelijk. Omdat alles op Europees niveau geregeld wordt, heeft de federale overheid weinig wapens in handen. Wat zou een Vlaamse regiominister dan in de Europese cenakels te piepen hebben?

Daarover ondervraagd antwoordde minister Moerman moedig: "... dat ook een Vlaams minister de mogelijkheid moet hebben om de Europese Commissie rechtstreeks aan te schrijven, temeer omdat de Raad van Ministers van Europa een rol wil toekennen aan de regionale ministers."

De federale minister van Economie heeft in de Kamer verklaard dat door de Commissie "een strategisch kader wordt opgericht waarbinnen diverse initiatieven kunnen worden ondersteund." Zo te horen zullen er toch acties mogelijk zijn zowel op federaal als op Vlaams vlak. Wat dit concreet betekent en hoe de Vlaamse regering hierop zal inspelen, is mij niet duidelijk.

Ook het gigantische probleem van de vervalsingen en de namaak van textielproducten blijft een heikel punt. Dit is een kwaal waarvan onze hooggekwalificeerde nijverheid het slachtoffer is. Na mijn uitzetting heb ik de minister een resem vragen gesteld. Mevrouw Moerman heeft uitgebreid geantwoord, al blijf ik op mijn honger aangaande mijn vraag naar een apart programma om laaggeschoolde werklozen opnieuw aan het werk te zetten.

Een eigen Vlaams beleid

Een paar dagen later ondervroeg ik de minister over een ander probleem van tewerkstelling, dit keer aangaande de Vlaamse automobielsector. Deze beweert dat de loonkosten met liefst 12% naar beneden moeten, wil de sector met de buitenlandse productiecentra kunnen blijven concurreren. Volkswagen Duitsland liet weten gedurende 28 maanden de lonen te bevriezen. Het management van de Vlaamse autofabrieken vreest dat door deze maatregel de bouw van auto's tegen het jaar 2010 bij ons problematisch wordt. In contrast daarmee staat dan weer het bericht dat VW massaal gaat investeren in zijn vestiging in Vorst. (De Tijd, 14 febr.)

De minister antwoordde dat ze met de Vlaamse automobielsector aan een rapport werkt. Daarmee hoopt ze de buitenlandse hoofdkwartieren van de auto-industrie te overtuigen in Vlaanderen te investeren. Ook ik kijk uit naar dit rapport. Toch betreur ik het dat, terwijl in het buitenland volop maatregelen genomen worden om de sector te redden, Vlaanderen onvoldoende hefboomen in handen heeft om zelf initiatieven te nemen. Te meer daar de federale overheid het niet aandurft om substantiële maatregelen te nemen.

Blijft natuurlijk de vraag waar Vlaanderen het geld vandaan moet halen om een eigen sociaal-economisch beleid te voeren. Zo kom ik terecht bij de N-VA-actie i.v.m. de transfers van Vlaanderen naar Wallonië. Onze partij wordt volksegoïsme en erger verweten, terwijl weldenkende mensen daar een andere mening over hebben. Luc De Bruyckere, voorzitter van Ter Beke, een

voedingsproducent met vestigingen in Vlaanderen en in Wallonië, verklaarde daarover:

“Vlaanderen heeft het recht te eisen dat zijn transfers aangewend worden om Wallonië er economisch opnieuw bovenop te helpen, zodat er ook op een dag een eind aan komt. We gaan niet eeuwig 4 procent van ons bruto binnenlands product (BBP) aan Wallonië afdragen. We kunnen dat geld zelf ook heus wel zinnig besteden.” (De Tijd, 22 febr.)

Een stelling die ik niet juister kan verwoorden, maar waar ik als N-VA'er wel politieke conclusies uittrek.

Like a puppet on a string...

🕒 9 november 2004

Je moet met opiniepeilingen altijd voorzichtig zijn. Ze zijn een momentopname en kunnen een paar weken later reeds een heel ander beeld geven. En al moet je hun versheidsdatum in het oog houden, toch geven ze de sfeer van het ogenblik perfect weer. Neem nu de peiling die *De Standaard* net voor het allerheiligenweekeinde publiceerde. Ze werd in de loop van de maand oktober uitgevoerd, een bij uitstek politiek en sociaal woelige periode.

Uit de resultaten blijkt dat de federale regering-Verhofstadt-Onkelinx op 3% minder vertrouwen mag rekenen dan in de maand mei. Na de DHL-crisis, de begrotingsmiskleun en de uitgestelde beleidsverklaring van Verhofstadt komt de regering op 45% vertrouwen uit, 1% van de bevroegden weet het niet en 54% zegt vlakaf geen vertrouwen meer te hebben in paars. Eigenlijk hoeft dat niet te verbazen.

(Tussen haakjes. Deze cijfers staan in schril contrast met het vertrouwen dat de Vlaamse regering -mét de N-VA- in de peiling krijgt: 62%. Dat is het hoogste cijfer sinds de krant met haar peilingen begon. Slechts 35% van de ondervraagden wijst de Vlaamse regering af. Men mag niet vergeten dat de vorige Vlaamse regering in de peilingen nauwelijks 40% vertrouwen wist te verzamelen. Leuk om horen is ook dat het Vlaams kartel (CD&V/N-VA) zijn verkiezingsuitslag met 1% optrekt en daarmee op 27,6% uitkomt.)

Het politieke slagveld van de voorbije weken beschouwend, verwondert het niet dat de burger zo weinig vertrouwen heeft in de federale regering. Ik kan me best inbeelden dat niet alle 1 086 aangebelde Vlamingen meteen een antwoord wisten op de gestelde vragen. Het moet veeleer de onbehaaglijke sfeer zijn die hun stemgedrag heeft gekleurd. En die sfeer was niet bepaald aantrekkelijk.

Elke geïnteresseerde voelt aan hoe de federale premier sinds september blundert. Vooral zijn schatplichtigheid aan de feitelijke baas van dit land, de voorzitter van de PS, neemt ergerlijke vormen aan. Leerrijk daarbij was het vraaggesprek met Elio Di Rupo dat *De Standaard*, (23 okt.) publiceerde. Daarin gaf deze als antwoord op het geklungel van de federale regering dat hij, als hij het gewild had, de regering had kunnen laten vallen. *Met een vingerknip!*, verduidelijkte Di Rupo ostentatief.

Verhofstadt regeert bij de gratie van de PS, hij loopt mee aan het handje van Di Rupo. Maar Elio's liefde voor Verhofstadt is niet vrijblijvend.

Wie er de recente cijfers van de transfers van Vlaanderen naar Wallonië op nakijkt, begrijpt waarom Di Rupo de regering-Verhofstadt niets in de weg legt. Wallonië, en Di Rupo in het bijzonder, vreest de dag dat Vlaanderen de transfers ernstig in vraag stelt en volle klaarheid wil over de aanwending van deze miljarden. Ondertussen gijzelt Di Rupo Verhofstadt en dus ook Vlaanderen. Paars voert uit wat de PS wil. Enkele voorbeelden: de Vlaamse minister Frank Vandenbroucke deed zijn beklag over de gang van zaken in de federale regering, hij werd geschoffeerd door zijn opvolger Rudy Demotte (PS). Minister Onkelinx (PS) klaagt bij het arbitragehof de Vlaamse CAO's aan en krijgt gelijk. Op de vraag om B-H-V te splitsen, volgt een radicaal non. Dat er in Vlaanderen 501 flitspalen staan en in Wallonië slechts 14 is voor minister Onkelinx van Justitie geen reden om het verschil in pakkans niet in strijd te vinden met het

gelijkheidsbeginsel.

Voor deze en andere calamiteiten blijft Verhofstadt immuun. Hoe commentatoren hem ook aanvallen, hij geeft geen krimp. Deze kordaatheid dankt de premier aan Di Rupo die wellicht de enige is die nog vriendelijk voor Verhofstadt is. Want op veel genegenheid moet hij in zijn eigen partij niet meer rekenen. Nadat zijn openlijke ruzie met Karel De Gucht de VLD verscheurde, zetten nu zeven kandidaat-voorzitters de eens zo ongenaakbare VLD op stelten. De gedoodverfde opvolger Bart Somers staat bekend als buikspreker van Verhofstadt, hij moet het opnemen tegen zes tegenkandidaten. Ei zo na waren het er 13 maar dat zou al te potsierlijk geweest zijn. Deze inflatie aan gegadigden toont aan dat de VLD, die ooit pretendeerde een brede volkspartij te zijn, uitgegroeid is tot een krabbenmand van strekkingen, klikjes, individuen, enz... Het lijkt wel een monster met zeven koppen. Bovendien geven ze er elkaar van langs dat het een aard heeft. Het is een weinig verheffend schouwspel, het politiek fatsoen ver voorbij. Maar laat dit de interne keuken van een partij zijn. Wat ons bekommert, is de manipuleerbaarheid van de premier die meer en meer *a puppet on a string* lijkt.